

Malmköping

Lilla Malma socken, Flens kommun, Södermanlands län

Kulturhistorisk byggnadsinventering

Författare: Christina Andersson

Malmköping

Lilla Malma socken, Flens kommun, Södermanlands län

Kulturhistorisk byggnadsinventering

Författare: Christina Andersson

Rapport 2017:2

© 2017 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Landstinget Sörmland
Kultur & Utbildning Sörmland
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkiv.bibliotek@dll.se
www.sorlandsmuseum.se

Författare: antikvarie Christina Andersson
Omslagsbild: Entrédörr, Gula Knuten, (*SLM D2017-0210*).
Foto, där ej annat anges: Christina Andersson
Diarienummer: KN-SLM16-0063

Allmänt kartmaterial: ©Lantmäteriverket, Gröna kartan

Nyköping 2017

Innehåll

Inledning

Bakgrund	9
Syfte och avgränsning	10

Kulturhistorisk värdering

Värderingsmetod	12
Tidsgräns vid bedömning	14

Historik

Bebyggelsehistorisk översikt	15
Malmköpings grundande	18
Första stadsplanen	18
Bebyggelseutveckling under 1700-talet	19
Bebyggelseutveckling under 1800-talet	22
Bebyggelseutveckling 1900-talets början	22
Bebyggelseutveckling efter 1921	24
De som ritade och byggde husen	24

Antikvariska iakttagelser

Kvarteret Apotekaren

Miljöbeskrivning	30
Apotekaren 1, Komministern 11	32
Apotekaren, hus 2-5	34

Kvarteret Borgmästaren

Miljöbeskrivning	40
Borgmästaren 1 "Öijerska gården"	42
Borgmästaren 2	44
Borgmästaren 3, hus 1-2 "Adlerska gården"	46
Borgmästaren 4-7	48

Kvarteret Färgaren

Miljöbeskrivning	50
Färgaren 9, hus 1	52
Färgaren 9, hus 2	54
Färgaren 10	56
Färgaren 11	58
Färgaren 13	60

Färgaren 15, hus 1	62
Färgaren 15, hus 2	64
Färgaren 16	66
Färgaren 17	68
Färgaren 18 "Gula Knuten"	70
Färgaren 24, hus 1 "Färgargården"	72
Färgaren 24, hus 2	74

Kvarteret Hattmakaren

Miljöbeskrivning	76
Hattmakaren 1	78

Kvarteret Kaptenen

Miljöbeskrivning	80
Kaptenen 1	82
Kaptenen 2 "Bakgården"	84
Kaptenen 3 "Vikingens vårdhem"	86

Kvarteret Komministern

Miljöbeskrivning	88
Komministern 5, Prästgården	90
Komministern 14 "Klockargården"	92

Kvarteret Köpmannen

Miljöbeskrivning	94
Köpmannen 1	96
Köpmannen 2	98
Köpmannen 5, hus 1-2 "Pagelska gården"	100
Köpmannen 5, hus 3-4 "Pagelska gården"	102
Köpmannen 6, hus 1 "Lottagården"	106
Köpmannen 6, hus 2-3 "Lotta gården"	108
Köpmannen 11 "Läkarvillan"	110
Köpmannen 12	112
Köpmannen 17, hus 1-2	114
Köpmannen 23	116

Kvarteret Lagmannen

Miljöbeskrivning	118
Lagmannen 1 "Malmköpings Tingshus"	120

Kvarteret Målaren

Miljöbeskrivning	122
------------------	-----

Målaren 1, hus 2-4	124	
Målaren 2, hus 1-5 "Frendinska gården" eller "Grevesmûhlska gården"		128
Målaren 3, hus 1-3	132	
Målaren 4, hus 2-3	136	
Målaren 5, hus 1-2	138	
Målaren 7, hus 1-2, "Strykjärnsmuseum"	140	
Målaren 11	142	
Kvarteret Mässen		
Miljöbeskrivning	144	
Mässen 1 "Stadshus/Officermässen"	146	
Kvarteret Ordningsmannen		
Miljöbeskrivning	148	
Ordningsmannen 1, hus 1	150	
Ordningsmannen, hus 2	152	
Kvarter Skomakaren		
Miljöbeskrivning	154	
Skomakaren hus 1-2	156	
Kvarteret Timmermannen		
Miljöbeskrivning	158	
Timmermannen 1, hus 1	160	
Timmermannen 1, hus 2	162	
Källförteckning		
Källor och Litteratur	165	
Hemsidor	165	
Opublicerat material	165	

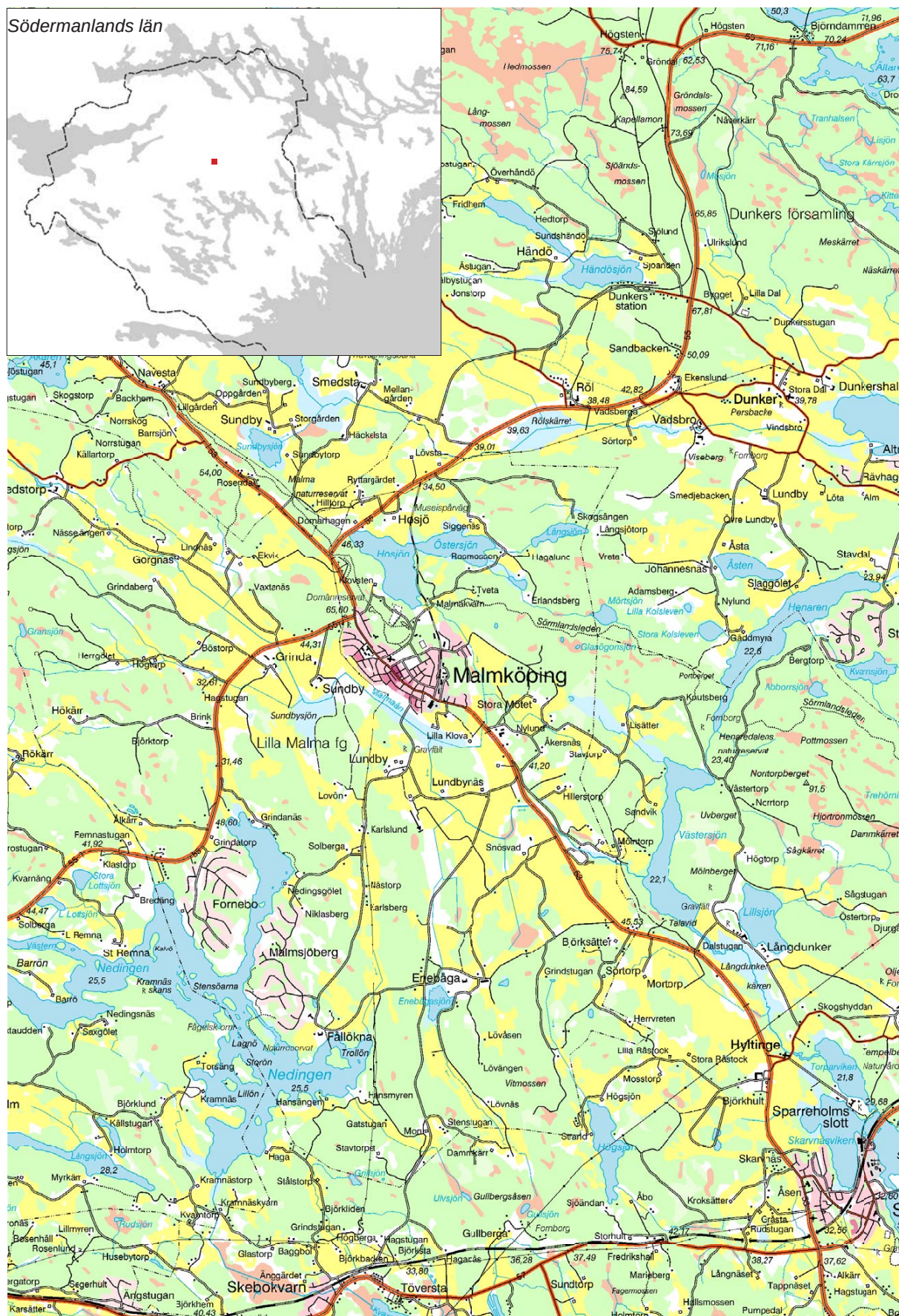

Bild 1. Utsnitt ur gröna kartan, visar Malmköpings placering i länet.

Inledning

Sörmlands museum har fått i uppdrag av Flens kommun i Södermanlands län att utföra en kulturhistorisk byggnadsinventering av Malmköpings centrala delar. Tretton kvarter har inventerats, fotograferats och klassificerats. Fältarbetet har utförts under hösten 2016 och har sammanställts under vintern 2016- 2017. Arbetet har utförts av byggnadsantikvarie Christina Andersson. Aktuella kartor över berörda kvarter är framtagna av Per Larsson vid Flens kommun.

Bakgrund

Malmköping, Södermanlands regementets förläggingsort från 1774 till år 1921 och den gamla mötesplatsen Malma hed, belägen centralt i samhället, utgör ett område som sedan år 1988 är klassat som riksintresse av Riksantikvarieämbetet. Uttryck för riksintresset lyder "Gatunät och bebyggelsestruktur från 1790. Tinghus, medeltida sockenkyrka och välbevarad äldre träbebyggelse från främst 1800-tal

och tidigt 1900-tal. Exercisfält Malma hed och Plevnahöjden med militära anläggningar och regementsbyggnader". Motiveringen till riksintresset: "Regements- och handelsort, köping från 1784, med stadsmässig rutnätsplan och välbevarad bebyggelse". I området ingår även en viktig kustbunden stenåldersboplats.

1992 fick Sörmlands museum i uppdrag att göra en totalinventering av bebyggelsen i samhällets äldre delar. Syftet med inventeringen var att ge kommunen ett underlag för planering, bygglovsärenden med mera.

I samband att Flens kommun avsåg starta nytt detaljplanearbete i Malmköpings centrala delar, uppkom behovet av en ny aktuell inventering som förutom beskrivning av bebyggelsen också beskriver byggnadernas kulturhistoriska värde och pekar ut värdebärande karaktärsdrag. Inventeringen från 1992 har använts som underlag till följande rapport, men har uppdaterats med ny information. Förutom arkivsökning, inventering och fotografering har bebyggelsen klassificerats i tre kategorier.

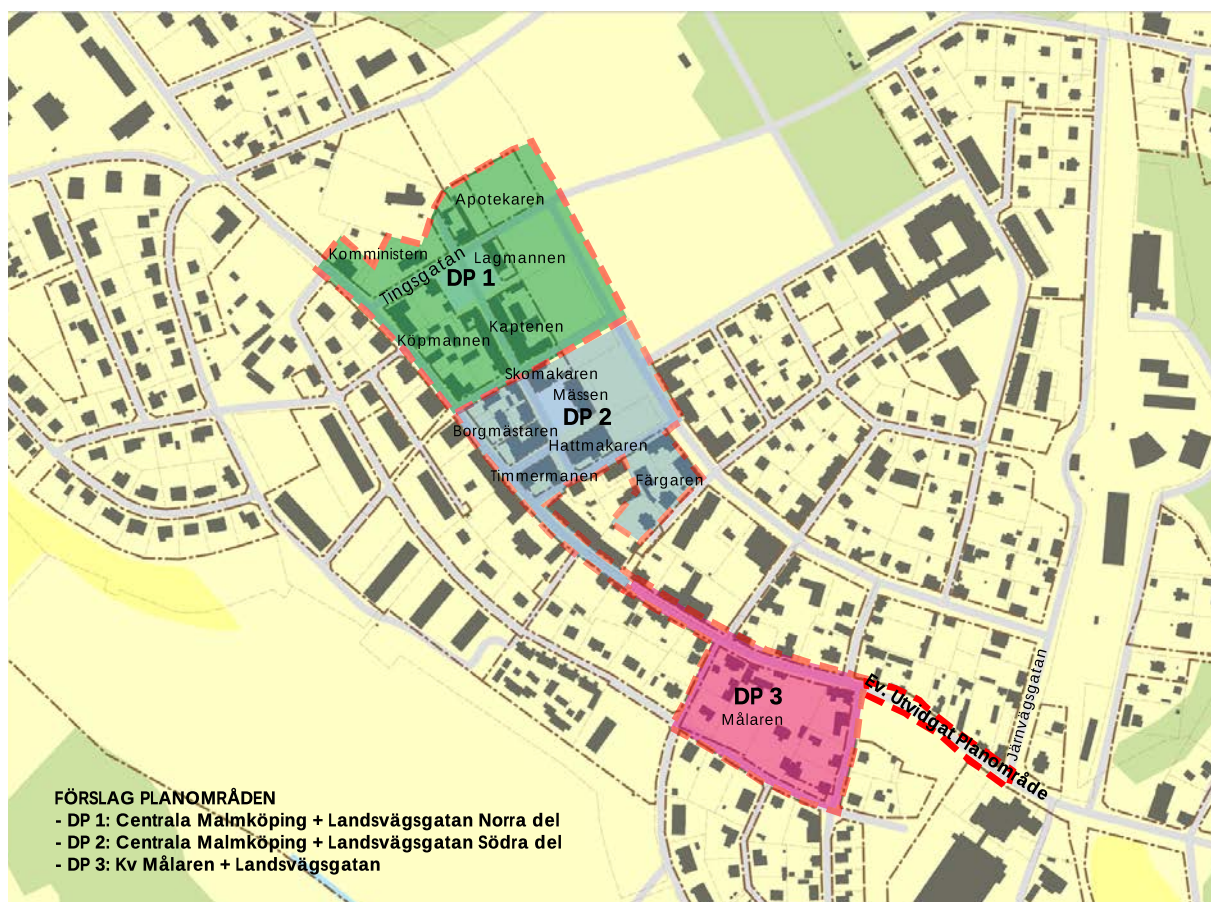

Bild 2. Karta över Malmköping och de tretton kvarter som inventerats och klassificerats av Sörmlands museum.

Syfte och avgränsning

I enlighet med uppdraget är syfte och målsättningen med kulturhistorisk klassificering att ge berörda myndigheter tillgång till ett lättöverskådligt material som behandlar samhällets bebyggelse och skildrar dess utveckling. Klassificeringen av byggnaderna ska användas som underlag för framtida planering, bygglovsärenden med mera. Inventeringen är också en samtidsdokumentation över Malmköping 2016.

Följande rapport behandlar Malmköpings utveckling från 1700-talet fram till i dag med nedslag i viktiga utbyggnadsfaser. De tretton kvarter som har inventerats omfattar samhällets äldre delar där bebyggelsen kan följas från 1780-talet fram till 1990-tal.

Rapporten inledes med en beskrivning av kulturhistorisk värdering, med konkreta exempel. Därefter följer en kortfattad historik över Malmköpings bebyggelseutveckling. Följt av bebyggelseinventeringen som innefattar följande kvarter: Apotekaren, Borgmästaren,

Färgaren, Hattmakaren, Lagmannen, Skomakaren, Kaptenen, Komministern, Köpmannen, Mälaren, Mässen, Ordningssmannen och Timmermannen.

Varje kvarter presenteras med aktuell karta, miljöbeskrivning och i förekommande fall äldre historiska bilder. Kvarterets samtliga byggnader beskrivs i ord och bild och har klassificerats utifrån tre kategorier/färger med tillhörande motivtext/värderingstext.

Utöver platsbesök och fotografering i samband med inventeringen har rapporten inneburit litteraturstudier, arkivsökning och kontakter med boende i Malmköping. Hembygdsförening och deras gedigna arkiv har varit till stor hjälp. Äldre bilder i rapporten tillhör Malmköpings hembygdsförenings arkiv och finns tillgängliga på internet. Äldre kartor som använts i rapporten är beställda från lantmäteriet eller är hämtade ur boken "Malmköping 1785-1935".

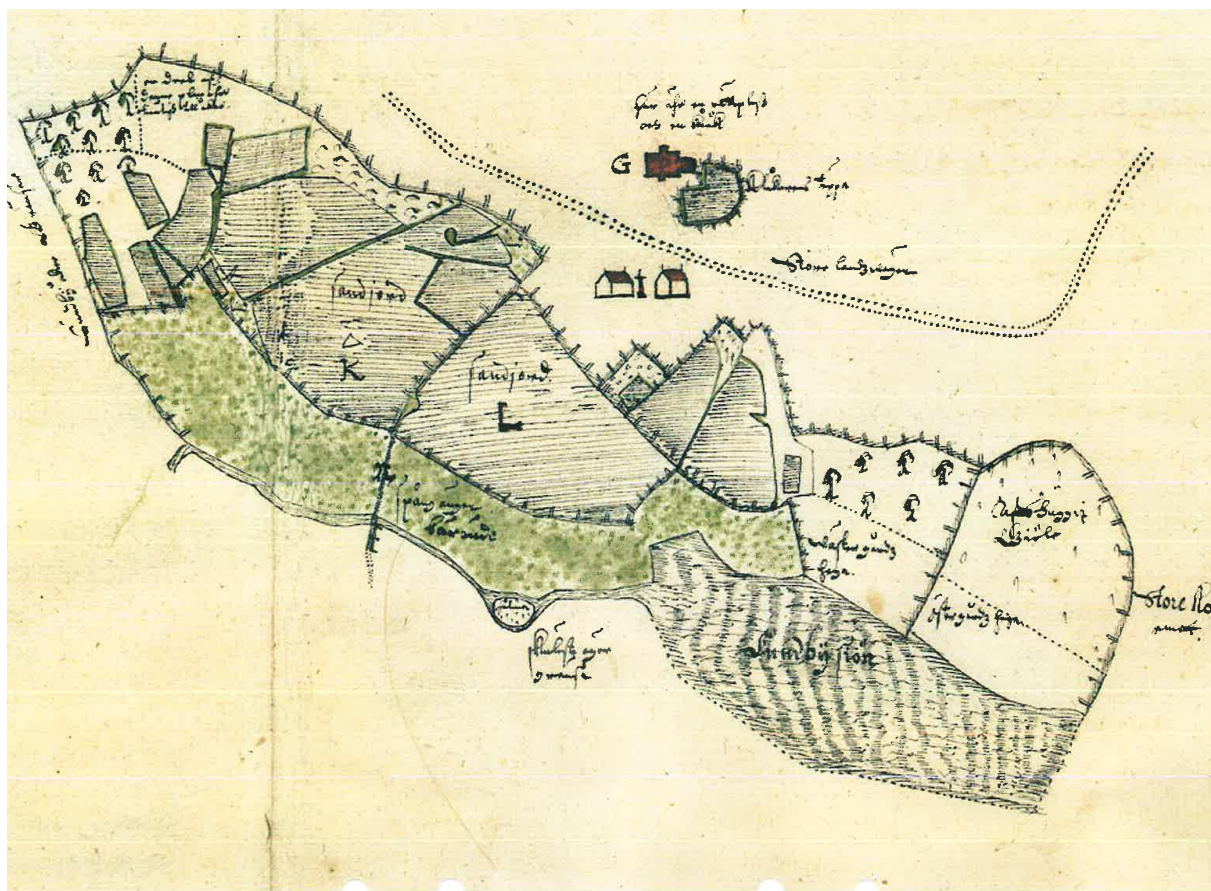

Bild 3. Kolorerad karta över Malma by 1632

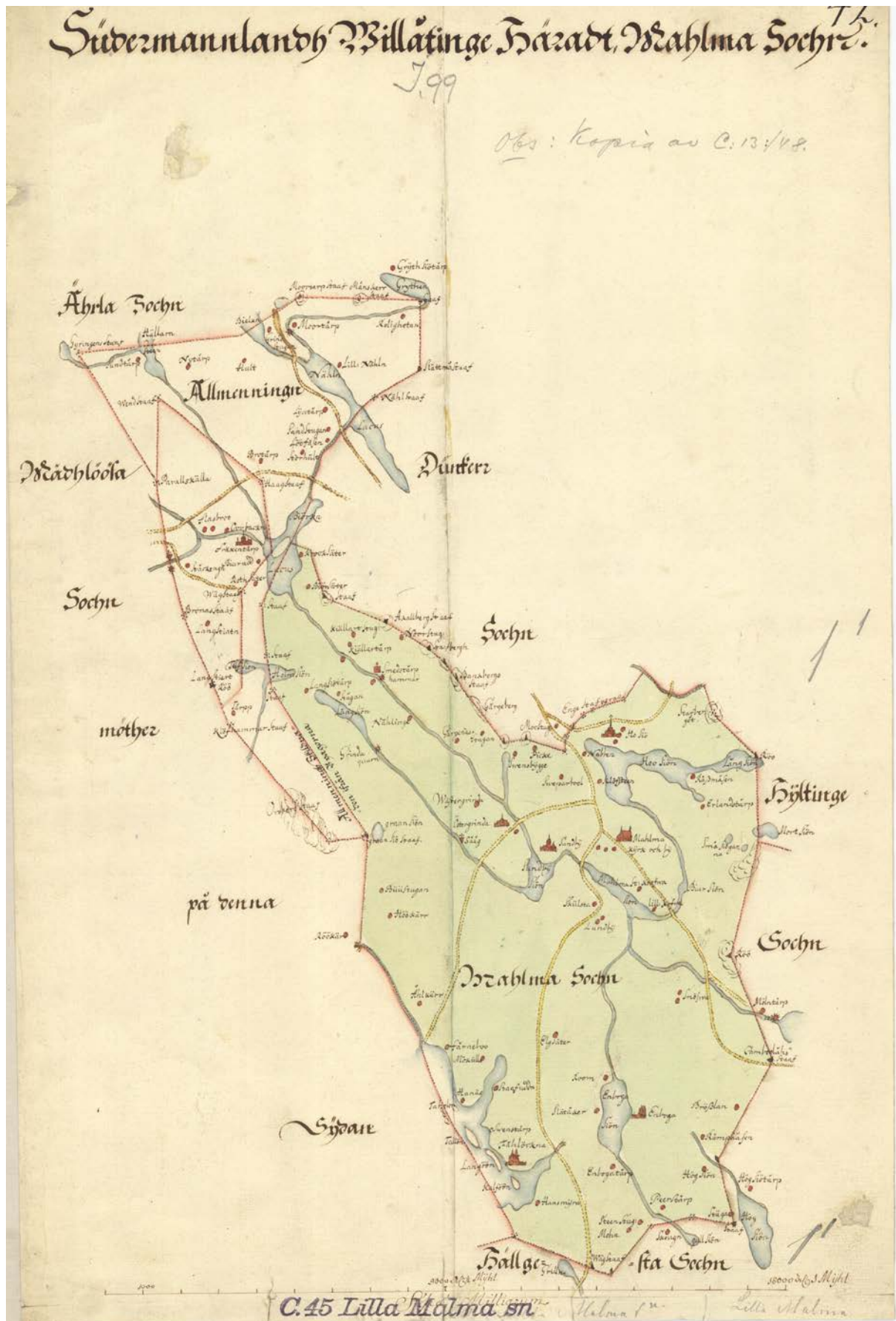

Bild 4. Karta över Lilla Malma socken år 1678, omkring hundra år före köpingens grundande.

Kulturhistorisk värdering

I Malmköpings centrala delar finns många byggnader som har ett särskilt kulturhistoriskt värde.

Enligt Plan- och bygglagen får en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte förvanskas.

Värderingsmetod

Metoden för kulturhistorisk värdering som används vid den kulturhistoriska klassificeringen bygger på en metod som Riksantikvarieämbetet utarbetat. Den omfattar så kallade *dokumentvärden* och *upplevelsevärden*. I det så kallade dokumentvärdet ingår traditionella historiska egenskaper som en byggnad kan ha. Det kan vara byggnadshistoriskt värde, arkitekturhistoriskt värde, samhällshistoriskt värde, socialhistoriskt värde, personhistoriskt värde och teknikhistoriskt värde.

En byggnads upplevelsevärden omfattas av egenskaper som konstnärligt värde, patina, miljöskapande värde, identitetsvärde, kontinuitetsvärde, traditionsvärde och symbolvärde. Till dessa grundmotiv finns minst lika viktiga *förstärkande motiv* som kan vara kvalitet, autenticitet, pedagogiskt värde, sällsynthet och representativitet. Självklart finns inte alltid dessa värden representerade i varje byggnad, men de som finns vägs samman och resulterar i en kulturhistorisk klassificering.

För att göra en kulturhistorisk värdering krävs också underlag i form av en byggnadsinventering. Inventeringen innehåller information om byggår, byggherre, arkitekt, ursprungsritningar, ombyggnader med mera.

Uppgifterna i följande rapport är hämtade i Flens kommunarkiv, Malmköpings hembygdsförenings arkiv och Sörmlands museums arkiv. Äldre byggnader saknar ofta ursprungliga handlingar, vilket kräver en mer omfattande forskning. I följande rapport har äldre kartor

Bild 5. En byggnad av stort identitetsvärde och symbolvärde för Malmköping är Stadshuset (SLMD2017-0020).

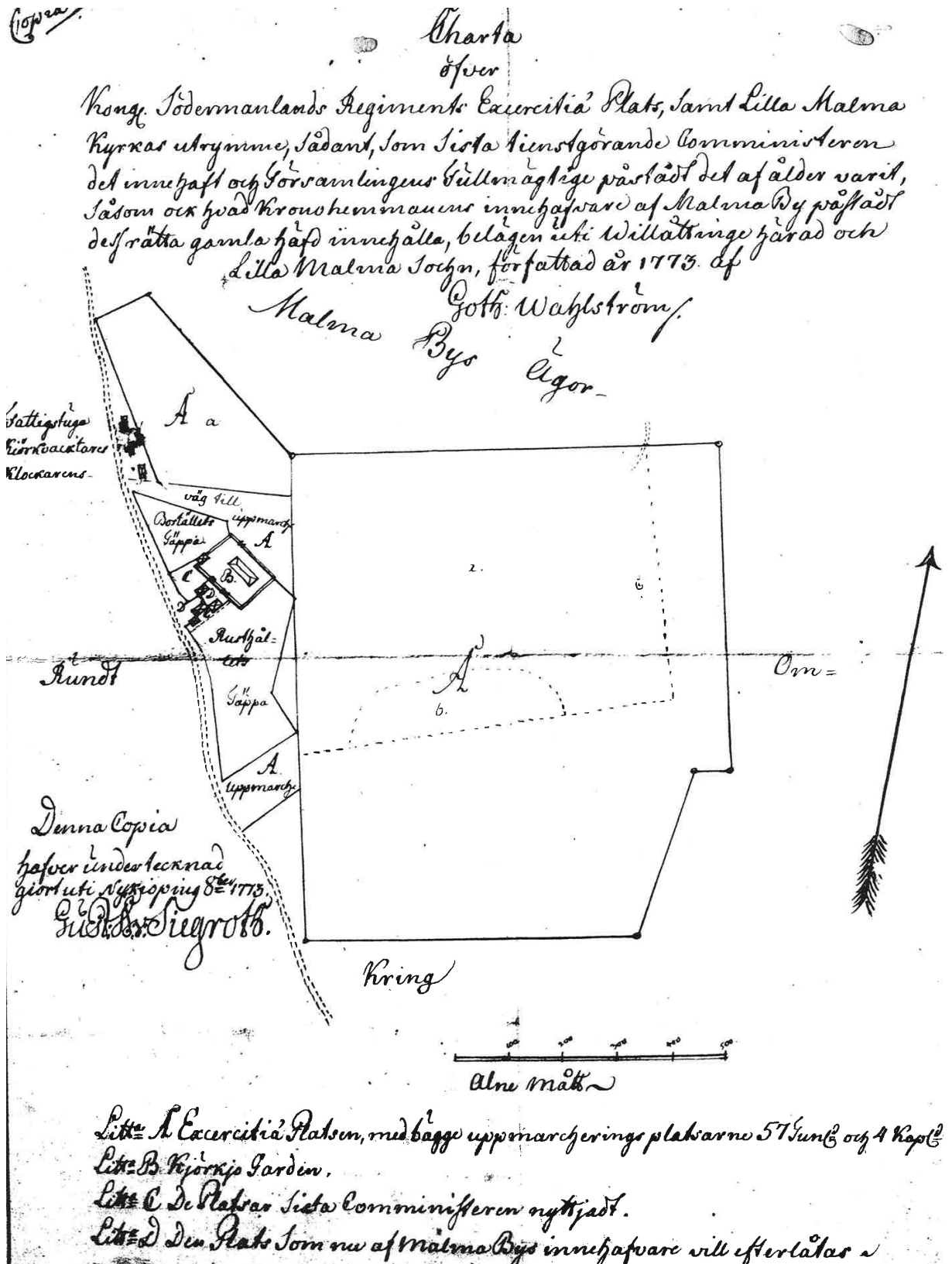

Bild 6. Första kartan! "Charta öfver Kongl. Södermanlands Regementets Exercitie Plats, samt Lilla Malma kyrkas utrymme." ritad av G. Wahlström år 1773. Efter Leijonhufvud, Uppsala 1914-15. Bilden är något beskuren.

över området varit till stor hjälp. Efter arkivsökning har en inventering och fotografering utförts på plats. Byggnaderna har sedan beskrivits och bedömts utifrån sina kulturhistoriska värden. Bedömningen har legat till grund för en klassificering i tre nivåer som redovisas genom färgsättning.

De tre klassificeringar som Sörmlands museum använder sig av bygger på samma färgsättningssystem som man sedan 1970-talet har använt sig av i Stockholm. Blått är den högsta klassen, därefter grönt och gult.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Gul = Byggnaden har inte ett särskilt utpekat

värde i dagsläget men kan ha positiv betydelse för stadsbilden och/ett visst kulturhistoriskt värde.

Tidsgräns vid bedömning

Vid en kulturhistorisk klassificering är en tidsgräns nödvändig, eftersom det behövs ett historiskt perspektiv till den bebyggelse som skall bedömas. Hur lång tid som behövs för att kunna ta ställning till en byggnads kulturhistoriska värde är en bedömningsfråga.

I de tretton kvarter som inventerats och klassificerats i Malmköping är de yngsta husen uppförda under 1990-talets första hälft. Den yngre bebyggelsen har således en ålder runt 25 år och har därför ansetts kunna värderas likt övrig bebyggelse.

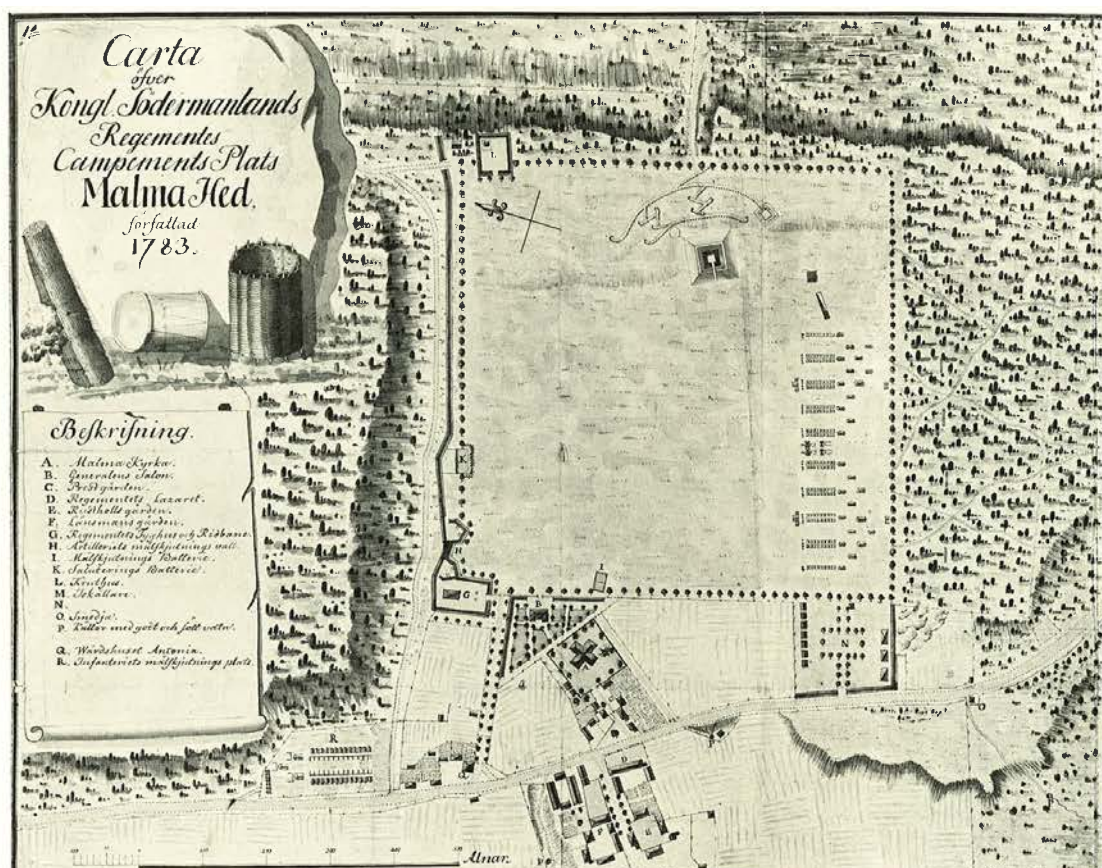

Bild 7. "Carta Öfver Kongl. Södermanlands Regementes Campements Plats Malma Hed, författad 1783" Efter Leijonhufved, Uppsala 1914-19.

Historik

Bebyggelsehistorisk översikt

Redan för 5000 år sedan, under stenåldern, var Malmköpingsåsen bebodd av människor. I området har man hittat spår av vår äldsta kända åkerbrukskultur, Vrånkulturen, på Plevnahöjden och på Malma hed. Några gravar strax öster om Malmköping tyder på bronsålder och ett gravfält nordväst om samhället, mellan Trekanten och Länsmansgården, berättar att här fanns en stor by under järnåldern. Malma var centralbyn i bygden och omgavs av byarna Lundby, Sundby, Grinda och Kova.

Under tidig medeltid bildades socken Lilla Malma som annex till Dunker. Nära vägkorset på åsen, i närheten av landsvägen, byggdes sockenkyrkan någon gång under 1100-talet. Nedanför kyrkan låg den lilla byn Malma. Ännu på 1770-talet bestod Malma by endast av kyrkan och två krongårdar, Malma rusthåll och länsamansboställe, samt några försam-

lingshus.

Malmköping är en välbevarad tätort med flera kulturhistoriska miljöer som på ett pedagogiskt vis berättar om samhällets utbyggnadshistoria.

Tätorten, den f. d köpingen anlades år 1785 i syfte att ge service åt Södermanlands regemente vid övningsplatsen Malma hed. Samhället och heden bildar en av de bäst bibehållna miljöerna från indelningsverkets tid och har därför klassats som riksintresse av Riksantikvarieämbetet. Ortens utveckling har dominerats av den militära verksamheten på Malma hed. Södermanlands regemente var förutsättningen för köpingens existens och invånarnas främsta inkomstkälla. Regimentet var ägare till den mark där orten var belägen och under lång tid bestämde militärens markbehov av ortens expansionsmöjligheter.

Malmköpings bebyggelseutveckling kan delas in i fyra områden som i stora drag sammanfaller med de fyra århundraden som samhäl-

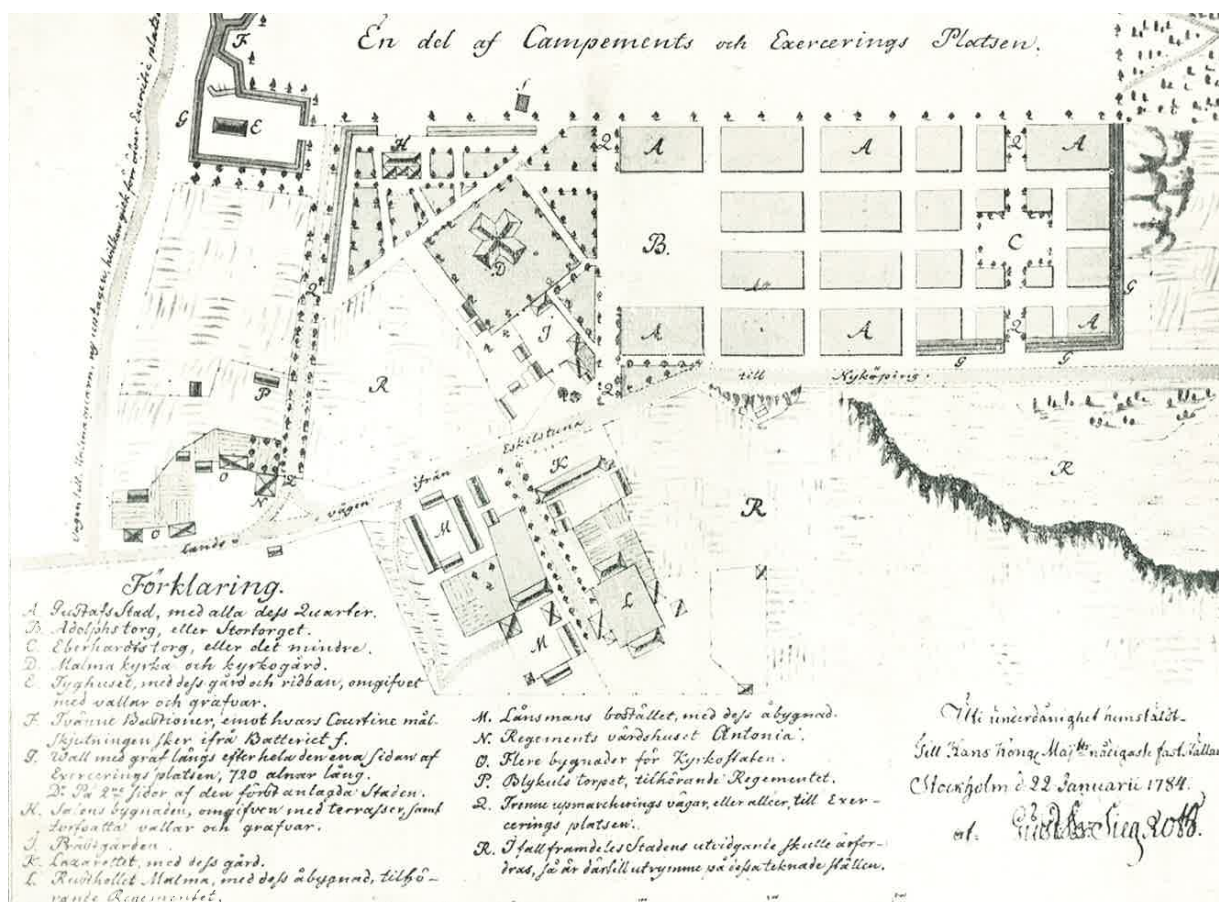

Bild 8. Första förslag till stadsplan för en fristad vid Malma hed. Undertecknad G.A von Siegroth, Stockholm den 22 januari 1785 Efter Larsson, Malm m.fl., Nyköping 1935

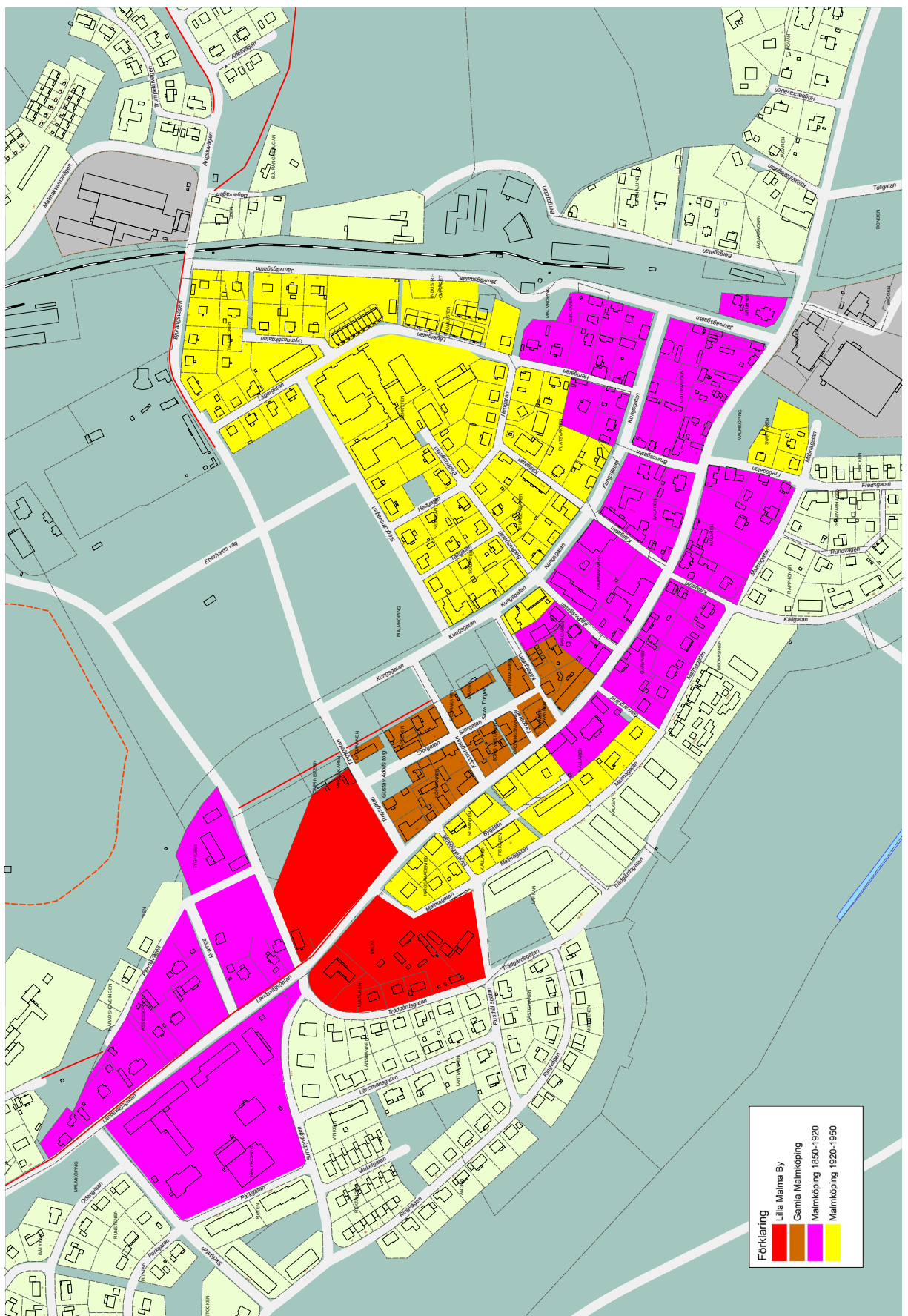

Bild 9. Karta över Malmköpings bebyggelseutveckling. Hus tillkomna på 1960- 90 talet finns inte med på kartan.

lets centrala bebyggelse uppförts. Den äldsta bebyggelsen ligger i tätortens centrum och omfattar Malma by. Bebyggelsen som fanns runt Lilla Malma kyrka innan Malmköping anlades och gamla Malmköping, vilken anlades efter Siegroths stadsplan. Malma by omfattar kyrkan, samt Länsmansgården och Rusthållet.

Gamla Malmköping omfattar området mellan Tingsgatan och Källargatan. I området finns flera välbevarade 1700-tals hus, som exempelvis Tingshuset i kvarteret Lagmannen, Stads- huset i kvarteret Mässen och Gula Knuten i kvarteret Färgaren. I övrigt bevarar de centrala delarna fastigheter från 1800-talets andra hälft och 1900-talets början.

Under 1800-talet och 1900-talets början begränsades Malmköpings expansionsmöjligheter av den militära verksamheten på Malma hed. Detta resulterade i att samhället fick en långsträckt form som sammanföll med Landsvägsgatans sträckning. Landsvägsgatan har fortfarande bevarat mycket av sin 1800-tals karaktär. Utmed gatan finns både stadsgårdar

från 1800-talet och större villor från tiden runt sekelskiftet. Längs gatan finns också af-färs- och bostadshus om två våningar som uppfördes under 1940-talet.

När Södermanlands regemente lämnade Malmköping 1921 inleddes en ny utbyggnadsfas. I samband med flytten fick orten tillgång till markoråden som tidigare varit reserverade för militären. En stor del av Malma hed planlades och bebyggdes under 1930-40-talen.

Vid denna tid fick Malmköping ny stadsplan som föreskrev att den äldre bebyggelsen i de centrala delarna skulle rivas för att ge plats åt två till tre våningar höga fastigheter i slutet byggnadsätt. Resultatet blev några större fastigheter som uppfördes under 1960- 70-talen, i tidstypisk stil. Exempel på byggnader från den här perioden är de två sammanlänkande af-färs- och flerbostadshusen i kvarteret Färgaren utmed Landsvägsgatan i tidstypisk stil.

Under perioden saneringsrevs också några äldre fastigheter som exempelvis bebyggel-

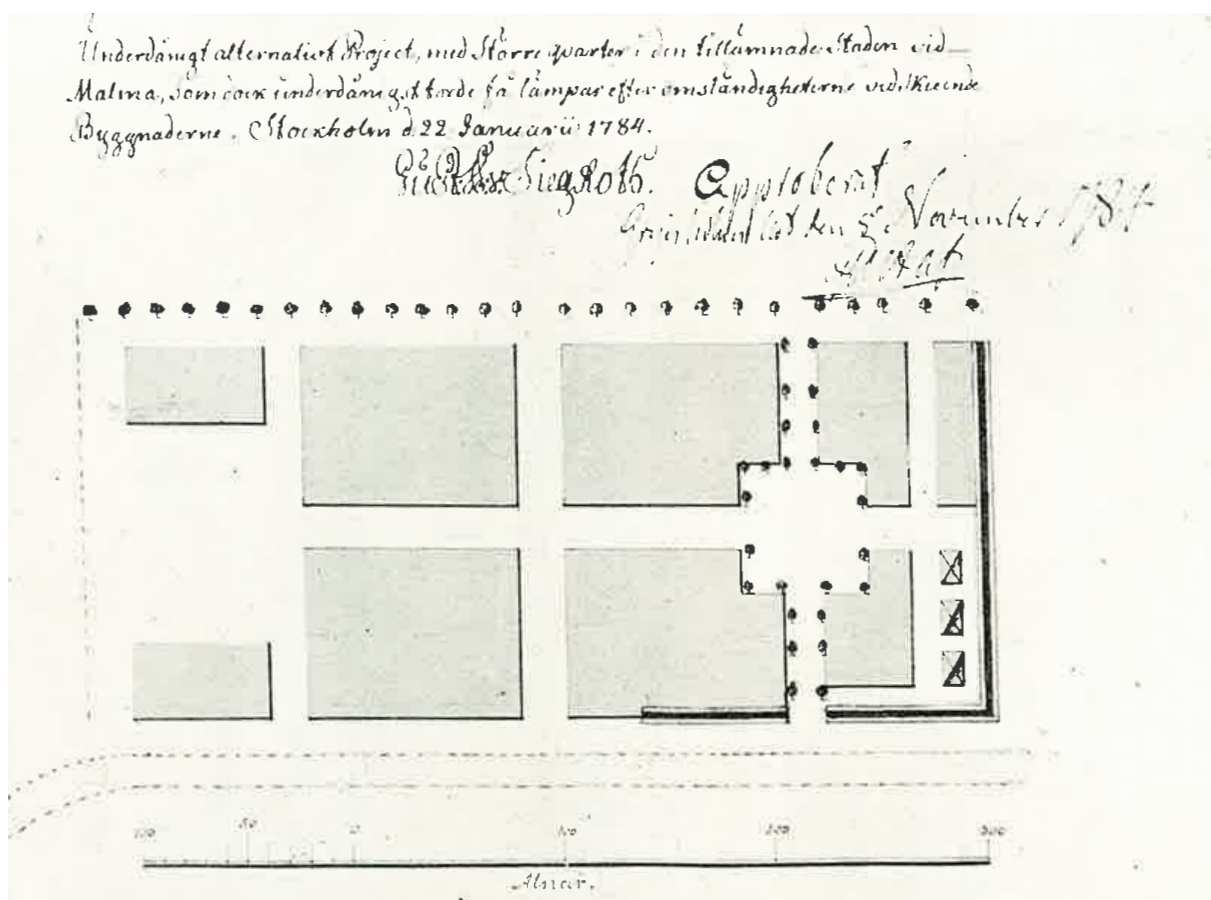

Bild. 10. Detalj av torget. Förslag till stadsplan för en fristad vid Malma hed, Stora Torget (Eberharts Torg) Undertecknad G. A von Siegroth, Stockholm den 22 januari 1784.

sen i kvarteret Hattmakaren vid Stora torget. I kvarteret revs de äldre husen för att lämna plats åt en modern mataffär. Under sent 1980-tal och i början av 1990-talet har centrum fått några nya byggnader som väl anpassats till den äldre arkitekturen, utan att vara pasticher. Exempel på en tidstypisk postmodernistisk byggnad från slutet på 1980-talet är flerfamiljs-huset i kvarteret Timmermannen.

Malmköpings grundande

År 1771 utnämndes överstalöjtnant Gustaf Adolf von Siegroth till chef för Kungl. Södermanlands regemente. Hans första uppgift var att finna en fast övningsplats åt regementet som tidigare hade exerceerat utanför Eskilstuna, Mariefred och Nyköping. Redan året därpå hade han hittat en lämplig plats, centralt belägen i länet invid en tallbevuxen hed vid Lilla Malma kyrka.

Siegroth bearbetade berörda myndigheter och lyckades, trots protester från olika håll få sin idé genomförd. Gustaf den III godkände området som beständig mötesplats för regementet och beviljade upplåtelse av mark från krongårdarna Malma rusthåll och länsmansboställe.

Heden röjdes och Malma hed invigdes som mötesplats 6 juni 1774. Den första kartan som berättar om exercisplatsen Malma hed är ritad G. Wahlström år 1773.

Av kartan framgår att bebyggelsen på området var sparsam. Den lilla byn bestod egentligen bara av två gårdar, rusthållet och länsmannen i Villättinge härads bostad. Förutom de två gårdarna och kyrkan fanns endast några små hus längs landsvägen till Eskilstuna. Längs vägen låg sockenstuga, kaplansboställe, fattigstuga och klockarbostad.

Av dessa finns fortfarande klockarstugan (kv Klockaren 7) samt boningshusen till Rusthållet och Länsmansgården (kv 2:18, 2:2) på ursprunglig plats, numera hembygdsgård för Malmköping.

Den lilla byn räckte inte till för regementets behov och Siegroth började planera för att anlägga en stad vid heden.

År 1784 ansökte Siegroth om att få anlägga en stad, kallad "Gustaf stad", vid Malma hed. Kungen ansåg dock att platsen var för liten för en stad, men beviljade år 1785 att den nya tätorten skulle få bli en friköping, med samma rättigheter som den nyligen anlagda fristaden Tammefors i Finland.

Detta innebar att samhället, för att främja inflyttningen, fick 20 års skattefrihet och frihet från skrå- och hantverksförbindelser.

År 1786 fick köpingen också 50 års tullfrihet. I Kungens privilegiebrev understryks att tomter endast fick tilldelas för hus samt kål- och kryddtäppor. Invånarna skulle leva av handel och hantverk och inte av jordbruk. Mark erhöles mot en smärre avgift som betalades till regementet. Övriga ärenden låg under landshövdingen i Nyköping och häradsrätten i Willättinge härad.

Första stadsplanen

Siegroth lämnade två förslag till stadsplan, för "Gustaf stad". Båda planerna är komponerade efter samma mönster med mittaxel som förbinder två torg. De är tidstypiska rutnätplaner som karaktäriseras av symmetri och regelbundenhet. Av de två förslagen godkände kungen det mindre förslaget med paradgata, nuvarande Storgatan, och tre tvärgator som delade in området mellan Tingsgatan och Källargatan i tio större kvarter.

Det intressanta med planen är formen för "Eberhards torg", nuvarande Stora torget. Detta är ett s. k hörnslutet torg, en typ av torg som är ganska ovanlig inom svensk stadsplanering. Torgtypen skapas genom inskränningar i fyra kvarter så att platsens hörn blir slutna med anslutande gator placeras vid torgsidornas mitt. På så sätt bildas ett slutet torgrum med en öppning i varje vägg.

De hörnslutna torgen kommer ifrån renässansens byggnadslära som låg till grund för all stadsplanering från 1600-talet till 1800-talets slut. Av de hörnslutna torg som planerades i Sverige anlades bara sju i städerna Karlstad, Vimmerby, Uppsala, Piteå, Östersund, Haparanda och i Malmköping. I dag har endast torgen i Piteå, Östersund, och Haparanda, till

viss del bevarat sina karaktärer. Stora torget i Malmköping har under årens lopp förlorat sin ursprungliga form. Den största förändringen skedde på 1960-talet när bebyggelsen revs i kvarteret Hattmakaren för att lämna plats åt ny mataffär.

Bebyggelseutveckling under 1700-talet

De nyinflyttade tilldelades tomter efter Siegroths stadsplan. Utmärkande på tidiga såväl som senare kartor, är de rika trädplante-ringarna längs köpingens gator och torg. Från 1779 planterades lövträd, kastanj, lind och asp för att försköna området. År 1793 hade sammanlagt över 500 träd planterats.

Från 1787 finns en karta som visar hur det nyanlagda samhället såg ut. Området mellan Tingsgatan och Källargatan har delats in i omkring 30 tomter med tillhörande källand.

Bebyggelsen är utspridd med en koncentration

till "Lilla torget" nuvarande Stora torget.

Flera av gårdarna som finns på kartan finns fortfarande kvar. Dessa är Regementsbyggnaden, nuvarande Stadshuset i kvarteret Mässen 1, Öijerska gården i kvarteret Borgmästaren 1 (gård O på kartan) samt gård R (kaptenen 1). "Stora torget" nuvarande Gustaf Adolf torg, var ännu obyggt, men tingshuset (Lagmannen 1), och posthuset nuvarande Lotta gården i kvarteret Köpmannen 6 var redan planerade på tomterna A och B.

Under ortens första tio år arbetade Sigeroth intensivt för att göra orten till ett centrum för Willåttinge härad. Detta ledde bland annat till att gästgiveriet i Hovsjö flyttades till Malmköping år 1787 och att postgången Eskilstuna-Nyköping fick en ny rutt över orten år 1788. Vidare så flyttades Willåttinge härads tingsplats till Malmköping från Flen år 1790.

Från 1791 fick också Malmköping rätt att hålla två årliga marknader. Efter att Siegrothts slutat vid regementet 1792 stagnerade samhällets

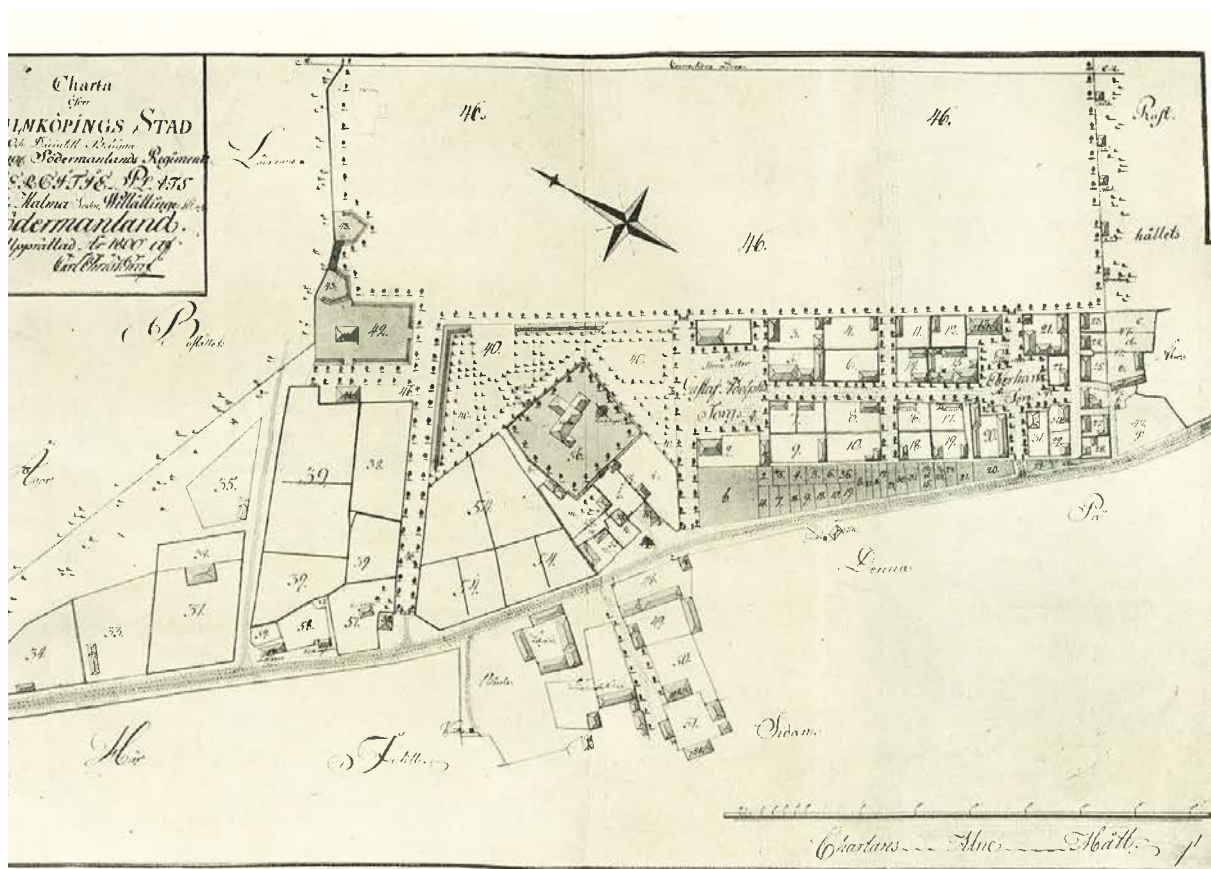

Bild. 11. "Charta öfver Malmköpingsstad Och Därintill Belagne Kongl. Södermanlands Regimentets Exercitie Plats Ut i Lilla Malma socken, Willåttinge härad, Södermanland. Upprättad år 1800 af Carl Christ. Graaf". Efter Leijonhuvud, Uppsala 1914-19

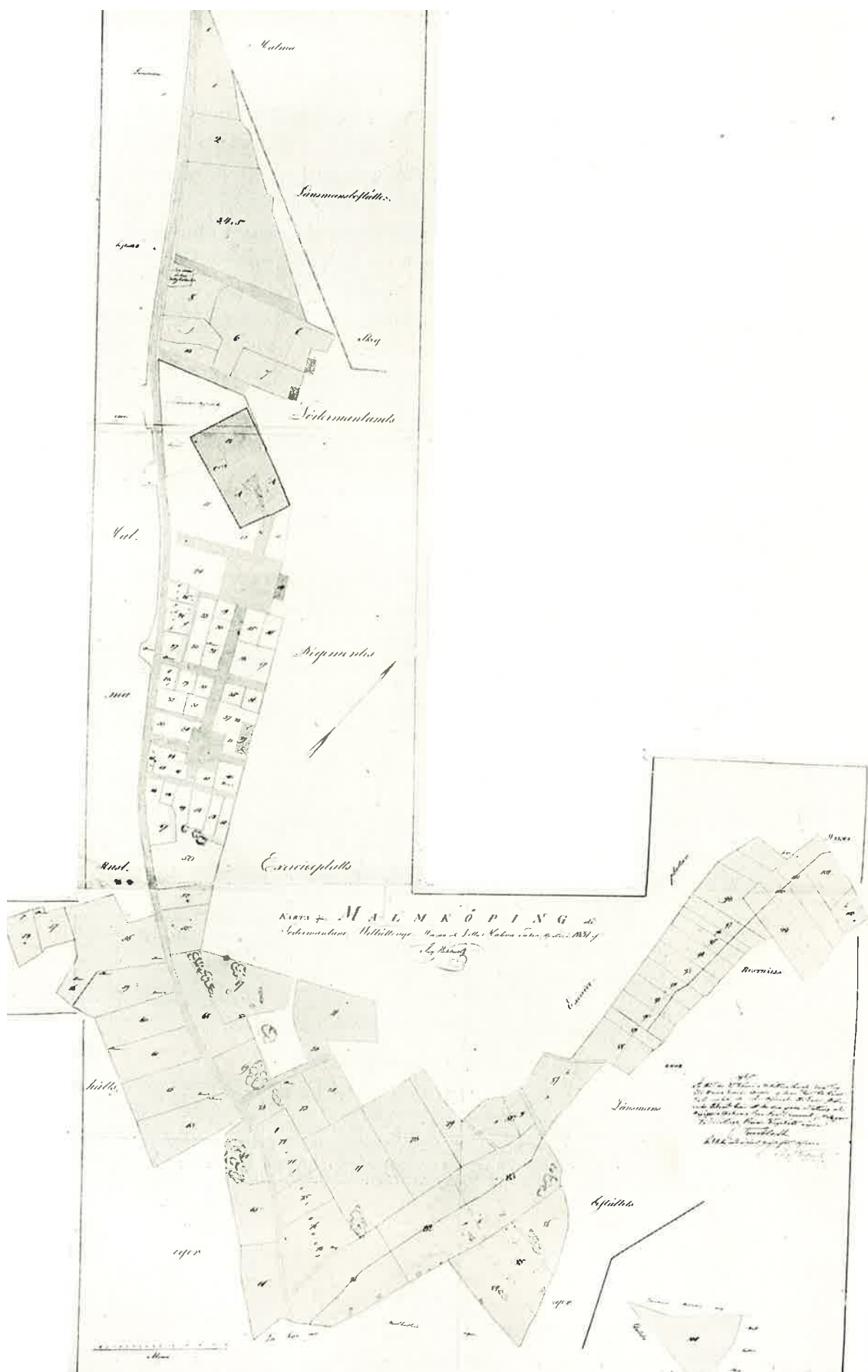

Bild 12. Karta öfver Malmköping uti Södermalling, Willättinge Härad och Lilla Malma socken upprättad 1831 av Aug. Welwitz"
Efter Larsson, Malm m.fl, Nyköping 1935.

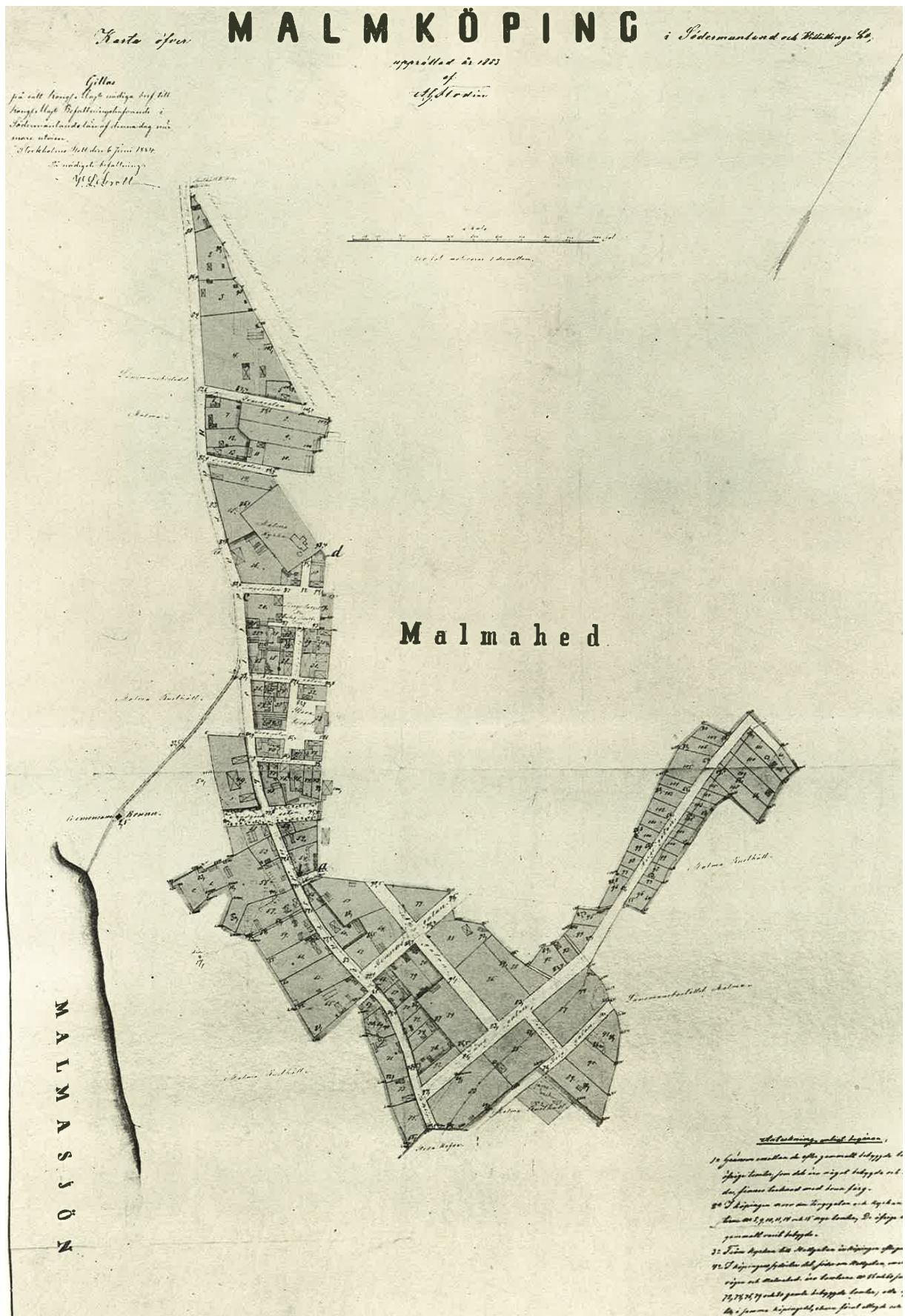

Bild 13." Karta öfver Malmköping i Södermanland och Villåtinge Härad, upprättad år 1883 af A.G Flodin" Efter Larsson, Malm .fl, Nyköping 1935.

utveckling tillfälligt.

Bebyggelsesutveckling under 1800-talet

En karta ritad år 1800 av Carl Christ visar att orten nu är indelad i 59 tomter och 28 kåltäppor. Av kartan framgår att området väster om kyrkan mellan Tingsgatan och Källargatan, först delades in i nya tomter. Samtidigt har bebyggelsen börjat växa åt öster, bortom Källargatan och längs Landsvägen. "Gula Knuten" i kvarteret Färgaren på tomt 26, nuvarande Färgaren 18 och Färgargården på tomt 47 nuvarande Färgaren 24 är byggnader som fortfarande finns kvar. Tingshuset och posthuset uppfördes båda 1790-91 men var vid uppförandet två enkla parstugor som gav symmetrisk inramning åt Gustaf Adolfs torg. Båda husen byggdes om och fick sitt nuvarande utseende under 1800-talets första årtionden.

Under 1800-talets början fortsatte köpingen långsamt att växa och nya tomter tilldelades, ofta muntligt, vilket ledde till tvister. För att klargöra ägandeförhållanden fick därför Lantmätare Aug. Welckewitz i uppgift att mäta upp köpingens areal, både byggda tomter och planteringsland. Kartan från 1831 visar en utvidgning av området åt sydöst, på båda sidor om landsvägen mot Nyköping och att samhället vuxit spontant utan att följa en fast stadsplan. Kartan är en ägorättskarta som saknar utsatta hus, vilket medför att man inte med säkerhet kan veta vilka av de 102 tomterna som var bebyggda. Tomtagarna ägde i regel flera tomter. Enligt husförhörlängder 1828-31 framgår att det fanns 54 hushåll i köpingen.

Av de nya tomterna som var bebyggda låg flertalet längs Landsvägsgatan. Exempel på byggnader som ännu finns kvar från den här tiden är Sandbergsgården i Kvarteret Garvaren 3 och Frendiska gården (även kallad Grevesmühliska gården) i kvarteret Mälaren 2. I gårdens östra flygel inrättades Malmköpings första apotek.

År 1842 fick Malmköping sin första brand- och byggnadsordning. I byggnadsordningen anges att bostadshus endast får byggas vid större gator, hus i trä får inte vara högre än två våningar och hus eller plank får inte strykas

med tjära.

Däremot föreskrevs röd färg, vitriol eller andra färger som inte medförde ökad brandrisk. Endast takbeklädning av tegel, papper eller rödfärgade brädor tilläts. Hantverkarna med eldfarlig verksamhet skulle anläggas vid öppna platser, helst utanför samhället.

För att skydda mot brand annordnades brandvakt som patrullerade gatorna varje natt mellan 22-04. Ingen eld fick brinna efter klockan 22, efter klockan 23 tilläts inte heller ljus.

År 1845 hade orten 280 invånare fördelade på 57 hushåll. Av dessa var tre handlare med biträden. Det fanns en apotekare och 27 stycken hantverkare med 18 biträden. Handverkarna idkade främst yrken som behövdes för regementets verksamhet.

1878 antog Malmköping 1874 års byggnadsstadga för rikets städer och samtidigt etablerades Malmköpings första byggnadsnämnd som några år senare väckte fråga om ny stadsplan. År 1884 upprättades Malmköpings andra stadsplan av lantmätare A.G Flodin.

Den nya stadsplanen visar ingen stor utvidgning av arealen men bebyggelsen har förtätats. På kartan ser vi också att trädgårdsområdets övre del har blivit bebyggt. Ett exempel är Läkarevillan i kvarteret Köpmannen 11, som uppfördes år 1879 på en tomt som bildats genom sammanslagning av kåltäppor enligt 1800 års karta.

Fotografier från slutet av 1800-talet visar bilden av ett litet samhälle där den mer "stånds-mässiga" tvåvåningsbebyggelsen var belägen i ortens centrala delar, inom den äldre stadsplanen. Malmköping industrialiserades sent och var under hela 1800-talet en hantverks- och industriort.

Bebyggelseutveckling 1900-talets början

Den 28 oktober 1907 invigdes Mellersta Södermanlands järnväg som trafikerade sträckan Stålboga-Malmköping-Skebokvarn. Järnvägsförbindelsen som var i bruk fram till 1962, medförde ett visst uppsving för samhäl-

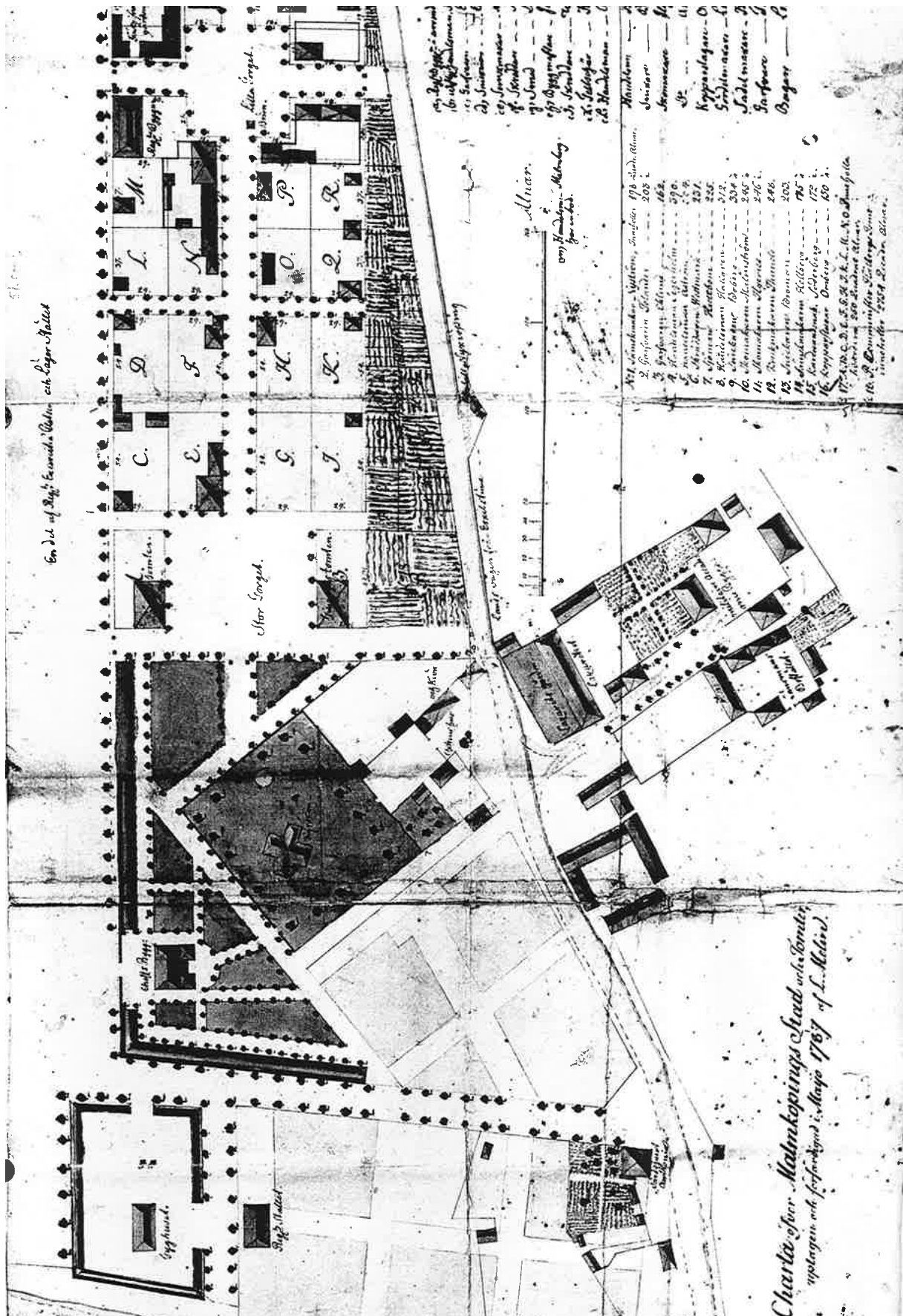

Bild 14. Karta över Malmköping från 1887, upprättad av L Melin. Området mellan Tingsgatan och Källargatan har delats in i cirka 30 tomter. Flera av husen på kartan finns fortfarande kvar.

let. Invånarantalet ökade och ny bebyggelse uppfördes. Av 1916 års karta framgår att den nya bebyggelsen uppfördes i anslutning till järnvägen, i kvarteret Brunnen, Guldsmiden och Snickaren, utmed Järnvägsgatan och längs landsvägen mot Eskilstuna i kvarteret Klockaren och Assessorn. Den nya bebyggelsen utgjordes av stora villor som karaktäriserades av rik panelarkitektur och lövsågade verandor. I centrum uppfördes några tidstypiska affärs- och bostadshus runt Stora torget. Fina exempel på dessa spritputsade byggnader om två-tre våningar är exempelvis f. d. Södermanlands Enskilda Bank i kvarteret Borgmästraren 2 och den tidstypiska jugendfastigheten i kvarteret Skomakaren 1. Vid denna tid får Malmköping också telefonstation (år 1890) i kvarteret Borgmästaren 3. Vattenledning installeras 1902, acetylgasbelysning år 1902 och senare även elektricitet 1917-1918.

Vid sekelskiftet började Malmköping anses för litet för att kunna hysa ett modernt regemente. När allmän värnplikt infördes 1901, ställdes krav på en förlägningsplats som kunde hysa befäl och beväringar året runt. Malmköpingsborna kämpade för att få behålla sitt regemente, men trots detta beslutades 1913 att strängnäs skulle bli regementets nya förlägningsort.

Bebyggelseutveckling efter 1921

Efter flytten av regementet frigjordes mark som tidigare varit reserverad för militären. Marken såldes 1909 till Malma rusthåll, vilket innebar att samhället blev ägare till den mark där byggnadstomter och planeringsland sedan länge varit belägna. Under åren 1915-23 utarbetades en ny stadsplan för området söder om landsvägen och hela Malmköping polygonmättes av ingengör Nils Gellerstedt. Redan innan stadsplanen var färdig började man bebygga kvarteret Svarvarhagen och södra delen av kvarteret Svarvaren. Byggnadsverksamheten avstannade dock när nya tomter blev tillgängliga på Malma hed. På det gamla lägerområdet, d.v.s. på områdets södra del byggdes under 1920-talets slut och i början av 1930-talet. Gymnastikläger och konferanser blev under denna tidsperiod nya inkomstkällor för befolkningen. Nya invånare lockades också av den låga skatten (den vid tiden lägsta skatten av alla köpingar i Sverige, 4 kr). Man

utstakade nya rätvinkliga kvarter och raka gator efter en plan som år 1934 erkändes som stadsplan. Tomterna var billiga och lätta att bebygga. De nya gatorna och kvarteren gavs namn som påminnde om regementet, som exempel Soldaten, Sergeanten, Tältgatan och Siegrothsvägen. Nästan alla nya tomterna på heden var bebyggda år 1934-35.

År 1971 uppgick köpingskommunen i Flens kommun och orten har i dag runt tvåtusen fasta bosatta samt många sommarboende. Enligt reklamen är Malmköping kommunens största turistort.

De som ritade och byggde husen

För bebyggelse uppförd i Malmköping fram till i början av 1900-talet kan det i bland finnas ritningar, men oftast utan signatur. Först under 1900-talet har Malmköping två etablerade byggnadsfirmor som frekvent förekommer i bygglovshandlingar i samband med uppförande av ny bebyggelse eller ombyggnader. Byggnadsfirman Theodor Lindqvist startade sin verksamhet 1909. Byggnadsfirman sysselsatte under 1940-talet omkring 40-50 personer som arbetade i Malmköping och i dess omnejd. I företaget arbetade även sonen Sven Lindqvist.

Byggmästare C.A. Gustafsson (Claes August Gustafsson 1863-1953) kom till Malmköping vid fjortonårs ålder, gick i lära som snickare och etablerade sig sedermera som byggmästare. År 1892 öppnade han egen byggnadsfirma. Firman gick bra och år 1904 grundade han Malmköpings Träförädling. Till en början var det en snickerifabrik som efter en tid utvidgades till att även omfatta verkstad och sågverk. År 1912 uppförde företaget Malmköpings Ångkvarn. På 1920-talet hade Gustafsson omkring ett 50-tal anställda.

Under den här tiden var Stockholms arkitekten Waldemar Conradsson verksam i Malmköping. Arkitekten har ritat flera affärs- och bostadshus utmed Landsvägsgatans södra sida. Conradsson ritade också villor utmed Siegrothsvägen som Villa Hedebo (Serganten 3) och TC-villan (Rekryten 10).

Under 1940-talet fortsatte utbyggnaden nordost om Malma hed med mindre enfamiljshus.

Flertalet av dessa hus beställdes från Svenska Trähus AB.

I centrum finns nytillskott av byggnader uppförda under perioden 1960-talet och fram till 1990-talet. Dessa hus är arkitektritade. En arkitektfirma som dyker upp i arkivhandlingarna är Ragnar Westrin & Gunnar Hodin. Ragnar Westrin (1916-1987) startade eget arkitektkontor 1948 tillsammans med Gunnar Hodin. Kontoret ritade framför allt skolor och flerfamiljshus. I Malmköping ritade firmen affärs- och bostadshuset i kvarteret Färgaren 10-11.

År 1961 inledde Westrin ett samarbete med Stefan Szejnman (född i Warszawa, Polen 1922). Szejnman kom till Sverige 1944 och avslutade sin arkitektutbildning på KTH i Stockholm. Tillsammans ritade arkitektduon flera hus i Malmköping, bland annat vårdcentralen i kvarteret Färgaren 17. Arkitektfirman var verksam runt om i Sverige och ritade framförallt flerfamiljshus.

Barry Widelund, stadsarkitekt i Flens kommun under perioden 1999-2005 är upphovsman till

bland annat radhusen kvarteret Färgaren 13, uppförda i början av 1990-talet. Arkitekten har också ansvarat för flera ombyggnader och renoveringar i kvarteret.

Antikvariska iakttagelser

Malmköping är ett välbevarat litet samhälle. För att orten ska behålla sin särprägel är det viktigt att vårda och bevara äldre bebyggelse som speglar samhällets historia och som bidrar till områdets ålderdomliga karaktär. Av samma orsak är det nödvändigt att man vid nybyggnation, ombyggnad eller renoveringar anpassar form, färg, storlek och material till den äldre miljön samtidigt som varje ny årsring skall tillåtas få sina egna särdrag och tidstypiska uttryck.

Inventerat område utgör en mycket känslig miljö där alla ingrepp nogt bör övervägas. Av särskilt stor betydelse är att man värnar om

Bild 15. Färgaren 10-11 som det såg ut vid uppförandet. Byggnaden har sedermera byggts om och därmed förlorat lite av sin ursprunglig karaktär. Äldre Vykort.

samhällets småskaliga karaktär med fastigheter i två till tre våningar i de centrala delarna och hus i två våningar i villaområdena. Det är också viktigt att man vid renoveringar använder sig av traditionella material och metoder.

Träpanel målad med faluröd slamfärg eller ljus oljefärg, vanligen i gult eller gröna nyanser har lång tradition, liksom den för Malmköping så karaktärskapande grova spritputsen som avfärgas i ockragul, beige eller gråbrun kulör.

Fönsters storlek, utformning och placering är ett av de viktigaste elementen i fasadens arkitektur. De följer sin tids arkitekturstil och indelning med poster, spröjsar och stängningsbeslag samt hörnjärnens utformning visar tydligt när huset är byggt.

Fönster tillverkade före mitten av 1900-talet är utvalt av kådrik furu som står emot väder och vind. Dessa fönster har mycket lång livslängd om de underhålls. De är väsentliga för husets karaktär och bör inte bytas ut. Att renovera äldre fönster bevarar och höjer dessutom

husets värde. Att fönstren är tillverkade i trä är av stor betydelse för byggnadens och miljöns helhetsverkan.

Att värna om takmaterial i form av lertegel eller skivtäckning med plåt är också av stor betydelse för att bevara samhällets äldre karaktär. Dessamma gäller ursprungliga portar i trä och ursprunglig utsmyckning.

Många av byggnader vars exteriörer har förvanskats kan återställas till sitt ursprungliga utseende. Inställningen till hus och arkitektur har varierat över tid, generellt är dock att byggnadens ursprungliga utförande är det som vanligen uppskattas mest oavsett när huset är byggt. Att bevara handlar således om att respektera varje tids egenart.

I Malmköping är det också viktigt att värna om specifika miljöer och enskilda byggnader som kännetecknar orten. Ett viktigt område utgör Malma hed och Plevnahöjden som berättar om bygdens allra äldsta historia, under stenålder, och den militära verksamheten.

Bild 16. Samma hus som på bild 15. Balkongerna mot gatan har gjorts större och fasaderna har tilläggsisolerats och klätts med panel vilket påverkar det offentliga rummet (SLM D2017-0021).

Den öppna platsen har desstom stor estetisk betydelse för platsen. Ett annat känsligt område utgör tätortens äldsta delar mellan Tingsgatan och Källargatan som fortfarande präglas av Siegroths stadsplan.

Även bebyggelsen utmed Landväggsgatan utgör ett område som särskilt bör skyddas. Bebyggelsen längs gatan är från olika tidsperioder men bildar en enhetlig och fin miljö utmed samhällets genofartsled.

Nedan visas några exempel på hur det kan bli när förändringar görs utan eftertanke eller utan att anpassa material och utförande till den befintliga arkitekturen.

Bild 19. Utbytt fönster och tilläggsisolerad fasad (SLM D2017-0023).

Bild 17. Entrédörren mot gatan är utbytt till en dörr som inte passar husets ursprungliga karaktär (SLM D2017-0022).

Bild 18. Fasaden är målad med fel typ av färg som flagnar i stora sjok (SLM D2017-0024).

Bild 20. Provisorisk trappa och högrest smidesstaket som är främmande i den äldre miljön (SLM D2017-0025).

Bild 21. Möjligen kunde rampen ha tillverkats i sten. Fasaden är målad i plastfärg som flagnar (SLM D2017-0026).

Bild 22. Bevarad kullersten i en gränd mellan kvarteret Köpmannen och kvarteret Borgmästaren. En miljö av högt miljöskapande värde (SLM D2017-0243).

Kvarteret Apotekaren

Miljöbeskrivning

Kvarteret Apotekaren är beläget mellan kyrkan och Gustaf Adolfs torg och består av en gårdsanläggning. Huvudbyggnaden från 1800-talets slut är placerad utmed Tingsgatan i hörnet av Storgatan och har därmed ett dominerande läge i stadsbilden vid Gustav Adolf torg. På gården mellan Tingsgatan och kyrkomuren ligger en tidigare verkstad numera bostadshus/kontor samt några mindre uthus. Flera av ekonomibyggnaderna är uppförda under 1800-talets senare del. Kvarteret ligger i direkt anslutning till Malma hed och Tingshusallén som är planterad med lövträd bestående av lind och Rönn.

Under senare delen av 1800-talet flyttade Apoteket Kronan från Landsvägsgatan 17 till Tingsgatan 3. Apoteket i kvarterets huvudbyggnaden var i bruk fram till november 1960.

Huvudbyggnadens panelarkitektur och färgsättning är av stor betydelse för (anpassningen till) torgets bevarade karaktär. Ekonomibyggnaderna är något lägre och karaktäriseras av faluröda fasader som likt huvudbyggnaden bevarar ursprungliga karaktärer. Tomten Komministern 11, ligger placerad så att uthusen tillhör Apotekaren.

naderna är något lägre och karaktäriseras av faluröda fasader som likt huvudbyggnaden bevarar ursprungliga karaktärer. Tomten Komministern 11, ligger placerad så att uthusen tillhör Apotekaren.

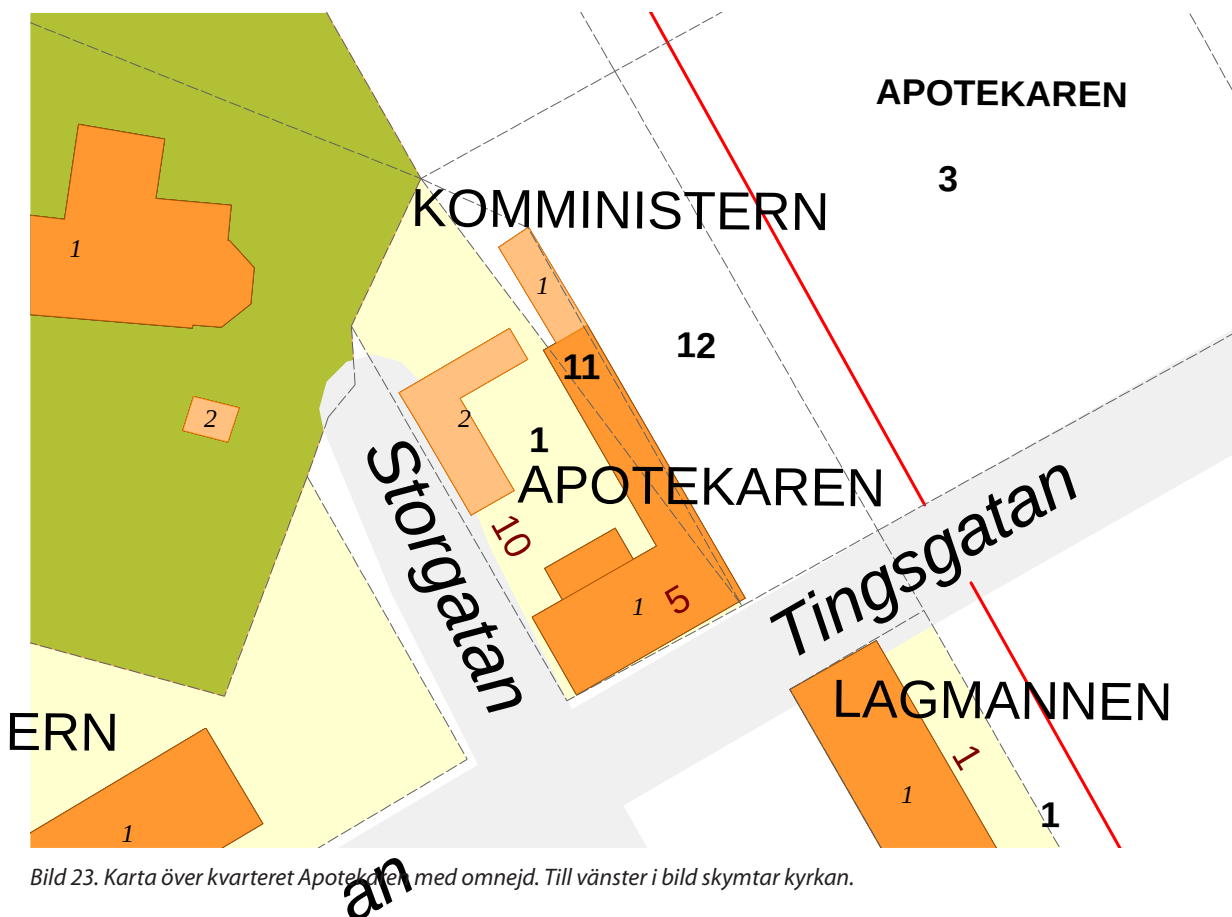

Bild 24. Interiörbilden med personal samt äldre vykort föreställande apoteket Kronan vid Tingsgatan 3. Till vänster står fröken Jonsson, apotekare Nilsson och Bror Bouvin. Bilderna tillhör hembygdsföreningen.

Bild 25. Kvarteret Apotekaren hösten 2016. Huvudbyggand med liggande och stående gul panel (hus 1) ligger utmed Tingsgatan som vätter mot Gustaf Adolf torg (SLM D2017-0027).

Apotekaren 1, Komministern 11

Adress	Tingsgatan 5, Storgatan 10
Byggår	1835 påbyggd till två våningar år 1876
Arkitekt	-
Funktion	Bostadshus och uthus
Värdering	Blå/3

Fasad	Gul liggande & stående panel
Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel
Våningsantal	2
Övrigt	Glasveranda, ursprunglig entré
Arkivmaterial	138055,60,62, samt 138057-59

Beskrivning

Anläggningen består av fem byggnader. Huvudbyggnaden (hus 1), om två våningar uppfördes 1835. Ursprungligen hade huset en våning men byggdes på 1876. Byggnaden har trästomme med grå putsad naturstenssockel som avslutas med plåtskonung. Bottenvåningen har liggande fasspontpanel och övre våningen stående fasspontpanel målad i gul kulör. En våningsavdelande list artikulerar fasaden. Närmast takfot finns ett parti med liggande panel och små runda fönster. Fönstren i bottenvåningen är tvålufts-fönster, övre våningen har högresta fönster med korsformad mittpost, målade i vit kulör. Entrédörren, mot Tingsgatan bevarar lökformade fönster, nedre delen är förstärkt med plåtskivor. Norra gaveln har en långsgående balkong med kryssräcke.

Mot gården finns glasveranda med ovanpåliggande balkong. Takfoten är profilerad och

sträcker sig runt byggnadskroppen. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt tegel och har två tegelskorstenar. Den äldre skorstenen är putsad. I vinkel och sammanbyggd med huvudbyggnaden ligger (hus 2).

Ursprungligen låg Apotek Kronan i huvudbyggnaden med ingång vid Tingsgatan. Vid inventeringen 2016 används anläggningen som bostad och kontor.

Bild 26. Södergavel och österfasad (SLM D2017-0028)

Kulturhistoriskt värde

Välbevarat bostadshus med tillhörande ekonomibyggnader från 1800-talet. Ursprungligen låg apoteket Kronan i huvudbyggnaden invid Tingsgatan, vilket ger byggnaden ett lokal- och samhällshistoriskt värde. Typiskt för tiden är panelarkitekturen, med omväxlande liggande och stående panel samt glasveranda och övervåningens små runda fönstergluggar. Med bevarad och tidstypisk arkitektur har byggnaden både ett byggnadshistoriskt och arkitekturhistoriskt värde. Med sin centrala placering i stadsbilden vid Gustav Adolf torg och i anslutning till Malma hed har anläggningen också ett högt miljöskapande och värde.

Värdebärande komponenter byggnadsvolym, panelarkitektur och färgsättning. Entréörr mot gatan och ursprunglig glasveranda mot gården är viktiga för helhetsintrycket.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 27. Entréport mot Tingsgatan bevarar ursprunglig pardörr (SLM D2017-0029).

Bild 28. Kringbyggd gård i mitten av Apotekaren 1, västra fasaden med glasveranda (SLM D2017-0030).

Apotekaren, hus 2-5

Adress	Tingsgatan 5, Storgatan 10	Fasad	Rödmålad fjällpanel & locklistpanel
Byggår	Troligen 1800-talets andra hälft	Tak	Brutet tak med tvåkupigt tegel, & plåt
Arkitekt	-	Våningsantal	1½ våning, uthus 1 våning
Funktion	Kontor/Bostad, förråd/uthus	Övrigt	Äldre fönster och dörrar
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	138055,60,62, samt 138057-59

Beskrivning

Kontor/bostads hus om 1½ våning uppfört under 1800-talets andra hälft (hus 2). Byggnaden har regelstomme och gjuten sockel. Fasaderna är klädda med liggande fjällpanel målade i faluröd kulör. Huset bevarar äldre småspröjsade fönster med innanfönster, målade i grön kulör med vita foder. Entrédörren är en fyllningsdörr med speglar och spröjsade fönster, som nås via trappa på innergården. Dessutom finns två grönmålade dörrar med fjällpanel. Taket är brutet och har takkupor.

Hösten 2016 lades nytt tvåkupigt lertegel. Taket har två utkragade tegelskorstenar.

På gården finns ett äldre uthus (hus 3). Byggnaden har regelstomme och naturstenssockel. Fasaderna är klädda med liggande fjällpanel

målad i faluröd kulör. Uthuset bevarar äldre fönster med spröjs och två rödmålade pardörrar. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel.

De mindre uthusen (hus 4 och 5) är placerade på den inre gården och omgärdas av ett rött plank intill kyrkogårdsmuren. Uthusen har regelstomme på gjuten sockel. Fasaderna är klädda med röd locklistpanel och har grönmålade plankdörrar. Taken är pulpettak täckta av plåt.

Bild. 29. Norra fasaden ligger i anslutning till Malma hed (SLM D2017-0031).

Bild 30. Hus 2, Södra fasaden är belägen in mot gården (SLM D2017-0032).

Bild 31. Detalj av fönster och dörr (SLM D2017-0033).

Bild 32. Uthuslänga i tomtgräns. Byggnaden tillhör Apotekaren 1, men ligger belägen på Komministern 1 (SLM D2017-0034).

Bild 33. Detalj av glasveranda hus 1 (SLM D2017-0035).

Bild 34. Hus 3, bevarar mycket av sin ursprungliga karaktär mot gården (SLM D2017-0036).

Bild 35. Hus 3 ligger i anslutning till Storgatan (SLM D2017-0037).

Bild 36. Hus 4 västra gaveln och östra fasaden (SLM D2017-0038).

Bild 37. Hus 4 östra fasaden (SLM D2017-0039).

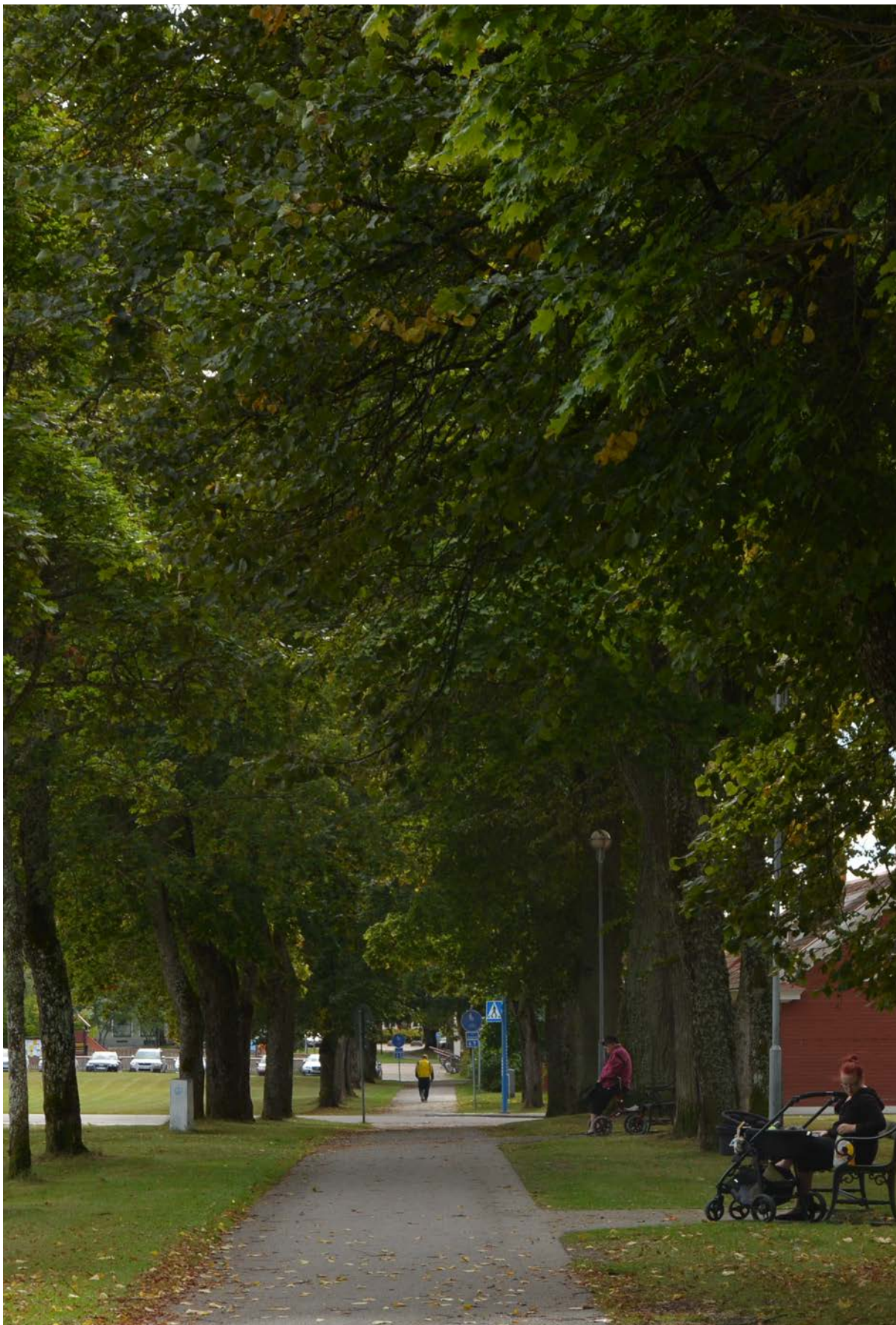

Bild 38. Kvarteret ligger i anslutning till Malma hed och Tingshusallén som är planterad med lövträd bestående av lind och Rönne (SLM D2017-0040).

Kvarteret Borgmästaren

Miljöbeskrivning

Kvarteret Borgmästaren består av fyra fastigheter och är beläget mellan Stora torget och Landsvägsgatan. Kvarterets bebyggelse uppfördes runt sekelskiftet 1900 med undantag av "Öijerska gården" som har anor från slutet av 1700-talet och ligger i hörnet av Köpmangatan/Storgatan. Vid Landsvägsgatan har bebyggelsen en indragen placering på tomterna. Detta vittnar om att marken ursprungligen var uppodlad med källand, en rest från 1700-talet, som på 1900-talet ersattes av trädgårdar utmed Landsvägsgatan.

Borgmästaren (tomt 2) inrymde fram till 1988 Skandinaviska Enskilda Bankens kontor. Bankens emblem finns bevarat, etsat i glaset ovan entrén mot stora torget. Byggnadens fasad med grov spritputs anknyter väl till övrig bebyggelse kring torget. Borgmästaren (tomt 3), det så kallade Adlerska huset (efter arkitekten och konstnären Adler) präglas fortfarande av nationalromantisk stil. Byggnaden inrymde Malmköpings första telefonväxel. Borgmästaren (tomt 4,6,7) upp-

fördes ursprungligen som flerfamiljsvilla med den för Malmköping så karaktäristiska grova spritputsen. Vid inventeringen 2016 finns ett café i bottenvåningen.

Att beakta är kvarterets smala gränder som sträcker sig från Stora torget till Landsvägsgatan. Dessa är karaktärskapande och av vikt för hela stadsmiljön. De öppna trädgårdarna invid Landsvägsgatan är också viktiga kulturbärare och av betydelse för att berätta Malmköpings historia.

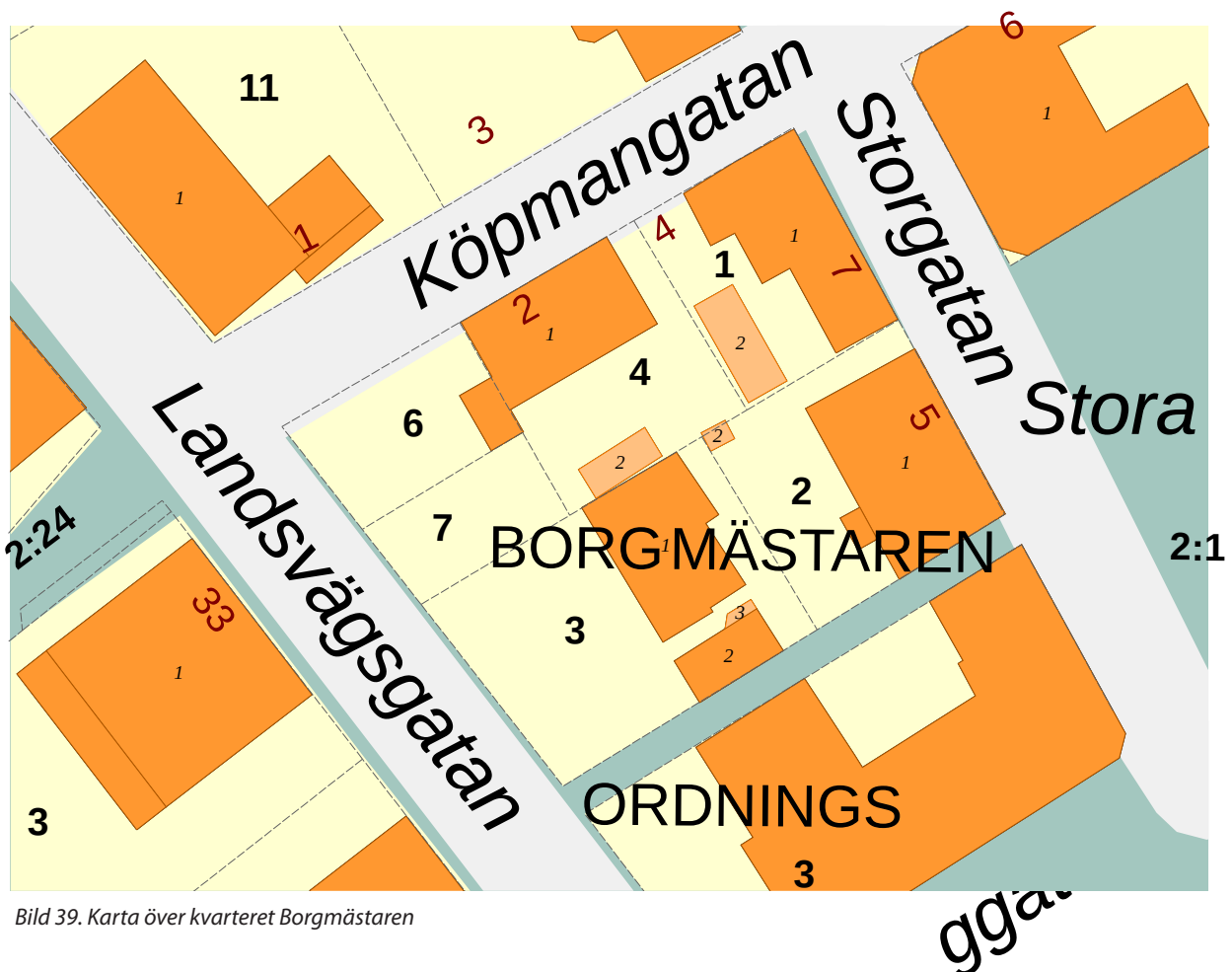

Bild 39. Karta över kvarteret Borgmästaren

Bild 40. Adlerska gården uppkallad efter arkitekten med samma namn. Bilden tillhör Hembygdsföreningen, okänt årtal.

Bild 41. En smal gränd från Landsvägsgatan upp till Storgatan och torget, delvis belagd med kullersten (SLM D2017-0041).

Borgmästaren 1 "Öijerska gården"

Adress	Storgatan 7, Köpmannagatan 4	Fasad	Gulmålad locklistpanel, fasspontpanel
Byggår	1700-talets slut, tillbyggd 1945	Tak	Sadeltak, brutet tak, med lertegel
Arkitekt	Tillbyggnad av byggmästare S Lindqvist	Våningsantal	2
Funktion	Affärs- och bostadshus	Övrigt	
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	Kartor från 1787,1800,1884

Beskrivning

Affärs- och bostadshus om två våningar som troligen uppfördes under 1780- talet och byggdes till mot Köpmannagatan på 1940-talet. Byggnaden har stomme i timmer med naturstenssockel, delvis pågjuten mot Storgatan. Fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel och inklädda knutlådor på fasaden mot Storgatan. Bottenvåningen innehåller affärslokaler och har stora enluftsfnster. Övervåningen har tvåluftsfnster med spröjs i grön kulör och vita fönsteromfattningar.

Tillbyggnadens bottenvåning har liggande fasspontpanel och är belägen i vinkel mot Köpmangatan. Fönstren är småspröjsade i grön kulör och en våningsavdelande list pryder fasaden. Entrén mot Storgatan har en bred omfattning med profilerat överstycke. Entrén mot Köpmannagatan har fått en indra-

gen placering i fasaden. En bostadsentré är förlagd mot gården. Samtliga dörrar är utbytta till moderna. Taket på den äldre byggnadskroppen är ett sadeltak täckt av enkupigt lertegel. Tillbyggnaden har brutet tak med tegel.

På gården finns en förrådsbyggnad från början av 1900-talet, med regelstomme och fasader med liggande gulmålad panel. Byggnaden bevarar äldre plankdörrar i grön kulör och en garageport på gaveln. Taket är ett pulpettak klätt med röd plåt som är tänkt att påminna om tegel.

Vid inventering 2016 fanns affären "Pryl 7:ans" samt frisör i bottenvåningen.

Bild 42. Norra fasaden, byggnaden är ett av de äldsta husen i Malmköping enligt äldre kartor (SLM D2017-0042).

Kulturhistoriskt värde

Affärs- och bostadshus som tillhör Malmköpings äldsta hus, med anor från 1780-talet. Tillbyggnaden mot Köpmannagatan uppfördes efter brand, av den för Malmköping produktiva byggmästaren Sven Lindqvist. Byggnaden har med bevarad och ålderdomlig karaktär ett högt byggnadshistoriskt och lokalhistoriskt värde för Malmköping. Att byggnaden är en av de äldsta i staden gör den unik. Byggnaden är också en god exponent för sin tids panelarkitektur.

Värdebärande komponenter är byggnadsvolum, takmaterial, fasadmaterial med inbyggda knutlådor och fönster med träbågar. Den obrutna takfoten och husets färgsättning är också av betydelse. Förrådslängan ingår som ett viktigt komplement för förståelsen av gångna tiders bruk och bidrar till det miljöskapande värdet.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild. 43-44. Gården bevarar äldre förrådsbyggnad med garageportar på gaveln (SLM D2017-0043 och 0044).

Bild 45. Byggnaden sedd från Köpmannagatan, tillbyggnaden från 1940-talet närmast i bild (SLM D2017-0045).

Borgmästaren 2

Adress	Storgatan 5	Fasad	Brun och gul spritputs
Byggår	1902	Tak	Sadeltak med svart plåt
Arkitekt	-	Våningsantal	2 med källare
Funktion	Föreningslokal/kontor f d bank	Övrigt	Etsat glas ovan f d banklokal, spritputs
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	1916 års karta

Beskrivning

Fd. Bankhus om två våningar med källare som uppfördes 1902. Byggnaden har stomme i trä med naturstenssockel putsad i grå kulör. Fasaderna är reveterade och grovt spritputsade i den för Malmköping karaktäristiska Malmköpingsputsen. Fasaden mot gatan är avfärgad i ljust brun kulör medan gårdsfasaden är ljust gul. Fasaden mot torget har frontespis och bevarar ursprunglig balkong med dekorativt smidesräcke. Tvåluftsönstren på bottenvåningen har tvärgående mittpost och spröjs i övre rutan. Övervåningen har tre- och sexluftsönster med T-formad mittpost. Fönstersnickerierna är målade i röd kulör. Flertalet fönster är utbytta men likt ursprungliga med träbågar. Källarens fönster är täckta av skivor. Tidigare bankentré med äldre pardörr bevarar ovanpåliggande fönster med bankens emblem. Fasaden artikuleras av en våningsavdelande gesims som likt fönster, dörröppningar och

knutar är slätputsad och avfärgad i vit kulör. Takfoten är obruten och kraftigt profilerad, sadeltaket är täckt av falsad svartmålad plåt och har två plåtinklädda skorstenar med utkragade avslutningar. Mot gården finns en öppen entréveranda med ovanpåliggande balkong och en mindre förstukvist. Båda bevarar äldre glasade spegeldörrar i röd kulör. Tomten är planterad med gräs och prydnadsbuskar och delvis belagd med kullersten. En svart smidesgrind avskärmar mot gatan och vägen in till tomten bevarar kullerstensbeläggning. Gården omgärdas av trästaket mot närliggande tomter. Bottenvåningen inreddes ursprungligen till banklokal åt Södermanlands Enskilda Bank, senare Skandinaviska Enskilda Banken. Banken lämnade huset 1988. Övervåningen inreddes ursprungligen som bostad åt Fanjunkare Forsberg. Vid inventering 2016 användes fastigheten som föreningslokal för Liberalernas förening i Flen samt NDH Marketing AB.

Bild. 46. Västra fasaden ligger vänd mot Storgatan och torget (SLM D2017-0046).

Kulturhistoriskt värde

Borgmästaren 2, uppförd runt sekelskiftet inrymde fram till 1988 Skandinaviska Enskilda bankens kontor. Bankens gamla emblem finns fortfarande kvar, i glaset ovan entrén mot Stora Torget. Husets fasad i grov, spritputs harmoniserar väl med övrig bebyggelse kring torget och är ett viktigt karaktärsdrag för staden, vilket bidrar till husets arkitektoniska värde. Med bevarad arkitektur och långvarig funktion som bankkontor har byggnaden också samhällshistoriskt- och byggnadshistoriskt värde.

Värdebärande komponenter är byggnadsvolum, frontespis, fasadmaterial och obruten takfot. Viktiga detaljer är ursprunglig balkong, fönsterbågar i trä och bevarat bankemblem.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 47-48. Bankens gamla emblem finns fortfarande kvar inetsat i glaset ovan entrén (SLM D2017-0047 och 0048).

Bild 49. Västra fasaden (SLM D2017-0049).

Borgmästaren 3, hus 1-2 "Adlerska gården"

Adress	Landsväggsgatan 38 A	Fasad	Röd fasspontpanel, profilerad locklist
Byggår	Troligen 1800-talets senare hälft	Tak	Sadeltak med betongpannor
Arkitekt	Georg Adler, vid ombyggnad runt 1910	Våningsantal	2
Funktion	Bostadshus f d telefon- och telegraf	Övrigt	Burspråk, blyinfattade fönster mm
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	138254, 59-60 138263, 138266, 68

Beskrivning

Bostadshus om två våningar samt tillhörande förrådsbyggnad om en våning som troligen uppfördes i slutet av 1800-talet. Möjligen härstammar gårdens bottenvåningen, från 1800-talets slut, och är sedemera om- och påbyggd i nationalromantisk stil efter ritningar av Georg Adler, konstnär och arkitekt, som även bodde i huset. Byggnaden har pågjuden naturstenssockel och bottenvåningens fasader är klädda med liggande fasspontpanel målad i röd kulör. Övervåningen har stående profilerad locklistpanel i gråvit kulör. Flertalet fönster är tvålufts-fönster med spröjsad indelning, målade i grön kulör. På södra gaveln finns ett karaktärskapande burspråk och på östra gaveln ett blyinfattat fönster med flerfärgat glas. Balkongen mot Landsväggsgatan har tillkommit senare, även entrédörrarna är utbytta. Sadeltaket är täckt med röda betongpannor

och har två putsade skorstenar med utkragad avslutningar. En förrådsbyggnad (hus 2) är belägen i tomtgräns. Byggnaden har liggande fasspontpanel och bevarar flera ursprungliga tvålufts-fönster med småspröjsade rutor. Sadeltaket är täckt med enkupigt taktegel. Trädgården omgärdas av rödmålat spjälstaket och har grönmålade grindar. Malmköpings telefon- och telegrafstation inrättades i huset år 1890. Telegrafstationen flyttade ut 1961. Byggnaden har byggts om- och till i flera omgångar under 1900-talet. Enligt ritningar inrymde huset ateljé på övre plan. Arkitekten och konstnären Georg Adler (1885-1953) var specialiserad på djurstudier, viltmålningar och porträtt. Adler har bland annat målat fondtavlan i Dunkers församlingshem och hans konst finns representerad på Eskilstuna konstmuseum.

Bild 50. Södra fasaden och östra gavel. En smal gränd går från Landsväggsgatan upp till Storgatan (SLM D2017-0050).

Kulturhistoriskt värde

Borgmästaren 3, det s k Adlerska huset är uppkallat efter arkitekten och konstnären Georg Adler. Byggnadens bottenvåning har troligen anor från 1800-talet. Runt sekelskiftet om- och tillbyggdes huset i nationalromantisk stil, vilket fortfarande präglar arkitekturen och bidrar till byggnadens byggnadshistoriska och även arkitekturhistoriska värde. Genom arkitekten Adler har byggnaden även ett personhistoriskt värde. Huset inrymde Malmköpings första telefonväxel och har därmed socialt- och ett samhällshistoriskt värde för Malmköping. Värdebärande komponenter är byggnadsvolym, fasadmateriell med omväxlande liggande och stående panel, tak med tegel och träfönster. Av stor vikt är burspråk och blyinfattade fönster. Förrådsbyggnaden berättar om gångna tiders bruk och ingår som en viktig komponent i anläggningen och har med placeringen vid gatan ett stort miljöskapande värde. Även husens indragna placering på tomten har anknytning till kvarterets historia med högt miljöskapande värde.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

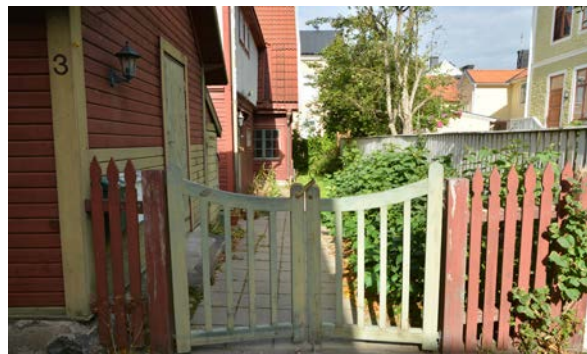

Bild 51-52. Detalj av grinden samt norra gaveln.
(SLM D2017-0051-0052)

Bild 53. Entré nås från gårdsidan (SLM D2017-0053).

Borgmästaren 4-7

Adress	Köpmannagatan 4
Byggår	Omkring 1900
Arkitekt	-
Funktion	Bostadshus, Café f d Bageri
Värdering	Grön/2

Fasad	Aprikosfärgad spritputs
Tak	Sadeltak med svart bandplåt
Våningsantal	2
Övrigt	Högresta fönster,symmetri, takfot
Arkivmaterial	138258

Beskrivning

Bostadshus med café om två våningar som uppfördes omkring 1900. Byggnaden har naturstenssockel och fasaderna är grovt spritputsade och avfärgade i en ljus aprikos kulör. En våningsavdelade gesims artikulerar fasaden som är symmetriskt uppbyggd av högresta fyr-lufts-fönster med korsformad mittpost, målade i grön kulör. Fönsteromfattningar och knutar är slätputsade vita. Byggnaden avslutas uppåt av en kraftig profilerad takfot. Sadeltaket är klätt med svart falsad bandplåt och har två skorstenar i tegel med utkragade avslutningar.

Mot gården ligger en senare tillbyggd entré-veranda med ovanpåliggande balkong. Gården (tomt 6) är inhägnad av ett högt svart smides-räcke som tillkommit under senare tid. Den inhägnade gården används av caféets gäster och är belagd med betongsten och har diverse

prydnadsväxter och små träd. Tidigare har tomten haft en lummig trädgård. Entrén till caféet ligger på södra gaveln och har en modern glasad dörr i vit kulör och en provisorisk trätrappa. Inom anläggningen finns också ett förråd om en våning som har liggande fas-spontspanel och sadeltak, täckt med tjärad takpapp. Förrådet ligger i direkt anslutning till det större huset.

Köpmän Sven Arnold Gustafsson med fru Astrid drev tidigare konditori Gustafssons i fastigheten, en bagerirörelse de tog över 1933. Bageriet tillverkade tårter och småkakor.

Vid inventering 2016 drivs här café med servering. Tomtens inhägnad av ett högt smidesstaket överstämmer inte med ursprunglig karaktär.

Bild 54. Fastigheten ligger utmed Köpmannagatan. Gården har på senare tid inhägnas av högt staket(SLM D2017-0054).

Kulturhistoriskt värde

Välbevarat bostadshus med cafédel som har ett dominerande läge utmed Köpmannagatan. Byggnaden uppfördes ursprungligen som bostadshus omkring 1900, men har också varit bageri med servering under lång tid. Byggnaden är ett representativt exempel på sin tids putsarkitektur med den för Malmköping så karaktäristiska spritputsen. Med symmetriska uppbyggd fasad, obruten takfot och högresta fönster har huset ett byggnadshistoriskt, men också ett arkitektoniskt värde. Med sin placering i stadsbilden och synlig på långt håll har byggnaden också ett miljöskapande värde.

Värdebärandekomponenter är byggnadsvolym, taklandskap utan kupor och obruten takfot, takmaterial, spritputs med slätputsade detaljer och högresta träfönster med korsformad mittpost .

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 55. Gården har markbeläggning av betongstensplattor (SLM D2017-0055).

Bild 56. Huvudbyggnaden med entré förlagd mot gården (SLM D2017-0056).

Kvarteret Färgaren

Miljöbeskrivning

Kvarteret Färgaren ligger centralt beläget, i nära anslutning till Stora torget och avslutar Storgatan i Öster. Kvarteret omgärdas av Källargatan, Kungsgatan, Badhusgatan och Landsvägsgatan och karaktäriseras av bebyggelse från olika tidsperioder. Äldst är Gula Knuten från 1700-talet (tomt 18). I kvarterets mitt ligger den gula Färgargården från tidigt 1800-tal i direkt anslutning till det gamla bryggeriet i falurött från 1800-talets slut (tomt 24). På baksidan sydöst om Färgargården, ligger ett sexkantigt lusthus som ursprungligen hörde till Gula Knuten, då byggnaden användes som restaurang. Dit kunde underofficerarna lätt ta sig från underofficersmässen, en stor faluröd byggnad (tomt 15). Även denna byggnad härstammar från 1800-talets slut.

Längs Källargatan, mellan Mässen och Gula knuten ligger en radhulänga med tre bostäder som uppfördes under 1991-92 i tidstypisk

arkitektur. I Kvarterets norra del ligger ett putsat flerfamiljshus med affärslokaler i bottenvåningen, som uppfördes under 1930-talet. Bredvid längs Kungsgatan ligger ett flerfamiljshus med gavlarna klädda i gult fasadtegel och med loftgång längs hela södra fasaden. Byggnaden uppfördes ursprungligen som vårdcentral i slutet av 1970-talet efter ritningar av arkitekterna Ragnar Westrin & Stefan Szejnman, men redan på 1980-talet byggdes huset om till flerfamiljshus. Vid Badhusgatan (tomt 9), finns en arkitekturtrad villa från 1929 som för tankarna till nationalromantisk arkitektur. Hela södra delen av kvarteret utmed Landsvägsgatan domineras av två sammanlänkande flerbostadshus med affärslokaler i bottenvåningen, från tidigt 1960-tal, efter ritningar av Ragnar Westrin och Gunnar Hodin. Dessa har på senare tid tilläggsisolerats utvändigt och klätts med mörk träpanel, varvid det ursprungliga utseendet, med ljust putsade fasader är borta.

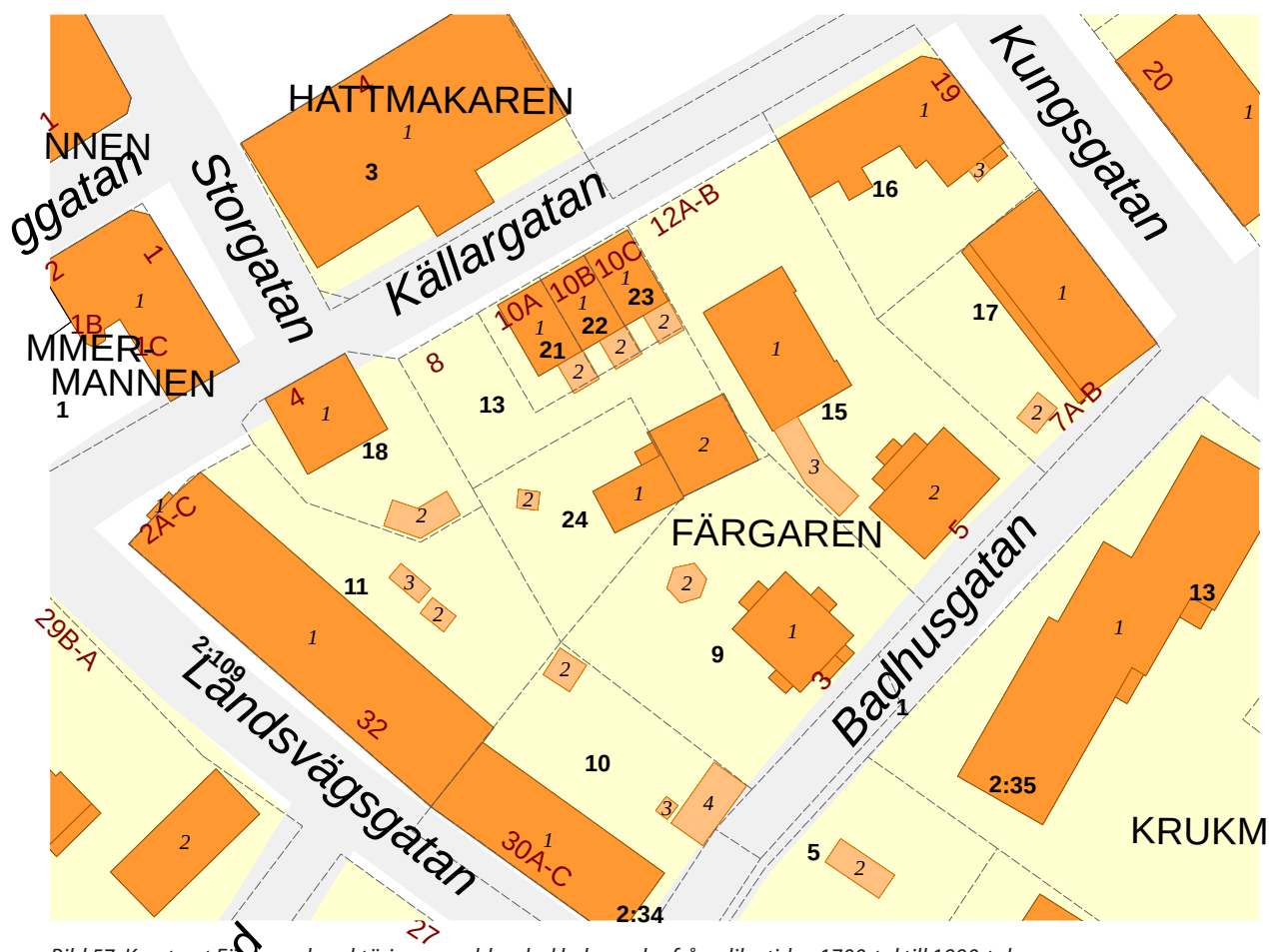

Bild 57. Kvarteret Färgaren karaktäriseras av blandad bebyggelse från olika tider, 1700-tal till 1990-tal.

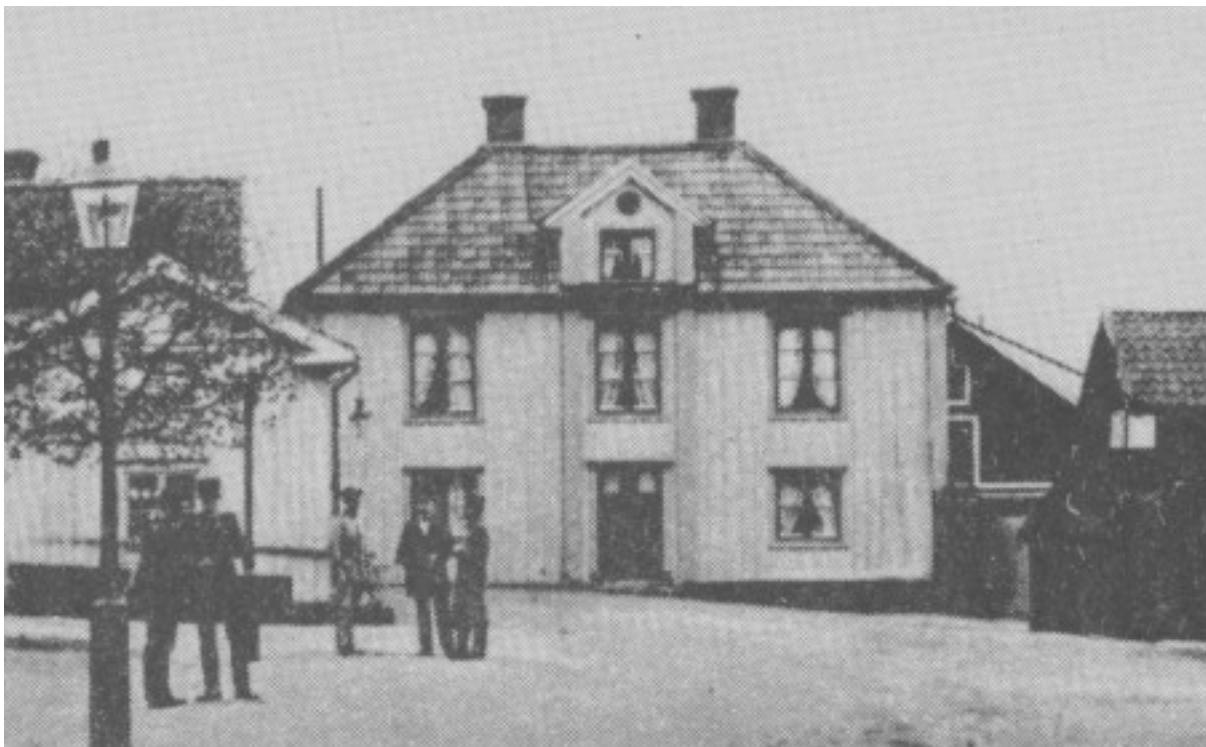

Bild 58. "Gula knuten" på 1890-talet, sedd från Storgatan. Byggnaden är kvarterets äldsta hus med anor från 1700-talet. Fotot tillhör Hembygdsföreningen. Bilden är beskuren. Okänd fotograf.

Bild 59. Lusthuset kallat "Lyktan" uppfördes under 1800-talet och tillhörde ursprungligen "Gula Knuten". Byggnaden finns kvar på ursprunglig plats, men tillhör i dag tomt 9. Från vänster Holger Burén, Esse Högstedt, Malcom Frithz, Per Kellin och Sven von Bahr. Bilden tillhör Hembygdsföreningen. År 1926 okänd fotograf.

Färgaren 9, hus 1

Adress	Bastugatan 3	Fasad	Brun, liggande fjällpanel
Byggår	1929	Tak	Säteritak, tvåkupigt lertegel
Arkitekt	Erik Hahr	Våningsantal	1 med källare
Funktion	Bostadshus, Lusthus	Övrigt	Profilsågade snickerier, tegelskorstenar
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	

Beskrivning

Bostadshus om en våning med källare i souterräng som uppfördes 1929 efter ritningar av arkitekten Erik Hahr. Byggnaden har gjuten sockel och fasaderna är klädda med liggande brun fjällpanel. Fönstren är tvålufts-fönster med profilerade fönsteromfattningar, målade i grön kulör, likt knutbrädorna som också är profilerade. Källarfönstren är spröjsade och målade i grå kulör. En pardörr och en spegeldörr med snedställd panel leder in i källaren. Byggnaden har tre bostadsentréer, en öppen entréveranda, mot gatan och två inglasade entréverandor mot gården. Entrédörrarna har glasade trädörrar i brun kulör. På baksidan in mot gården finns också ett burspråk. Byggnaden har ett säteritak, täckt av tvåkupigt lertegel och två murade skorstenar. Den stora tomten är något sluttande och planterad med gräs,

buskar och fruktträd. Tomten omgärdas av ett brunt spjälstaket med grönmålade grindar.

På gården finns ett sexkantigt lusthus kallat "Lyktan" (hus 2)

Bild 60. Östra- och norra fasaden (SLM D2017-0057).

Kulturhistoriskt värde

Bostadshus från 1929 som ritats av den kända arkitekten Erik Hahr. Byggnaden bevarar mycket av sin ursprungliga och särpräglade arkitektur och utmärks främst av sitt säteritak, fasad med fjällpanel och profilsågade snickerier. Byggnaden har arkitektoniskt- och miljöskapande värde.

Värdebärande komponenter är fasadmaterial, takform och taktäckningsmaterial, profilsågade snickerier samt ursprungliga dörrar till källaren.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

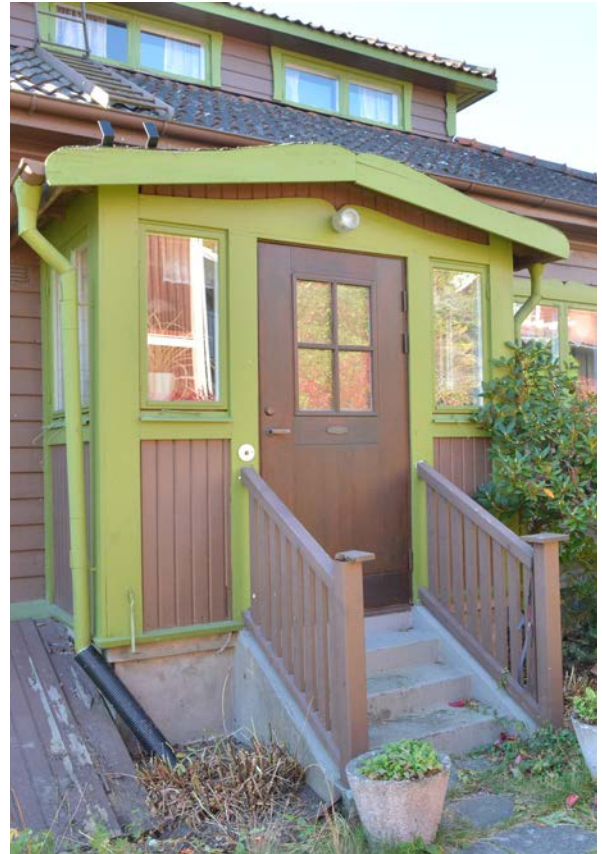

Bild 61. Entré på norra fasaden (SLM D2017-0058).

Bild 62. Huset sett från gatan, i bakgrunden till vänster i bild skymtar lusthuset (SLM D2017-0059).

Färgaren 9, hus 2

Adress	Bastugatan 3	Fasad	Grönmålad locklistpanel
Byggår	1800-talets slut (hus 2)	Tak	Tälttak med takpapp
Arkitekt		Våningsantal	1 våning
Funktion	Lusthus	Övrigt	
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	-

Beskrivning

Lusthus "Lyktan" från sent 1800-tal som ursprungligen tillhörde Gula knuten (Färgaren 18). Lusthuset har regelstomme med naturstenssockel och fasaderna är klädda med grönmålad locklistpanel. Pardörren är glasad och bevarar äldre beslag. Fönstren har två luf-ter med spröjs, i grön kulör. Tälttaket är täckt av papp.

1927, då där var ordnat med kräftkalas.

Trädgården där lusthuset ligger, tillhörde ursprungligen "Gula knuten" och förutom lusthuset "Lyktan" skall det ha funnits en kägelbana. De unga officerarna gick på kvällarna till trädgården för att slå kägler och dricka punch.

Sista gången regementets officerare besökte Lyktan var på kvällen efter avtäckningen av Minnesstenen i Stadsparken den 27 augusti

Bild 63. Lusthusets entré är belägen på fasaden in mot gården (SLM D2017-0060).

Kulturhistoriskt värde

Lusthuset ”Lyktan” är en viktig länk till Malmköpings militärhistoria och har ett högt byggnadshistoriskt och lokalhistoriskt värde. Med kunskap om lusthusets ursprungliga funktion som officerarnas tillhåll har byggnaden också ett samhällshistoriskt värde. Värdebärande komponenter är form, grund, fasadmateriäl, dörr och fönster.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

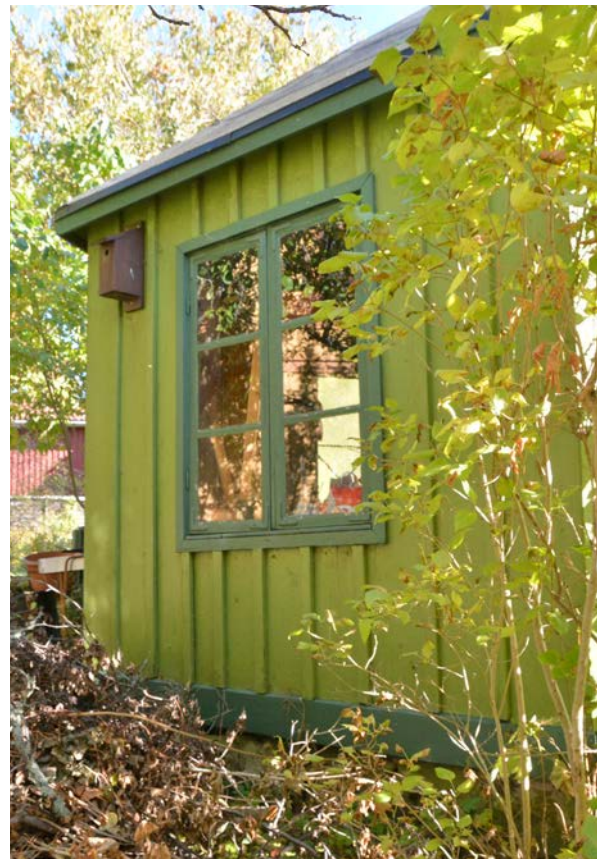

Bild 64. (SLM D2017-0061).

Bild 65. Lusthuset ”Lyktan” tillhörde ursprungligen ”Gula Knuten” (SLM D2017-0062).

Färgaren 10

Adress	Landsvägsgatan 30 A-C	Fasad	Brun träpanel, Tilläggsisolerad
Byggår	1962	Tak	Flackt sadeltak med valmade gavlar
Arkitekt	Gunnar Hodin Arkitektkontor	Våningsantal	2 med souterräng
Funktion	Affärs- och flerfamiljshus	Övrigt	-
Värdering	Gul/1	Arkivmaterial	138366-67

Beskrivning

Affär- och flerfamiljshus om två-tre våningar, som uppfördes 1962 efter ritningar av arkitekt Gunnar Hodin. Färgaren 10-11 består av två i sidled sammanlänkade byggnadskroppar som vänder framsidan med affärslokaler i bottenvåningen mot Landsvägsgatan. Byggnaden har stomme av betong med spritputsad souterrängvåning avfärgad i ljust beige kulör. Övre våningarna är klädda med brunlaserad locklistpanel. Fönstren består av en- två- och trelufts-fönster med förskjuten mittpost vilket är typiskt för tiden. Flertalet av fönstren är vitmålade, men vissa av bottenvåningens skylt-fönster har bruna träbågar. Entréerna har fått en indragen placering i fasadlivet och bevarar ursprungliga glasade träportar. Taket är ett flackt sadeltak med valmade gavlar täckt med svart målad plåt. Byggnaden har utbytta

balkonger med korrugerade vita balkongfronter. Östra gaveln har fyra garageportar. Bostadsentréerna är placerade mot gården och har skärmtak. Gården har en asfalterad gångväg, och en liten gräsplanterad yta med gungställning och sandlåda. På gården finns ett öppet garage och en liten panelklädd bod.

Ursprungligen hade posten sina lokaler i bottenvåningen. Vid inventering hösten 2016, står affärslokalerna tomma. Byggnaden har förändrats genom tilläggsisolering av fasader och utbytta entrédörrar, samt utbytta balkonger. Ursprungligen var fasaden putsad i ljus kulör.

Bild 66. Södra fasaden och östra gaveln. Affärslokalerna står tomma hösten 2016 (SLM D2017-0063).

Kulturhistoriskt värde

Gul = Byggnaden har inte ett särskilt utpekat värde i dagsläget men kan ha positiv betydelse för stadsbilden och/ett visst kulturhistoriskt värde.

Bild 67. Gården (SLM D2017-0064).

Bild 68. Norra fasaden (SLM D2017-0065).

Färgaren 11

Adress	Källargatan 2 A-C, Landsväggsgatan 32
Byggår	1962
Arkitekt	Gunnar Hodin & Ragnar Westrin
Funktion	Affärs- och flerfamiljshus
Värdering	Grön/2

Fasad	Brun träpanel, tilläggsisolerad
Tak	Flackt valmat sadeltak med plåt
Våningsantal	3 samt källare
Övrigt	Ursprungliga balkonger
Arkivmaterial	-

Beskrivning

Affär- och flerfamiljshus om tre våningar med källare, som uppfördes 1962 efter ritningar av arkitekt Gunnar Hodin & Ragnar Westrin. Färgaren 10-11 består av två i sidled sammanlänkade byggnadskroppar som vänder framsidan med affärslokaler i bottenvåningen mot Landsväggsgatan. Byggnaden har stomme av betong med spritputsad souterrängvåning avfärgad i ljust beige kulör. Övre våningarna är klädda med brunlaserad locklistpanel. Fönstren består av en- två- och treluftsfönster med förskjuten mittpost. Flertalet av dessa är vitmålade, men vissa av bottenvåningens skyltfönster har bruna träbågar. Entréerna har fått en indragen placering i fasadlivet och bevarar flera ursprungliga glasade träportar. Byggnaden har bevarat ursprungliga balkonger placerade på fasaden mot gatan. Dessa har genomsläppliga pinnsmidesräcken med skivtäckt

front. Balkongdörrarna har en indragen placering i fasadlivet, vilket särpräglar arkitekturen. Västra gaveln pryds av ett burspråk. Bostadsentréerna är placerade mot gården och har skärmtak. Ursprungliga entréportar är utbytta till glasade aluminium, men bevarar tegelklädda portomfattningar. Taket är ett flackt sadeltak med valmade gavlar täckt med svartmålad plåt. Gården har en asfalterad gångväg, och en liten gräsplanterad yta med gungställning och sandlåda. På gården finns ett öppet garage och en liten panelklädd bod.

Ursprungligen hade posten sina lokaler i bottenvåningen. Vid inventering hösten 2016, fanns frisör och möbelbutik samt diversehandel i huskroppen. Flera lokaler står tomma. Byggnaden har förändrats genom tilläggsisolering av fasader och utbytta entrédörrar, samt utbytta balkonger. Ursprungligen var fasaden ljust putsad.

Bild 69. Västra gaveln och södra fasaden, väster i bild skymtar Gula Knuten (SLM D2017-0066).

Kulturhistoriskt värde

Arkitektritad affärs- och flerbostadshus från 1962, som trots förändringar med tilläggsisolering av fasader och vissa utbytta portar bevarar sin ursprungliga och modernistiska arkitektur. Typisk för tiden är indragna entréer i fasadlivet och fönster med förskjuten mittpost. Mot gatan är fasaden försedd med smäckra balkonger som bevarat skivtäckta fronter och sidopartier med pinnsnide. Balkongdörrarna har en indragen placering i fasadlivet. Av betydelse är också gavelns kantiga burspråk. Med saklig och måttfull utsmyckning har byggnaden både ett byggnadshistoriskt och arkitektoniskt värde.

Värdebärande komponenter är byggnadsvolym med obruten takfot, ursprungliga balkonger, fönster och glasade träportar. Byggnaden är sammanbyggd med grannfastigheten på tomt 10, men har fler bevarade ursprungliga detaljer av vikt för förståelsen av den ursprungliga arkitekturen.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 70. Detalj av ursprungliga balkonger (SLM D2017-0067).

Bild 71. Gårdsfasaden har en enklare utformning (SLM D2017-0068).

Färgaren 13

Adress	Källargatan 8
Byggår	1991-92
Arkitekt	Barry Widelund Arkitektkontor
Funktion	Flerfamiljshus/radhus
Värdering	Grön/2

Fasad	Gulmålad lockpanel
Tak	Sadeltak med röda betongpannor
Våningsantal	2
Övrigt	Bursspråk, franska balkonger
Arkivmaterial	

Beskrivning

Radhuslänga om två våningar som uppfördes 1992, efter ritningar av Barry Widelund arkitektkontor. Byggnaden har regelstomme i trä med gjuten sockel och fasaderna är klädda med gul lockpanel. Entrésidan är belägen mot Källargatan och karaktäriseras av burspråk och glasade entrédörrar i gråblå kulör. Varje entré har försetts med ett bågformat sättsteg. Burspråkens tak är täckta av röd plåt och sträcker sig över entrédörren, vilket ger ett arbetat utförande. Mot gården har radhusen franska balkonger med pinnsmidesräcken och egna uteplatser under pulpettak, täckt av korruerade plåt. Fönstren är spröjsade och består av en- och tvåluftsfönster, målade i vit kulör. Byggnadskroppen artikuleras av en våningsavdelande list som likt takfot och knutbrädor är målade i vit kulör. Sadeltaket är täckta av röda betongpannor. Radhuslängans gavlar har plan-

terad förgårdsmark medan entrésidan är asfalterad i direkt anslutning till gatan. På baksidan finns planeringar och stenlagda uteplatser. En stenlagd gång avskiljer mot grannfastighetens tomt.

Arkitekten Barry Widelund tog arkitektexamen vid KTH i Stockholm 1965. Därefter arbetade han bland annat som stadsarkitekt i Bodens kommun. På 1980-talet startade han egen verksamhet med flera anställda. Widelund var anställd som stadsarkitekt i Flens kommun från 1999- till 2005. Han har ritat flera byggnader i Malmköping.

Bild 72. Entrésidan ligger utmed Källargatan (SLM D2017-0069).

Kulturhistoriskt värde

Tidstypiska radhus uppförda 1992, efter ritningar av Barry Widelund arkitektkontor. Radhuslängan ger associationer till traditionell byggnadskultur, men med ett förenklat detaljutförande, vilket kännetecknar periodens arkitektur. Radhuslängan är en god representant för 1990-talets byggnadshistoria i Malmköping och det är tydligt att arkitekten har inspirerats och tagit hänsyn till områdets karaktär. Med bevarad och tidstypisk arkitektur har byggnaden både byggnadshistoriskt och miljöskapande värde.

Värdebärande detaljer är byggnadsvolym, fasad, och takmaterial, enhetliga fönster och dörrar i trä. Uteplatsernas tak har samma utformning och material, vilket är viktigt för helhetsintrycket, det miljöskapande värdet.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 73. Detalj av entréparti (SLM D2017-0070).

Bild 74. Mot gården (SLM D2017-0071).

Färgaren 15, hus 1

Adress	Källargatan 12 A-B
Byggår	1879
Arkitekt	-
Funktion	Flerbostadshus f.d Underofficerpaviljong
Värdering	Blå/3

Fasad	Röd stående och liggande panel
Tak	Sadeltak, rött tegel
Våningsantal	1½
Övrigt	Detaljerad panelarkitektur
Arkivmaterial	138376, samt 1884 års karta

Beskrivning

Flerbostadshus om 1 ½ våning, ursprungligen uppfört 1875. Byggnaden har stomme av trä med huggen naturstenssockel, putsad. Bottenvåningens fasader är klädda med stående pärlspontspanel och övre våningen har profilerad locklistpanel i faluröd kulör. Fönstren om två lufter med spröjsad indelning är rytmiskt placerade på fasaden och målade i vit kulör. Byggnaden har två bostadsentréer placerade på norra fasaden och östra gaveln med små skärmtak. Dörrarna försedda med fönsterter och vitmålade. Fasaden artikuleras av snickarglädje och våningsavdelande list. Sadeltaket är täckt av rött tegel och har tre tegelskorstenar. Dessa har utkragade avslutningar och är plåtskodda. På östra gaveln ligger en tillbyggt förradslänga, om en våning med tegeltäckt sadeltak. Ursprungligen uppfördes huset som underofficerspaviljong för Södermanlands

Regemente 1875-1921. Ursprungligen hade byggnaden en öppen entréveranda placerad på norra fasaden. Verandan revs 1945. Även färgsättningen har förändrats. Troligt är att byggnaden ursprungligen var ockrafärgad. Tomten utgjordes tidigare av en trädgård. År 1992 förtätades tomten med ett flerbostadshus (hus 2) samt tillbyggt förråd (hus 3). Byggnaden har en indragen placering på tomten med planterad förgårdsmark och asfalterad infartsväg. Uteplatser har markbeläggning av betongplattor. Tomten avgränsas av häck mot Källargatan och av staket mot tomt 16 och 17. Byggnaden uppfördes som samlingslokal, och bestod ursprungligen av sal, kök och fem små rum. Mässen var tillflykt för de underofficerare som inte hade sina familjer i köpingen. Efter regementets flytt såldes byggnaden till Postverket. År 1992 byggdes huset om till flerbostadshus, efter ritningar av Barry Widlund Arkitektkontor.

Bild 75. Norrfasad och västergavel (SLM D2017-0072).

Kulturhistoriskt värde

Välbevarad byggnad, ursprungligen uppförd som underofficerspaviljong för Södermans regemente 1875, sedermera ombyggd till post och numera flerfamiljshus. Byggnaden är en viktig förmedlare av Malmköpings äldre historia och har genom sin koppling till militären ett symbolvärde för Malmköping. Med bevarad exteriör och intressant byggnadshistoria har byggnaden både lokalhistoriskt och byggnadshistoriskt värde.

Värdebärande karaktärsdrag är volym fasadens olika typer av panel och utsmyckning samt obruten takfot och symmetrisk fönstersättning

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas..

Bild 76. Förrådsbyggnaden (hus 3) tillkom i samband med ombyggnad till flerbostadshus 1992 (SLM D2017-0073).

Bild 77. Södra fasaden sedd från grannfastigheten (SLM D2017-0074).

Färgaren 15, hus 2

Adress	Badhusgatan 5	Fasad	Rödmålad locklistpanel
Byggår	1992	Tak	Sadeltak med röda betongpannor
Arkitekt	Barry Widelund Arkitektkontor	Våningsantal	2
Funktion	Flerbostadshus	Övrigt	Balkonger, lunettfönster
Värdering	Gul/1	Arkivmaterial	138376, 1884 års karta

Beskrivning

Flerbostadshus om två våningar, som uppfördes 1992 efter ritningar av Barry Widelund Arkitektkontor som även ritat radhusen i samma kvarter. Byggnaden har gjuten sockel och fasaderna är klädda med röd locklistpanel målad i falurött. Entrésidan är placerad mot gården och byggnaden har vita dörrar med lunettformat fönster. En trapphusutbyggnad är placerad i huskroppens mitt och pryds likt dörrarna av ett lunettformat fönster. Övre våningen har balkonger med vita träräcken. Dessa fungerar som tak över entréerna på bottenvåningen. Fönstren är två- och treluftsfönster med spröjsad indelning, målade i vit kulör. Byggnaden artikuleras av en våningsavdelande list målade i vit kulör likt takfot, knutbrädor och stuprör. Sadeltaket är täckt med röda betongpannor och har två små plåtinklädda skorstenar. Byggnaden

har fått en något indragen placering från gatan med gräs- och trädplanterad förgårdsmark. Ett brunt trästaket med grind avskärmar mot gatan och grannfastigheten. Gården är delvis gräsplanterad och har uteplatser, belagda med betongsten. En asfalterad väg sträcker sig genom hela tomten från Badhusgatan till Källargatan.

På platsen låg tidigare Underofficerspaviljongens fruktträdgård som enligt tidigare inventering bevarade äppelträd, alm och jasmin. I trädgården lär det ha funnits en "flirtberså".

Vid inventering hösten 2016 finns rönn planterad på förgårdsmarken mot Badhusgatan. Björk och lönn finns också på tomten och mot Källargatan avgränsas tomten med häck.

Bild 78. Östra fasaden mot Badhusgatan (SLM D2017-0075).

Kulturhistoriskt värde

Gul = Byggnaden har inte ett särskilt utpekat värde i dagsläget men kan ha positiv betydelse för stadsbilden och/ett visst kulturhistoriskt värde.

Bild 79. Detalj av entré (SLM D2017-0076).

Bild 80. Gårdsfasad, till höger i bild skymtar förrådtillbyggnaden (hus 3) (SLM D2017-0077).

Färgaren 16

Adress	Kungsgatan 19	Fasad	Sprutputsad grön kulör
Byggår	1937-38	Tak	Valmat sadeltak, svart falsad plåt
Arkitekt	Byggmästare G. H. Löfgren	Våningsantal	2
Funktion	Affär- och flerbostadshus	Övrigt	Ursprungliga balkonger, takfönster
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	138381

Beskrivning

Affärs- och flerbostadshus om två våningar med källare som uppfördes 1937-38. Fastigheten är uppförd i vinkel i hörnet av Källgatan/Kungsgatan. Byggnaden har stomme i tegel med gråputsad sockel och sprutputsade fasader, avfärgade i ljus pistagegrön kulör. Fasaderna är symmetriskt uppbyggda och artikuleras av ett slätputsat band i vit kulör som sträcker sig längs med fasaden ut mot gatan. Bottenvåningen upptas av affärslokaler med stora skyltfönster. Dessa har gröna snickerier och slätputsade omfattningar i vit kulör. Entréerna har en indragen placering i fasadlivet med trappor i natursten. Dörrarna är glasade i grön plåt med vitputsade omfattningar. Övervåningens fönster är spröjsade tvålufts-fönster med gröna snickerier. Två balkonger med smäckra pinnsmidesräcken pryder fasaden mot gatan. Byggnadskroppen avslutas med hålkälsformad takfotslist. Sadeltaket är skivtäckt med svart

falsad plåt och har valmade gavelspetsar. Taket har tre plåtklädda skorstenar med utkragad avslutning. Takfallet mot gatan pryds av lunettformade takfönster. Två bostadsentréer är placerade mot gården som till stora delar är grusad med inslag av gräs, buskar och en stor björk. Trapphuset är placerat i en utbyggnad. Mot gården finns också en inbyggd entréveranda med ovanpåliggande balkong med vitt träräcke. Fönstren är målade i vit kulör. Vid husets östra gavel finns en senare tillkommen tillbyggnad. Tomten omgärdas av trästaket. Höjd marknivå mot gatan har bidragit till att källarfönstren delvis ligger under marknivå. Ursprungligen hade byggnaden dekorativa hörnkedjor, dessa har på senare tid putsats över. Samtliga dörrar är utbytta och senare tillkomna skärmtak är uppsatta över bostadsentréerna. Vid inventering 2016 fanns livsmedelsbutik, barnklädesaffär och Ninnis massasalong i byggnaden.

Bild 81. Byggnaden är placerad i hörnet Källargatan/Kungsgatan (SLM D2017-0078).

Kulturhistoriskt värde

Affär- och flerbostadshus från sent 1930-tal som bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär med drag av 1920-tals klassicism. Med bevarad arkitektur och funktion med affärslokaler i bottenvåningen, har byggnaden både ett byggnadshistoriskt och miljöskapande värde.

Värdebärande komponenter är byggnadsvolym, hålkälsformad och obruten takfot. Takform och taktäckningsmaterial samt ursprungliga lunettfönster. Indragna entréer och bevarade träfönster samt ursprungliga balkonger är viktiga detaljer, för helhetsintrycket. Slätputsade omfattningar och band skall beaktas.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 82. Trots utbytta entrédörrar har byggnaden bevarat mycket av ursprunglig karaktär (SLM D2017-0079).

Bild 83. Gården är delvis grusad och har gräsmatta (SLM D2017-0080).

Färgaren 17

Adress	Kungsgatan 17	Fasad	Gult tegel, vit och brun panel, betong
Byggår	1970	Tak	Svagt lutande pulpettak med takpapp
Arkitekt	Ragnar Westin & Stefan Szejnman	Våningsantal	2
Funktion	Flerbostadshus, f d vårdcentral	Övrigt	Loftgång
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	138387-91,138405

Beskrivning

Flerbostadshus om två våningar som uppfördes 1970, efter ritningar av Ragnar Westrin & Stefan Szejnman. Byggherre var stiftelsen Malmköpingshem och byggnaden uppfördes ursprungligen som vårdcentral, men byggdes om till bostäder redan på 1980-talet, i samband med att ny vårdcentral uppfördes i kvarteret Rekryten.

Byggnaden har gjuten sockel. Gavlar och nedre delen av fasaden mot Kungsgatan är klädd med gult fasadtegel. Fönstren i bottenvåningen är placerade i par och omges av vit stående träpanel som sträcker sig som ett band längs hela fasaden. Övre delen av fasaden är klädd med betongplattor med frilagd ballast. Fasaden mot gården är klädd med vit stående träpanel med inslag av rött tegel. Övre våningen upptas av en utanpåliggande loftgång med brunbetsad

panel. Fönstren är ursprungliga i trä om en och två lugter, målade i vit kulör. Pulpettaket är täckt av takpapp. Tomten omgärdas av ett trästaket och är planterad med gräsytor, buskar och blommor. På gården finns en liten för-
radsbyggnad/sophus klädd i brun träpanel och sadeltak täckt med korrugerad plåt.

Byggnaden har bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär med träfönster, dörrar och loftgång.

Bild 84. Västra gaveln och norra fasaden, lägg märke till gatans trädplanterade allé (SLM D2017-0081).

Kulturhistoriskt värde

Arkitektritad loftgångshus från 1970, i tidsty-pisk arkitektur som kännetecknas av modernistiskt formspråk. Byggnaden karaktäriseras av stor variation i fråga om utförande och materialval. Karaktäristiskt för tiden är kombinationen av tegel, betong och träpanel i olika färger. Mot gatan har byggnaden ett anonymt uttryck och harmoniserar på så sätt med den äldre arkitekturen i fråga om våningshöjd, medan fasadmaterial och takform har ett eget och modernistiskt uttryck. Huvudfasaden är placerad mot gården och domineras av en långsträckt loftgång med brunbetsad räcke. Byggnaden är en god representant för 1970-talets formspråk i Malmköping med byggnads-historiskt värde. Värdebärande komponenter är fasadmaterial, byggnadsvolym och loftgång. Ursprungliga träfönster är också en viktig detalj för husets helhetsintryck. Trädgårdens grönska med planteringar, träd och gräsytor är av stor vikt för det miljöskapande värde

Grön = Byggnaden har ett utpekad kulturhis-toriskt värde. Byggnadens ursprungliga ka-raktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

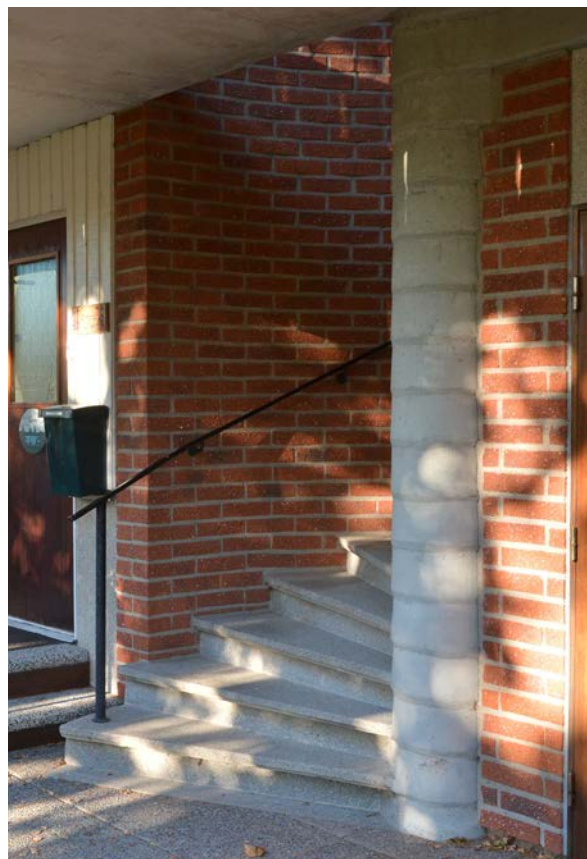

Bild 85. Detalj av trappa som leder upp till loftgången (SLM D2017-0082).

Bild 86. Södra fasaden karaktäriseras av längsgående loftgång (SLM D2017-0083).

Färgaren 18 "Gula Knuten"

Adress	Källargatan 4	Fasad	Gulmålad locklistpanel
Byggår	Troligen 1780-tal	Tak	Tälttak med enkupigt tegel
Arkitekt	-	Våningsantal	2
Funktion	Bostadshus, f d hotell	Övrigt	Frontespis/klocka
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	138410, kartor från 1787 och 1800

Beskrivning

Bostadshus om två våningar, vars äldsta del, bottenvåningen mot Källargatan härstammar från 1780-talet. Byggnaden har stomme av lig-gande timmer med sockel i huggen natursten som är putsad. Fasaderna är klädda med gul locklistpanel med något rundade locklister. Fönsterfoder, knutlådor och takfot har en mörkare ockragul kulör. Fönstren är spröjsade en-och tvålufts-fönster i trä, målade i grågrön kulör. Entrén är mittcentrerad med äldre pardörr med speglar och dekorativa utsmyckning, samt fönster. Ovanför entrén sitter ett skärmtak, täckt av tvåkupigt taktegel. Mot källargatan finns en spetsbågig takkupa/frontespis som pryds av en klocka. Byggnaden har tälttak täckt av enkupigt taktegel. Tillbyggnaden mot baksidan har sadeltak. Taket har tre skorstenar i tegel, utkragade och plåtskodda. På gården finns ett uthus/förråd som uppfördes 1992. Förrådet har regelstomme i trä och står på

en gjuten betongplatta. Fasaderna är klädda med gul locklistpanel och har tre plankdörrar med spröjsade överljus. Förrådets pulpettak är täckt med tjärad takpapp och byggnaden är placerad i tomtgräns. Gården är omgiven av ett högt plank och är omsorgsfullt planterad och har markbeläggning av smågatsten. I mitten av gården står en lönn, som planterades i början av 1990-talet. Under åren 1873-1885 intog officersvolontärerna sina måltider på Gula Knuten. År 1885 övertogs byggnaden av K-A Almqvist och krogen byggdes om till privat-hotell/pensionat, känt under namnet Hotell Almqvist. Hotell Almqvist var under perioden 1885-1904 ett av tre konkurrerande hotell för regementets officersvolontärer. Under 1970-talet renoverades byggnaden och används numera som bostad. Till Gula Knuten hörde en trädgård, med kägelbana.

Bild 87. Gula knuten, sedd från Källgatus södra del. Planteringar bidrar till det miljöskapande värdet (SLM D2017-0084).

Kulturhistoriskt värde

Gula Knuten med anor från 1780-talet är en viktig förmedlare av Malmköpings äldre historia. Med bevarad exteriör och en intressant byggnadshistoria har byggnaden både lokalhistoriskt- och byggnadshistoriskt värde. Med sin placering i stadsbilden, som avslut på Storgatan i öster, utgör Gula Knuten ett landmärke väl synligt i stadsbilden. Byggnaden har också genom sin koppling till militären ett högt symbolvärde för Malmköping. Värdebärande karaktärsdrag är volym, takform, och takmaterial. Fasadmaterial, träfönster och äldre pardörr. Färgsättning och mittcentrerad frontespis med klocka är av stor vikt för byggnadens arkitekturhistoriska värde. Markbeläggning på gården och runt om byggnaden, med gatsten och kullersten samt planteringar på södra sidan, är viktiga för det miljöskapande värdet. Förrådet från 1992 är byggt i samklang med befintlig arkitektur och är en viktig komponent i det miljöskapande och arkitektoniska värdet

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 88. Den gatstensbelagda gården med förråd från 1992 omges av gulmålat plank (SLM D2017-0085).

Bild 89. Gula Knutens norra och östra fasader. Lägg märke till markbeläggningen med sten (SLM D2017-0086).

Färgaren 24, hus 1 "Färgargården"

Adress	Källargatan 6	Fasad	Gulmålad locklistpanel
Byggår	Tidigt 1800-tal, påbyggd	Tak	Sadeltak med betongpannor
Arkitekt	-	Våningsantal	2
Funktion	Bostadshus	Övrigt	Utkragad skorsten i tegel, staket
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	138358,138355-56

Beskrivning

Bostadshus om två våningar, ursprungligen uppfört som enkelstuga under tidigt 1800-tal, sedermera påbyggd. Byggnaden har stomme av timmer med naturstenssockel och fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel. Bottenvåningen har tvåluftsfönster och övre våningen fyrluftsfönster med mitt- och tvärpost i röd kulör. Huvudentrén har pardörr med speglar och fönster och köksentrén är en slät enkel-dörr med fönster, båda i röd kulör. Fönsterfoder, dörrfoder, knutbrädor och vindskivor samt stuprör är målade i en mörkare gul kulör. En våningsavdelande list markerar fasaden. Takfoten är obruten och taket täckt med röda betongpannor och har en skorsten i rött tegel med utkragad avslutning. Byggnaden är sammanlänkad med hus 2. Trädgården är stor och omgärdas av ett gulmålat staket. En grusad

gång leder fram till entrén. På tomten finns en modern lekstuga i trä som likt huset är målad i gul kulör. Gården är till stora delar gräsplanterad med berg i dagen och prydnadsväxter invid fasad. Byggnaden är belägen mitt i kvarteret bakom radhusen och har bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär. I anslutningen till tomten finns en asfalterad parkeringsyta med en grusad gång till gården.

Yrket som färgare vara betydelsefullt. Till en början fanns yrket (skrået) främst i större städer men under 1700-talet började färgerier duka upp även på landsbygden. Yrket etablerades tidigt i Malmköping, enligt i 1793 års mantalslängd fanns en färgare i Malmköping. År 1845 fanns två färgare och därefter ökade antal.

Bild 90. Västerfasad och södergavel, bostadshuset är sammanlänkat med hus 2 som har röd panel (SLM D2017-0087).

Kulturhistoriskt värde

Påbyggd enkelstuga, från tidigt 1800-tal, som tidigare använts som färgeri. Byggnaden används numera som bostadshus, men har med bevarad arkitektur och intressant historia både ett byggnadshistoriskt och socialhistoriskt värde. Med sin placering i centrala Malmköping omgiven av en stor grönskande tomt har anläggningen också ett miljöskapande värde.

Värdebärande detaljer är fasadmaterial samt dörrar och fönster i trä. Sadeltak med obruten takfot, takpannor och stuprör. Av vikt är också färgsättning och staket som omgärdar trädgården samt grusad gång in till tomten.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 91. Detalj av huvudentrén (SLM D2017-0088).

Bild 92. (SLM D2017-0089).

Färgaren 24, hus 2

Adress	Källargatan 8
Byggår	1800-talets senare del
Arkitekt	Byggmästare Claes August Gustafsson
Funktion	Förråd f d bryggeri
Värdering	Blå/3

Fasad	Rödmålad locklistpanel
Tak	Sadeltak med röda betongpannor
Våningsantal	1
Övrigt	-
Arkivmaterial	138358, 138355-56

Beskrivning

Förrådsbyggnad om en våning, ursprungligen uppfört som bryggeri i slutet av 1800-talet. Byggnaden har stomme av trä med brandgavel i tegel och pågjutna naturstenssockel. Fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel. Entrédörrarna är moderna plankdörrar och fönstren har korsade mitt- och tvärpost med fyra utåtgående bågar, övre delen med spröjsad indelning samt tvåluftsfönster med spröjs. Fönsterfoder, dörrfoder och knutbrädor är målade i en grå kulör. En våningsavdelandelist pryder fasaden och takfoten är obruten. Sadeltaket har röda betongpannor. Huskroppen är symmetriskt uppbyggd och sammanlänkad med hus 1. Enligt tidigare inventering som gjordes 1992 skall det finnas fler fönster under nuvarande fasadpanel. Byggnaden är placerad mitt i kvarteret, bakom radhusen och omges av gräsplanterade ytor. En betongstenslagd gång

leder fram till entrén. Ett gulmålat trästaket med grind avskärmar mot hus 1. Lars Johan Albert Dahlberg kom till Malmköping 1885. År 1891 fick han tillstånd att sälja maldrycker och ett bryggeri uppfördes på tomten. Ritningen saknar årtal men är undertecknad av byggmästare Claes August Gustafsson. Gatan (nuvarande Källargatan) kallades allmänt för "Bryggarbacken". En samling flasketiketter från bryggeriet visar att tillverkningen omfattade olika ölsorter samt läskedrycker som exempelvis "Tivoli Champagne". Leveranserna utfördes med häst och vagn och produkterna från Dahlbergs bryggeri salufördes via filialer i Flen och Katrineholm. Företaget gick i konkurs och ett Södertäljeföretag tog över med Dahlberg som anställd. Byggnaden tilläggsisolerades och byggdes om till förråd 1992.

Bild 93. Entréfasad mot väster (SLM D2017-0090).

Kulturhistoriskt värde

Förrådsbyggnad ursprungligen bryggeri som uppfördes under 1800-talets senare del. Trots förändrad funktion till förråd och tilläggsisolering av fasader har byggnaden bevarat mycket av sin ursprungliga och ålderdomliga karaktär. Med bevarad karaktär och intressant historia har byggnaden både ett byggnadshistoriskt, samhällshistoriskt och socialhistoriskt värde. Sammanlänkad med hus 1 (tidigare färgeri) och omgiven av grönska har byggnaden också ett högt miljöskapande värde.

Värdebärande komponenter är fasadmateriäl, fönster och takform samt färgsättning och stuprör.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 94. Staket med grind avskärmar mot hus 1 (SLM D2017-0091).

Bild 95. Baksidan sedd från tomt 9. Till höger i bild skymtar Färgaren 15 (SLM D2017-0092).

Kvarteret Hattmakaren

Miljöbeskrivning

Kvarteret Hattmakaren ligger sydöst om Stora torget och upptas av en livsmedelsaffär. Nuvarande Tempo uppfördes 1967. Byggnaden avviker från torgets äldre karaktär, men fasadmaterial och färgsättning med gul spritputs anknyter till torgets övriga byggnader. Marken runt mataffären är asfalterad och upptas till stora delar av parkeringsplatser både på torget och bakom mataffären.

I kvarteret låg tidigare det så kallade "Gröna gården" en 1700-tals gård som bland annat inrymt Malmköpings gästgiveri åren 1787-1801. Invid låg "Hemstahuset" som brann ner 1955. Marken sanerades på 1960-talet för att ge plats åt nuvarande byggnad, tidigare kallad Malma-hallen, Vivo och Spar.

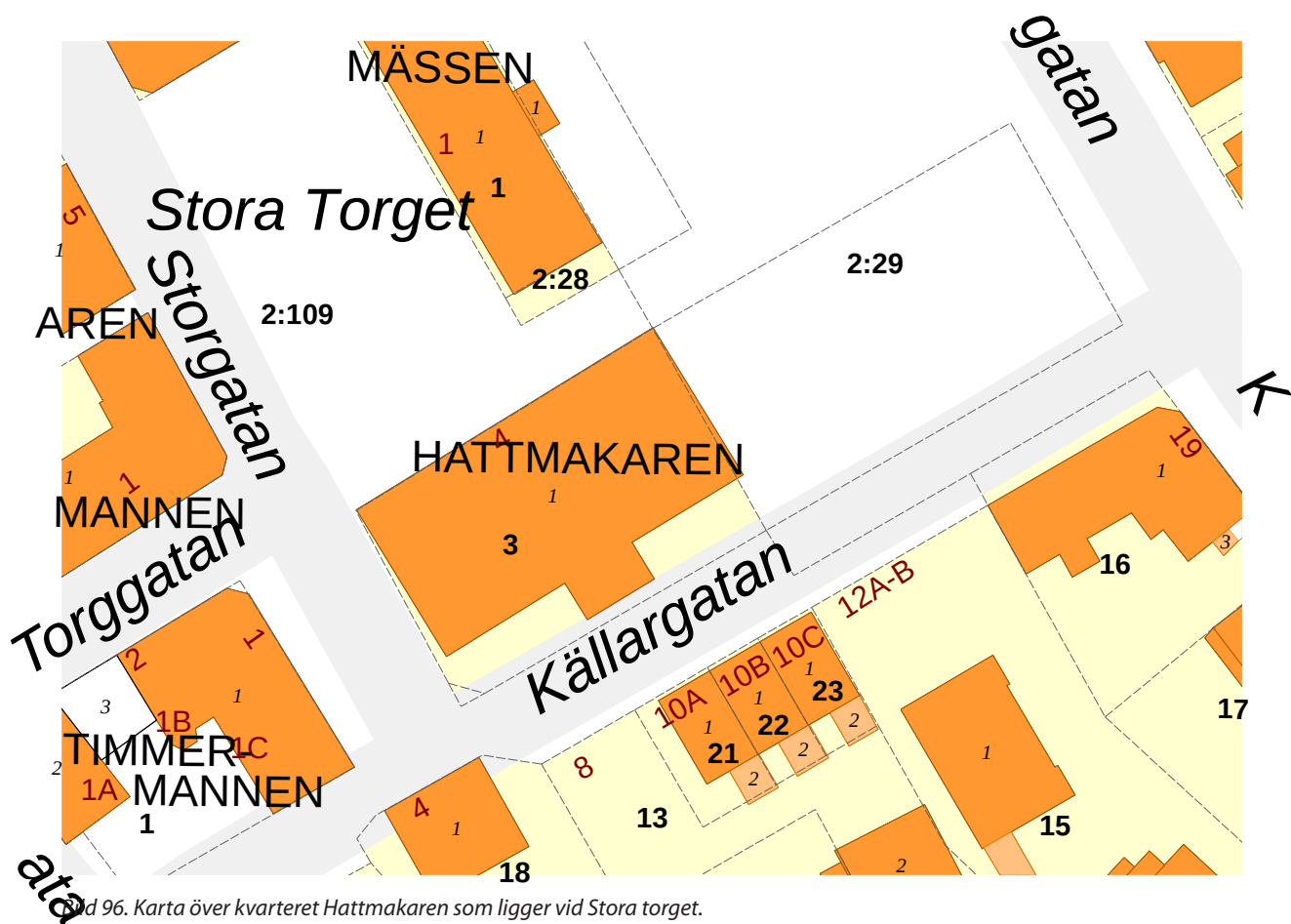

Bild 96. Karta över kvarteret Hattmakaren som ligger vid Stora torget.

Bild 97. Platsen (torget) före Tempos tid. Till väster i bild "Gröna gården" till höger ett bostadshus "Hemstahuset" som brann ner 1955. Bilden tillhör hembygdsföreningen.

Bild 98. Gröna gården strax innan rivning. Reklampelaren påvisar kommande byggnadsplaner. Bilden tillhör hembygdsföreningen.

Hattmakaren 1

Adress	Torsgatan 4	Fasad	Gul spritputs
Byggår	1967	Tak	Valmat plantak med eternitplattor
Arkitekt	Gunnar Hodin	Våningsantal	1
Funktion	Mataffär	Övrigt	-
Värdering	Gul/1	Arkivmaterial	-

Beskrivning

Matvaruaffär om en våning som uppfördes 1967 efter ritningar av Gunnar Hodin. Byggnaden har stomme i betong med gråputsad sockel. Fasaderna har gul spritputs och vita lisener. Taket är ett valmat plantak, täckt med grå eternitplattor. Entrén har fått en indragen placering i fasaden mot Stora Torget och har glasade aluminiumdörrar. Mot baksidan finns varuintag i anslutning till Källargatan, som delvis döljs av vitmålat plank. Byggnadskomplexet ger ett kompakt och slutet intryck med endast ett fåtal fönster. De större planfönster som finns är belägna mot torget och Storgatan och täcks av reklam.

Bild 99. Malmahallen ligger i anslutning till Stora torget (SLM D2017-0093).

Kulturhistoriskt värde

Gul = Byggnaden har inte ett särskilt utpekat värde i dagsläget men kan ha positiv betydelse för stadsbilden och/ett visst kulturhistoriskt värde.

Bild 100. Malmahallen sett från Källargatan till höger i bild skymtar Stadshuset (SLM D2017-0094).

Bild 101. Tempovaruhuset sett från Källargatan (SLM D2017-0095).

Kvarteret Kaptenen

Miljöbeskrivning

Kvarteret består av tre fastigheter och är beläget i nära anslutning till Gustaf Adolfs torg och invid Malma hed. Kvarteret omges av Överstegränd, Storgatan och Köpmangatan. I kvarterets västra del ligger den ursprungliga träbebyggelsen från slutet av 1700-talet (tomt 1-2) Husen harmoniserar väl med Tingshuset från samma tid och utgör en viktig del av miljö kring Gustaf Adolf torg.

I kvarterets östra del låg tidigare Officergården som sedermera byggdes om till pensionat på 1920-talet. Byggnaden brann 1965 men renoverades och byggdes om till Vårdhem, för att åter brinna ner helt i juni 1971.

Vårdhemmet byggdes raskt upp igen efter ritningar av arkitekten Alf Moregård och återinvigdes 1972. Fastigheten har två flygelbyggnader och en stensatt gård i direkt anslutning till Heden. Vårdhemmet har putsade fasader och harmoniserar med övrig bebyggelse i stadskärnan.

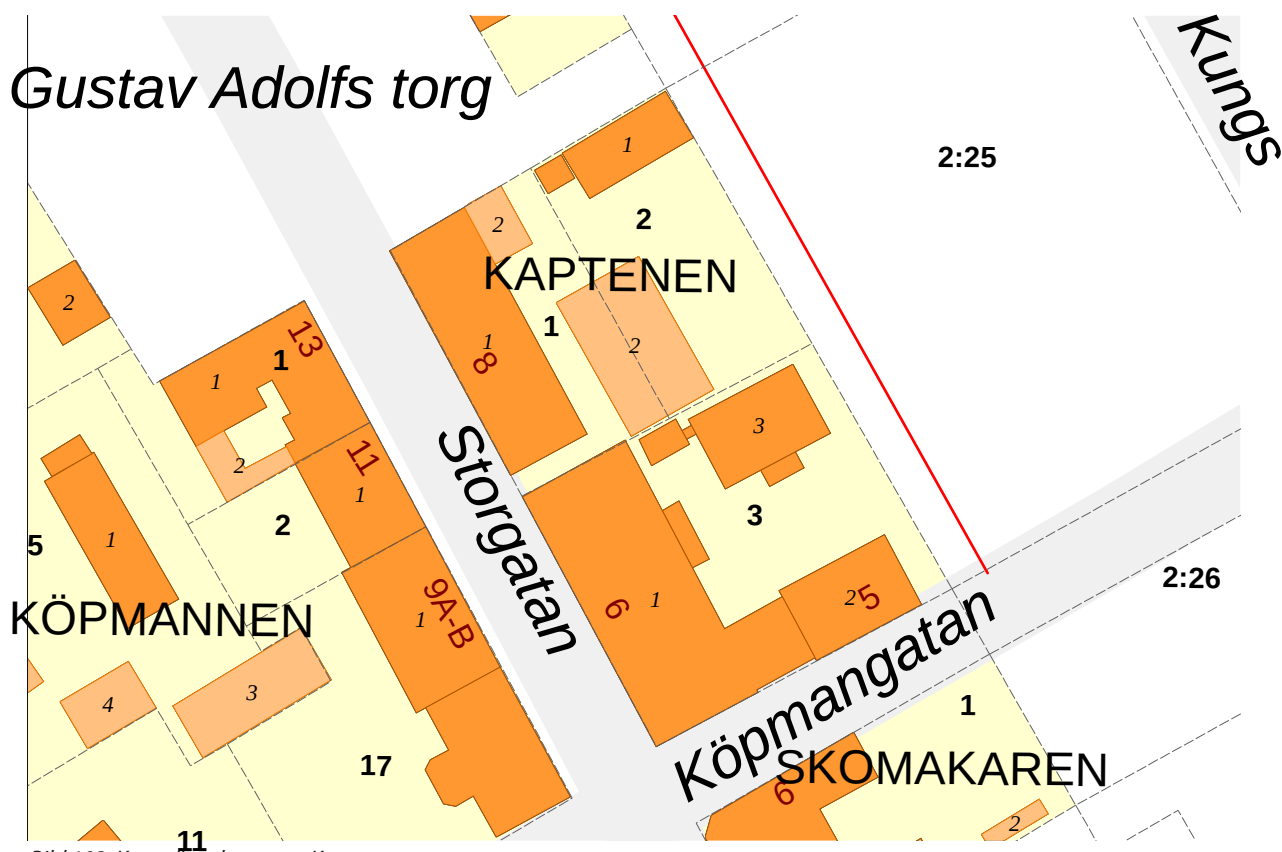

Bild 102. Karta över kvarteret Kaptenen.

Bild 103. Överstegränd omkring 1800. Männen står invid Hellströms Manufaktur. Det högre huset till höger i bild var officers gården som 1921 byggdes om till pensionat. I dag ligger Vikingens vårdhem på samma plats. Bilden tillhör Hembygdsföreningen.

Bild 104. Brand vid Vikingens vårdhem 1971. Bilden tillhör Hembygdsdsföreningen.

Kaptenen 1

Adress	Storgatan 8, (Överstegränd 2)	Fasad	Gulmålad locklistpanel
Byggår	Omkring 1780-tal	Tak	Sadeltak med enkupigt tegel
Arkitekt	-	Våningsantal	1½ våning
Funktion	Affärs- och bostadshus	Övrigt	-
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	138664,13870-72, 1787 & 1800 kartor

Beskrivning

Affärs- och bostadshus om 1 ½ våning som uppfördes under 1780-talet. Byggnaden har stomme av liggande timmer med huggen naturstenssockel som delvis är putsad. Fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel och bevarar inklädda knutlådor. Bostadsdelen har tvåluftsfnster med spröjsad indelning medan affärsdelen har stora enluftsfnster. Vinden har småspröjsade fnster. Samtliga fnster är utbytta till moderna, men har träbågar och är målade i röda kulör. Omfattningar och stuprör är målade i en ljust grå kulör. Från Storgatan finns en inkörsport bestående av två plankdörrar i gul kulör. Entrédörren till affären omges av en bred träportal som har en indragen placering i fasadlivet och nås via stentrappa. Dörren är målad i röd kulör och glasad. Bostadsentréer är belägna mot gården. Vinden inreddes på 1920-talet och har takkupor mot

gården och gavelutbyggnad mot gården. Mot gården är huset tillbyggt på 1960-talet. Byggnaden har sadeltak belagt med enkupigt taktegel. Tillbyggnaden har flackt sadeltak täckt med plåt. Gården är planterad med gräs och prydnadsbuskar och belagd med naturstensplattor. Gården omgärdas av ett vitmålat plank med dekorativ trägrind i grön kulör. Grinden sattes upp på 1940-talet och är ritad av Georg Adler (konstnär och arkitekt som var bosatt i Malmköping). Tomten angränsar till garagelänga i röd kulör (hus 3) och hus 2. Gården är en av de äldsta gårdarna som finns bevarad i Malmköping. På kartan från 1787 kallas fastigheten E och på 1800-talets karta kallas byggnaden gård 5. Byggnaden inrymde C. F. Hellströms Manufaktur & Mode 1887-1916. Senare har funnits Lindqvists bosättningsaffär. Vid inventering 2016 används affärslokalen för vårdhemmet "Vikings" Patienter och kallas "Bakgården"

Bild 105. Norrgavel och västerfasad. Kvarteret sett från Gustaf Adolf Torg (SLM D2017-0096).

Kulturhistoriskt värde

Affärs- och bostadshus med anor från 1780-talet. Byggnaden tillhör ett av Malmköpings äldsta hus och har därmed högt byggnadshistoriskt och lokalhistoriskt värde för Malmköping. Med bevarad arkitektur och tidstypisk färgsättning har byggnaden ett högt miljöskapande värde och ingår som en viktig del av Storgatans och Gustaf Adolfs Torgs ålderdomliga karaktär.

Värdebärande komponenter är byggnadsvolum, fasadmaterial, fönstersättning och färgsättning samt takmaterial med tegel. Grindar från senare tid har ett konstnärligt värde.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 106-107. Överst långsidan vid Storgatan. Nederst grinden (SLM D2017-0097-0098).

Bild 108. Norra fasaden (SLM D2017-0099).

Kaptenen 2 "Bakgården"

Adress	Storgatan 8, (Överstegränd 2)	Fasad	Rödmålad locklistpanel
Byggår	Troligen 1700-talets slut	Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel
Arkitekt	-	Våningsantal	1 våning med oinredd vind
Funktion	Gäststuga f d köksflygel, dass mm	Övrigt	-
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	138485 se 1787- och 1800-års kartor

Beskrivning

Bostadshus (gäststuga) om 1 ½ våning som uppfördes i slutet av 1700-talet. Byggnaden har stomme av timmer med naturstenssockel, putsad i grå kulör. Fasaderna är klädda med locklistpanel målad i faluröd kulör och bevarar inklädda knutlådor. Fasadpanelen härstammar från olika tider och har således olika bredd, vilket stärker den ålderdomliga karaktären. Fönstren är tvåluftsfönster med spröjsad indelning som bevarar innanfönster. Fönstren är målade i vit kulör. Fönsteromfattningar, knutar och vindskivor är också vitmålade. Entrédörren har speglar och fönster med vertikal spröjs, målad i grön kulör. Taket är ett sadeltak täckt med tvåkupigt tegel och har två murade skorstenar i rött tegel med utkragade avslutningar. Gården är planterad och omgärdas av rött träplank med gröna trägrindar.

Huset innehöll från 1804 köksflygel till regementschefens bostad i Tingshusets östra del. 1883-84 inreddes rum och kök på nedervåningen samt ett avtråde för officerskåren. Avträden installerades med åtta platser, en för varje kompanis officerare (varje kompanis officerare hade sin egna sittplats och det var inte tillåtet att låna ett annat kompanis avtråde vid kö). Huset kallades "Bakgården" eftersom huset var inrett med dass. När Tingshuset 1921 såldes till Villättinge härads tingshus byggdes gården om och inreddes med två bostäder.

I anslutning till gården ligger en garagelänga (hus 3) Garagebyggnaden om en våning uppfördes 1963 efter ritningar av Erik Larsson. Byggnaden har regelstomme och står på gjuten betongplatta. Garaget har sex portar och sadeltak täckt av trapetskorrugerad plåt.

Bild 109. Huset sett från gården (SLM D2017-0100).

Kulturhistoriskt värde

”Bakgården” är ett ålderdomligt bostadshus med anor från 1700-talet slut. Byggnaden har en intressant historia som både köksflygel till Tingshuset och dess för regementets officerare. Med bevarad karaktär och intressant historik har byggnaden både högt byggnadshistoriskt och lokalthistoriskt värde. Byggnaden är ett av Malmköpings äldsta hus och ingår som en viktig del av miljön kring Gustaf Adolf torg, med miljöskapande värde.

Värdebärande komponenter är stomme, volym, fasadbeklädnad, fönstersättning och färgsättning samt takbeklädnad. Grinden har ett konstnärligt värde.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Garaget från 1963

Gul = Byggnaden har inte ett särskilt utpekade värde i dagsläget men kan ha positiv betydelse för stadsbilden och/ett visst kulturhistoriskt värde.

Bild 110-111. Överst, grindar in till hus 2. Nedre bilden garage från 1960-tal (hus 3) (SLM D2017-0101-0102).

Bild 112. Anläggningen sedd från Malma Hed (SLM D2017-0103).

Kaptenen 3 "Vikingens vårdhem"

Adress	Köpmannagatan 5	Fasad	Beige spritputs
Byggår	1971-1972 (norra flygeln 1957)	Tak	Sadeltak med betongpannor och plåt
Arkitekt	Alf Moregård	Våningsantal	2 våningar med källare
Funktion	Vårdhem	Övrigt	Burspråk, ursprunglig balkong
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	138481-83

Beskrivning

Vårdhem om två våningar med källare som uppfördes 1971-72 efter ritningar av Alf Moregård. Anläggningen består av huvudbyggnad placerad längs Storgatan och två flyglar om 1½ våning som vänder gavlna mot heden. Husens socklar är spritputsade i grå kulör och fasaderna är spritputsade och avfärgade i beige kulör. En länkbyggnad om en våning mellan huvudbyggnad och södra flygeln avviker med fasad som har rödbrun träpanel. Fasaden mot Storgatan är symmetriskt uppbyggd med spröjsade tvåluftsfinster, målade i brun kulör. Flygelbyggnaderna har ett modernare formspråk. Södra flygeln artikuleras av burspråk och högresta enluftsfinster. Norra flygeln har tvåluftsfinster och gaveln mot Malma hed pryds av en fransk balkong med korrugerat plåträcke. Samtliga fönster har vita fönsterbågar och bruna fönsterkarmar. Norra flygeln

och huvudbyggnaden har balkong med brunt träräcke in mot gården. Dörrarna är glasade aluminiumdörrar, samt träport till norra flygeln. Huvudbyggnaden har sadeltak med betongpannor och flyglarna har rött plåttak, som är tänkt att påminna om tegel. Flyglarna är försedda med takkupor och ventilations-skorstenar.

Vikingens vårdhem startade 1967, då som vilohem, "Pensionat Vikingen". Under åren har verksamheten utvecklats till boende för människor med psykisk och fysiska funktionshinder. Vårdhemmet som numera heter Vikingens vårdhem har totalt 35 platser.

På platsen låg tidigare Ekbomska gården, ombyggd 1883 till Officersgården, som senare brann. Vid inventering 2016 pågick renovering, ombyggnad av gården.

Bild 113. Vårdhemmets huvudbyggnad sedd från Storgatan i hörnet av Köpmangatan (SLM D2017-0104).

Kulturhistoriskt värde

Nuvarande vårdhem med tillhörande flyglar, uppfördes efter brand på 1970-talet (norra flygeln är äldre) efter ritningar av Alf Moregård. Arkitekturen är väl anpassad till den äldre miljön och för att påminna om Officergården i fråga om skala och symmetri mot gatan. Ett för 1970-talet tidstypiskt uttryck är fönsterbågarnas bruna kulör. De två gårdsflyglarna har ett modernare formspråk. Med sin placering vid Storgatan ingår anläggningen som en del av miljön utmed gatan med byggnadshistoriskt och miljöskapande värde.

Värdebärande karaktärsdrag är volym, träfönster taklandskap med obruten takfot, fasadmateriell och färgsättning.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 114-115. (SLM D2017-0105-0106).

Bild 116. Vårdhemmet sedd från Malma hed (SLM D2017-0107).

Kvarteret Komministern

Miljöbeskrivning

Kvarteret är en del av Lilla Malma by och upptas till största delen av den vitputsade kyrkan som har anor från 1100-talet. Den rappade stigluckan i kyrkogårdens södra mur kan dateras till 1400-talets slut och den tjärade klockstapeln är ifrån slutet av 1600-talet.

Öster om kyrkan ligger prästbostad och församlingskansli i en vitputsad byggnad med sadeltak som uppfördes 1966 av byggnadsfirman Ivar Larsson. Prästbostaden är belägen i husets södra del och pastorsexpedition i norra delen. Byggnaden karaktäriseras av tidstypisk arkitektur och harmoniserar med kyrkan genom färgsättning.

Rakt söder om kyrkan ligger Klockargården som flyttades från Dunker till Malmköping på 1880-talet och blev klockarbostad samt tidsvis skola. Mellan klockargården och kyrkan ligger gravkapellet som uppfördes 1972-73. Till kyrkan hör också församlingshemmet, som uppfördes på 1940-talet samt en mindre villa väster om

kyrkan längs Förrådsgatan.

Att beakta är alla gräsplanterade ytor, grusade gångar och uppvuxna träd i anslutning till kyrka och kyrkogård som omgärdas av en stenmur.

Endast två byggnader i kvarteret är inventerade 2016 (Komministern 5 och 14). Övriga gårdar ligger utanför inventerat område.

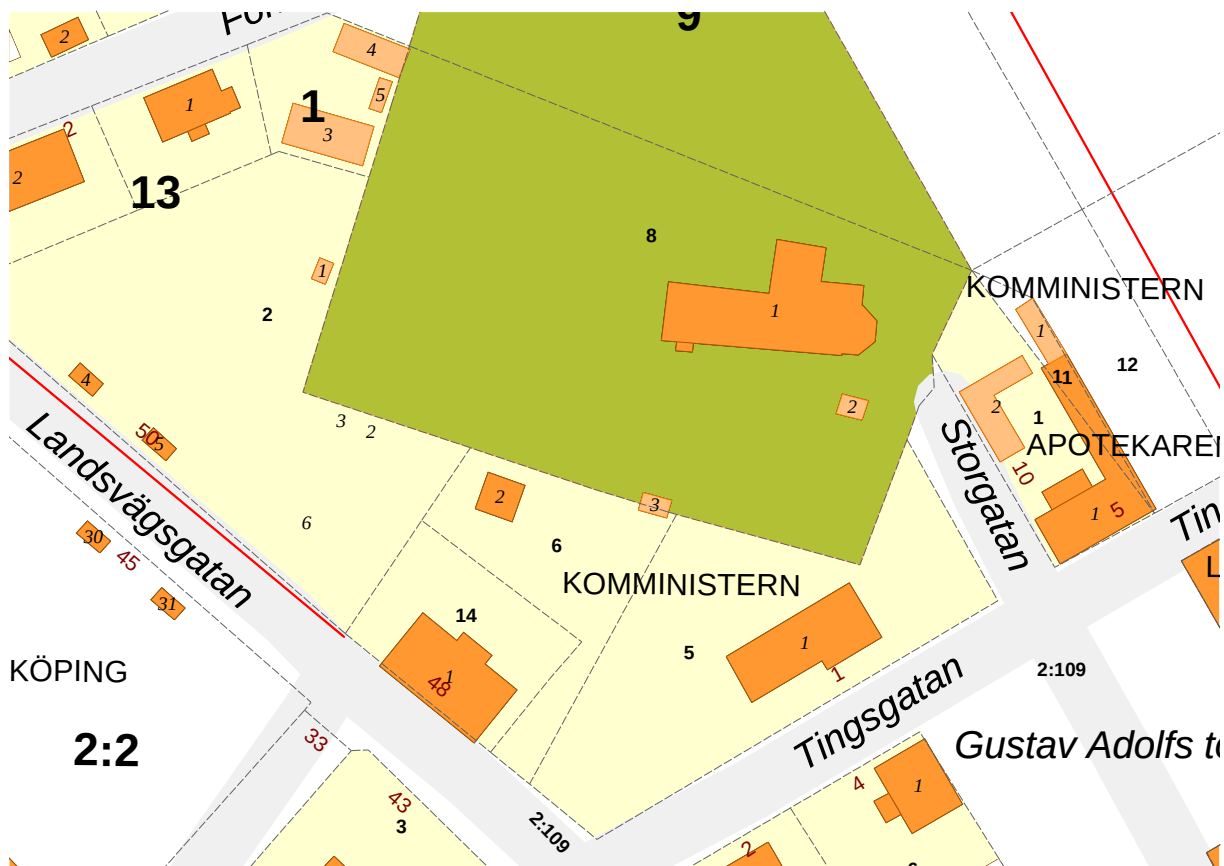

Bild 117. Kvarteret Komministern.

Bild 118. Klockargården i Malmköping okänt årtal. Bilden tillhör hembygdsföreningen och är beskuren.

Bild 119. Den gamla prästbostad på bild revs 1957. Bilden tillhör hembygdsföreningen.

Komministern 5, Prästgården

Adress	Tingsgatan 1	Fasad	Vit slätputsad
Byggår	1966	Tak	Sadeltak med svarta betongpannor
Arkitekt	Gert Cekuls	Våningsantal	1 våning med inredd vind & källare
Funktion	Prästgård och pastorsexpedition	Övrigt	
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	-

Beskrivning

Prästgård och pastorexpedition om 1½ våning med garage och källare, som uppfördes 1966 av byggnadsfirman Ivar Karlsson. Byggnaden består av två i sidled sammanlänkade byggnadskroppar med murad stomme och gjuten sockel. Sockeln är spritputsad och avfärgad i grå kulör och källarfönstren målade i grå kulör. Fasaderna är slätputsade vita i samklang med kyrkan. Fönstren är mestadels spröjsade tvålufts-fönster målade i brun kulör. Mot baksidan finns också ett större fönsterparti med bröstning av brun träpanel och småspröjsade fönsterpartier. Entrédörrarna, mot Tingsgatan är massiva paneldörrar i ek. I anslutning till pastorexpeditionens entré finns en handikappramp av provisorisk karaktär. Garageporten har fått en indragen placering i fasadlivet på norra gaveln. Taket är ett sadeltak täckt av

svarta betongpannor och med en indragen balkong i takfallet mot gatan. Mot baksidan finns flera på rad placerade takfönster. Taket har två vitputsade skorstenar med plåtskoning.

Byggnaden har en något indragen placering på tomten och gården omgärdas av häck mot gatan. Betongstenslagda gångar leder fram till entréerna medan garageinfarten är grusad. Den stora trädgården är gräsplanterad och har diverse buskar och träd. Mot kyrkogården avgränsas tomten av en stenmur.

Bild 120. Söder gavel och österfasad till väster snett bakom skymtar kyrkan (SLM D2017-0108).

Kulturhistoriskt värde

Prästgård och pastorsexpedition uppförd 1966. Byggnadens slätputsade fasader harmoniserar med kyrkan, samtidigt som byggnaden är en god representant för 1960-70-talets arkitekturideal. Med brant takfall, svarta betongpannor och brunmålade fönster har byggnaden både arkitekturhistoriskt- och byggnadshistoriskt värde. Byggnaden har en indragen placering på tomten med planterad förgårdsmark vilket bidrar till miljön på ett positivt sätt.

Värdebärande komponenter är volym, fasadmaterial med vit puts, bruna träfönster och massiva träportar samt tak med betongpannor.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 121. Norra gaveln med inkörsport till garaget (SLM D2017-0109).

Bild 122. Norra gaveln och västra fasaden sedd från kyrkogården (SLM D2017-0110).

Komministern 14 "Klockargården"

Adress	Landsvägsgatan 48	Fasad	Rödmålad locklistpanel
Byggår	Flyttades till Malmköping på 1880-talet	Tak	Sadeltak med tegel
Arkitekt	-	Våningsantal	2 med inredd vind
Funktion	Flerbostadshus f d Klockarbostad	Övrigt	-
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	

Beskrivning

Flerbostadshus om två våningar med vind, som flyttades till Malmköping på 1880-talet. Möjligen är delar av byggnadens timmerstomme från 1600-talets senare del. Huset har naturstenssockel och fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel med vitmålade knutar. En våningsavdelande list artikulerar fasaden. Fönstren är äldre tvålufts-fönster med spröjsad indelning, symmetriskt placerade på fasaden mot gatan. Fönstersnickerier har rödbrun kulör och fönsterfoder är vitmålade. Takfoten är kraftigt profilerad och sträcker sig över hörn. Sadeltaket är täckt av rött tegel och har två plåntklädda skorstenar med utkragad avslutning. Mot gården har byggnaden en inbyggd entréveranda försedd med småspröjsade fönster och två bostadsentréer. Dörrarna är moderna glasade enkeldörrar. På senare tid har bostads

huset försetts med två balkonger mot gården försedda med rödmålade träräcken. Byggnaden ligger i liv med gatan, men har planterad förgårdsmark vid gavlarna. Tomten avgränsas av rödmålat staket. Gården är till stora delar asfalterad.

Ursprungligen var byggnaden herrgårdsbyggnad vid Rinkesta i Ärla socken och skänktes 1656 till Dunkers socken, där den under en tid var kyrkodboställe och möjligen också "klockfabrik". Huset plockades ner på 1880-talet och såldes som bostadshus. I Malmköping har byggnaden använts som klockarbostad, skola (bl a gosskola till 1910). Vidare sockenstuga, bibliotek och lärarbostad.

Bild 123. Klockargårdens södrafasad mot Landsvägsgatan (SLM D2017-0111).

Kulturhistoriskt värde

”Klockargården” numera flerbostadshus med timmerstomme, som möjligen härstammar från 1600-talet. Byggnaden flyttades till Malmköping på 1800-talet och har använts som klockarbostad, skola mm. Huset är placerad utmed Landsvägsgatan och ingår som en viktig del av miljön utmed samhällets genomfartsled. Med intressant historia och bevarad arkitektur har byggnaden både lokalhistoriskt och byggnadshistoriskt värde. Med sin placering har byggnaden har också ett miljöskapande värde.

Värdebärande komponenter är timmerstomme, fasadmaterial, fönster och färgsättning. Den obrutna profilerade takfoten och sadeltak med tegel är viktiga karaktärsdrag.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 124. Detalj av gavelröset beläget mot gården (SLM D2017-0112).

Bild 125. Norra fasaden (SLM D2017-0113).

Kvarteret Köpmannen

Miljöbeskrivning

Köpmannen består av åtta fastigheter och ligger Söder om Gustaf Adolf Torg. Kvarteret omgärdas av Storgatan, Tingsgatan, Landsvägsgatan och Köpmangatan. Äldst i kvarteret är "Lottagården" (tomt 6) som uppfördes i slutet av 1700-talet med tillhörande ekonomibyggnader. Husens rödmålade fasader i anslutning till södra delen av torget är av stor betydelse för torgets 1700-tals karaktär. Flerbostadshusen längs Storgatan är uppförda mellan 1880-1910 och har ljus putsade fasader utom hörnhuset (tomt 1) som har vitmålad träpanel och ursprungligen uppfördes som skola. Fastigheterna i södra delen av kvarteret ligger på den ursprungliga stadsplanens källand. Längst i sydväst vid Tingsgatan ligger ett arkitektritad affärs- och bostadshus från 1940-talet (tomt 12) i direkt anslutning till en litet pittoreskt bostadshus med gulmålade fasader (tomt 23).

Mitt i kvarteret ligger "Pagelska gården" från

1800-talet med förflutet som handelsgård med tillhörande ekonomibyggnader (tomt 5) I kvarterets sydöstra hörn finns den s k "Läkarvillan" (tomt 11) ursprungligen uppförd 1879 som bostad- och läkarmottagning med gulmålade träfasader.

Karaktäristiskt för kvarteret är omväxling av olika arkitekturstilar representerade av hus från 1700-talet- 1940-talet. Att beakta är kvarterets många bevarade gårdshus/uthus som positivt bidrar till miljön och gör historien avläsbar i stadsbilden.

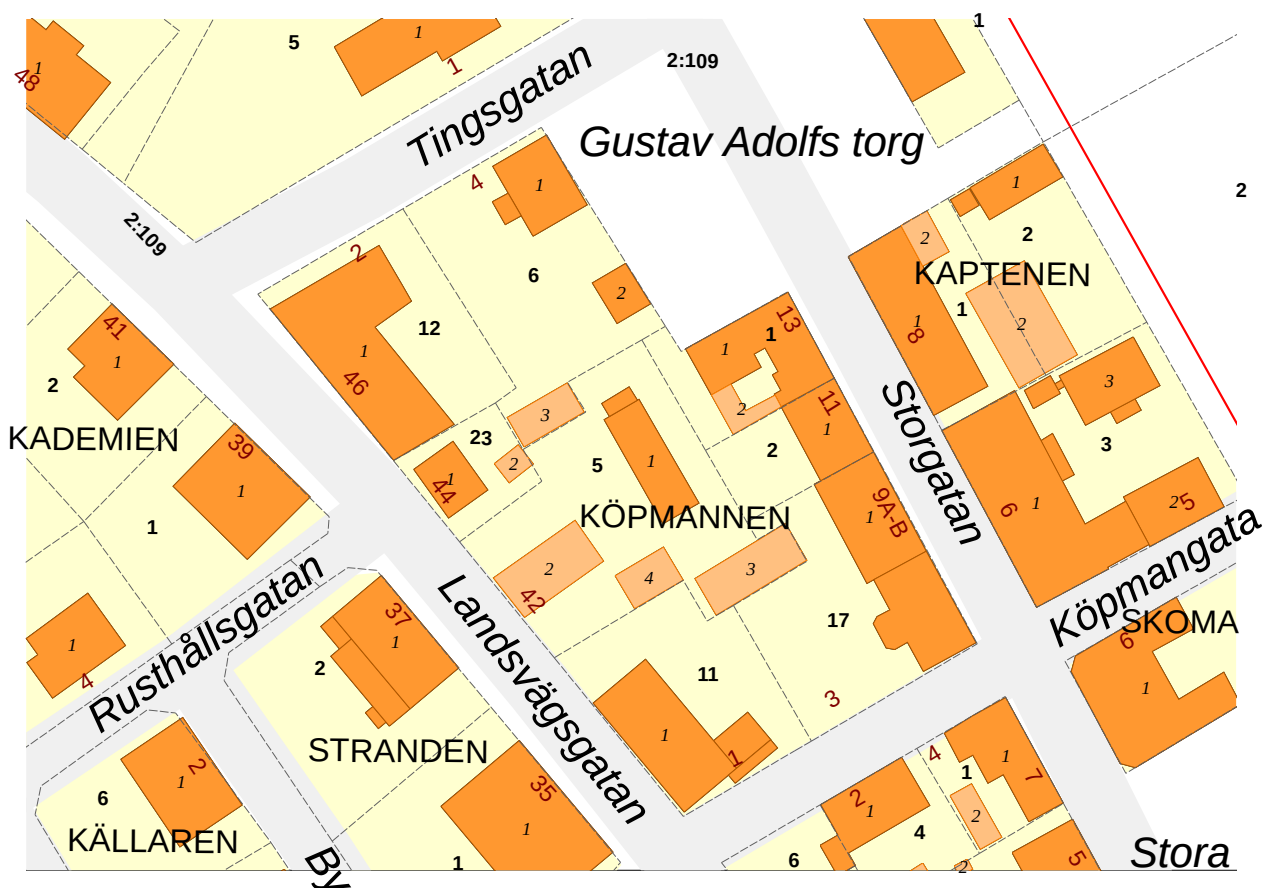

Bild 126. Kvarteret Köpmannen

Bild 127. Storgatan sedd från Gustaf Adolf Torg, till höger i bild kvarteret Köpmannen. Bilden tillhör hembygdsföreningen.

Bild 128. Ländsväggsgatan 44 (Köpmannen 23) som tidigare hade affärslokal med entré mot gatan.

Köpmannen 1

Adress	Storgatan 13
Byggår	1876-79
Arkitekt	-
Funktion	Affärs- och bostadshus f d skola
Värdering	Blå/3

Fasad	Vitmålad pärlspontspanel
Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel
Våningsantal	2 våningar med källare
Övrigt	Helt inbyggd gård, ingång via port
Arkivmaterial	Finns på 1884 års karta

Beskrivning

Vinkelbyggt affärs- och bostadshus om två våningar med källare som uppfördes 1876-79. Byggnaden har liggande timmerstomme med naturstenssockel, delvis pågjuten och putsad i grå kulör. Fasaderna är klädda med liggande fasspontpanel målad i gråvit kulör. Husets knutar är utformade som pilastrar med kapitäl. Bottenvåningens affärslokaler har stora perspektivfönster, övriga fönster är tvåluftsfönster med spröjsad indelning, målade vita med gråa omfattningar. Affärslokalen har en senare tillkommen glasad träport mot Storgatan. Bostadsentrén belägen mot Gustaf Adolf Torg bevarar äldre fyllningsdörr med galler, däröver sitter en senare tillkommen balkong med vitmålat spjälräcke i trä. Sadeltaket har obruten takfot och är täckt med tvåkupigt lertegel och har en utkragad tegelskorsten. Gården är inbyggd och nås via porten. På gården finns två

äldre uthuslängor med plankdörrar. Vid inventering 2016 pågick en renovering av uthusen. Gårdsytan vid husets gavel in mot kvarteret har gräsmatta och prydnadsbuskar invid fasad.

Huset uppfördes ursprungligen som skola. Här bedrevs undervisning för högre folkskola, slöjdskola, småskola och flickskola under perioden 1878-1910. När Malma kyrkoförsamling år 1910 byggde ett nytt skolhus, inrättades där lokaler även för den högre folkskolan. Därefter har lokalerna bland annat varit cykelaffär. Sedan 1930-talet har funnits färghandel i huset.

Bild 129. Huset ligger i direkt anslutning till Gustav Adolf Torg (SLM D2017-0114).

Kulturhistoriskt värde

Bostadshus med affärslokal, ursprungligen skolbyggnad som uppfördes 1876-79. Skolbyggnaden är en viktig del av ortens utvecklingshistoria och har både lokal- och samhällshistoriskt värde. Med sin placering i stadsbilden invid Gustav Adolf Torg är byggnaden också en viktig del av torgets bebyggelsestruktur och har byggnadshistoriskt- och miljöskapande värde. Värdebärande karaktärsdrag är volym, fasadmateriell med liggande pärlspontspanel, knutbrädor med kapital och bostadentré med äldre pardörr. Vidare fönster med träbågar och spröjs samt obruten takfot och lertegel. Att beakta är även uthuslängorna på gården.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 130. Entréport till trapphus (SLM D2017-0115).

Bild 131. Byggnaden sedd från Storgatan (SLM D2017-0116).

Köpmannen 2

Adress	Storgatan 11	Fasad	Gul spritputs
Byggår	1910-tal	Tak	Brutet tak med tvåkupigt tegel
Arkitekt	-	Våningsantal	2 våningar med källare
Funktion	Flerbostadshus	Övrigt	
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	139005,07

Beskrivning

Flerbostadshus om två våningar med källare som uppfördes omkring 1910. Enligt ritning användes bottenvåningen först som magasin med överliggande bostadsdel. Byggnaden har putsad sockel i grå kulör. Fasaden har grov spritputs i gul kulör med våningsavdelande band i vit slätputs. Entrédörren mot Storgatan har en asymmetrisk placering på fasaden och är utbytt till modern paneldörr med överljus. Fönstren är utbytta till moderna träfönster med kraftiga träbågar och lösspröjs på övre våningen. Dessa bevarar dock ursprunglig indelning med korsformad mittpost och spröjs i övre rutorna. Fönstersnickerierna är gröna. Fönsteromfattningar är slätputsade i vit kulör. Mot baksidan (södra fasaden) har huset bevarat två ursprungliga rödmålade pardörrar in till källaren. Fasaden har senare försetts med

två balkonger, dessa tillkom troligen vid en ombyggnad 1939. Takfoten är obruten och kraftigt profilerad. Taket är ett brutet sadeltak täckt med tvåkupigt tegel och två plåtinklädda skorstenar.

Bild 132. Fasaden har den för Malmköping särpräglade spritputsen (SLM D2017-0117).

Kulturhistoriskt värde

Välgestaltat flerbostadshus från 1900-talets början som trots utbytta fönster och entrédörr bevarar mycket av sin ursprungliga karaktär med den för Malmköping karaktäristiska grova spritputsen i ljusgul kulör med slätputsade partier, vilket bidrar till husets arkitektoniska helhetsverkan. Byggnaden ingår som en viktig komponent i den sammanhängande miljön utmed Storgatan och har byggnadshistoriskt värde. Med välgestaltad arkitektur med både sprit- och slätputs har byggnaden också arkitektoniskt värde. Värdebärande komponenter är byggnadsvolym, fönstersättning och fasadmateriäl, taklandskap med obruten profilerad takfot samt källardörrar i trä.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 133. Detalj av ursprunglig källareentré (SLM D2017-0118).

Bild 134. Södra fasaden mot gården fick balkonger, troligen vid en ombyggnad på 1930-talet (SLM D2017-0119).

Köpmannen 5, hus 1-2 "Pagelska gården"

Adress	Landsvägsgatan 42
Byggår	Troligen 1820-30- talet
Arkitekt	-
Funktion	Bostadshus och antikaffär
Värdering	Blå/3

Fasad	Rödrosa spritputs, röd locklistpanel
Tak	Sadeltak med enkupigt lertegel
Våningsantal	2 våningar(huvudbyggnad)
Övrigt	
Arkivmaterial	1884 års karta

Beskrivning

Bostadshus om två våningar som uppfördes omkring 1820. Byggnaden har timmerstomme med naturstenssockel och reveterade fasader. Tillbyggnad åt väster har korsvirkesstomme. Fasaderna är spritputsade med slätputsade fönsteromfattningar och knutar i en rödrosa kulör. Fönstren har två lufter med två rutor i varje båge, målade i grön kulör. Huvudentrén är mittcentrerad och består av äldre pardörr med speglar och fönster med kryssformade spröjs. Pardörren är målade i grön kulör med grå omfattning och har skärmtak. Entréverandan har dekorativt träräcke i grå kulör samt trärappa. Sadeltaket är täckt med enkupigt lertegel och har två murade skorstenar med utkragade avslutningar. Huvudbyggnaden har fått en indragen placering på tomten som till stora delar har markbeläggning av storgatsten och smågatsten samt inslag av kullersten närmast fasad. En gångväg med smågatsten

leder huvudentrén. hus 2, om en våning ligger med södergaveln mot Landsvägsgaten. framtill Byggnaden har timmerstomme och naturstenssockel. Fasaderna i anslutning till gatan är klädda med rödmålad locklistpanel. Längre in mot gården är timmerstommen delvis synlig och rödmålad. Övre delen av fasaden in mot gården är klädd med fjällpanel. Flertalet fönster är fyralufts-fönster med korsformad mittpost och dekorativa överstycken på små konsoler. Byggnaden har också några småspröjsade enlufts-fönster, samtliga fönstersnickrier är vitmålade. Huvudentrén är en grönmålad pardörr med speglar och fönster. Pardörren nås via stentrappa. Mot gården finns också en svartmålad paneldörr. På norra gaveln finns en liten mindre tillbyggnad (garage) Garageportarna är panelportar i trä med småspröjsade fönster och grönmålade Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel. Södra gaveln mot gatan har skylten Bohms Antik & Aktion.

Bild 135. Huvudbyggnadens södra fasad. Till höger i bild ses ekonomibyggnaden (hus två) (SLM D2017-0120).

Kulturhistoriskt värde

”Pagelska gården” är ett välbevarat patricierhus med anor från 1800-talets första hälft. På 1870-talet drev här Viktor Pagels handelsgård och skjutsstation. Här kunde folk som kom in från landsbygden parkera häst och vagn vid besök. I ett av gårdshusen har funnits sadelmakeri från slutet av 1800-talet fram till 1969, vilket bidrar till anläggningens kontinuitetsvärde. Numera finns här Bohmans antik & Aktion. Huvudbyggnaden med tillhörande gårdshus visar prov på en ålderdomlig gårdsanläggning från 1800-talet och har därigenom både samhällshistoriskt och socialhistoriskt värde för Malmköping. Med bevarad arkitektur har anläggningen också ett byggnadshistoriskt värde. Värdebärande komponenter är anläggningens struktur med huvudbyggnad som (manifesteras) av spritputsad fasad och gårdshus med faluröd träpanel, äldre träfönster och dörrar, samt markbeläggning av sten. Vidare synlig naturstenssockel, och taktäckningsmaterial med rött lertegel. Pagelska gården har fått sitt namn efter lantbrukare och handlare Viktor Pagels som ägde gården på 1870-talet.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 136. Äldre, möjligen ursprunglig entréport (SLM D2017-0121).

Bild 137. Norra fasaden. Gården omgärdas av rött plank (SLM D2017-0122).

Köpmannen 5, hus 3-4 "Pagelska gården"

Adress Storgatan 9, på gården
Byggår Omkring 1880-1900
Arkitekt -
Funktion Uthus
Värdering Blå/3

Fasad Rödmålad pärlspont & locklist panel
Tak Sadeltak, tvåkupigt taktegel
Våningsantal 1½ våning
Övrigt Ålderdomlig karaktär, taksparrar
Arkivmaterial

Beskrivning

Uthus (hus 3) om 1½ våning som uppfördes omkring år 1900. Byggnaden har trästomme som vilar på en gedigen naturstenssockel. Fasaderna är klädd med liggande pärlspontspanel, målad i faluröd kulör. Fönstren är tvåluftsfönster med småspröjs i röd kulör och har vita omfattningar. Taket är ett sadeltak täckt med tvåkupigt taktegel. Takfoten har dekorativa taksparrar. På södra gaveln finns en gulmålad trädörr och gavelfönster med kryssspröjs. En öppen entréveranda är belägen mot Köpmannen 5, troligen tillkommen vid senare tid men utformad i befintlig stil. Ursprungligen har byggnaden haft en öppen entréveranda på östra fasaden, två stolpar på östra fasaden vittnar om detta.

Garage/uthus (hus 4) om en våning som uppfördes runt 1880- 1900. Byggnaden har en indragen placering på tomten med södra gaveln placerad mot

gatan. Huset har regelstomme, putsad naturstensgrund och fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel. På gaveln mot gatan finns garageinfart med glasade paneldörrar i trä. Pardörren är målad i gul kulör och har ett litet skärmtak. Sadeltaket är täckt med enkupigt taktegel och takfoten har profilerade takfötter.

Tomten bildades genom hopslagning av flera källand. På 1870-talet användes anläggningen som Handelsgård och skjutsstation förhandlare Pagel. Därefter om- och tillbyggnad på 1930-talets senare del. Vid inventering 1990 pågick ytterliggare ombyggnadsarbeten. Vid inventering 2016 finns en antikaffär (hus 2). Större delen av trädgården används som upplag för antikviteter av olika slag. Tomten omgärdas av plank och buskar

Bild 138. Hus 3, har bevarat mycket av sin ålderdomliga karaktär (SLM D2017-0123).

Bild 139. Hus 4 sett från Landsvägsgatan (SLM D2017-0124).

Bild 140. Detalj av fönster och naturstenssockel hus 3. (SLM D2017-0125).

Bild 141. Hus 3 sedd från närliggande tomt (SLM D2017-0126).

Bild. 142. "Pagelska gården" närmast i bild hus 2, längre in på gården skymtar huvudbyggnaden hus 1 (SLM D2017-0127).

Bild 143. Hus 2 sett från Landsvägsgatan till höger i bild skymtar hus 4 (SLM D2017-0128).

Bild 144. Hus 2 sett från gården. Lägg märke till gårdens markbeläggning med natursten. Fasaden har delvis synligt timmer stomme (SLM D2017-0129).

Bild 145. Tillbyggnad in mot gården med garage (hus 2) (SLM D2017-0130).

Köpmannen 6, hus 1 "Lottagården"

Adress	Gustaf Adolf Torg 4
Byggår	1791, påbyggd 1814 till två våningar
Arkitekt	-
Funktion	Bostadshus
Värdering	Blå/3

Fasad	Rödmålad locklistpanel
Tak	Sadeltak med lertegel
Våningsantal	2
Övrigt	Öppen entréveranda, snickarglädje
Arkivmaterial	Finns på 1787- och 1800-års kartor

Beskrivning

Bostadshus om två våningar som uppfördes 1791, och byggdes på 1814. Byggnaden har stomme av timmer med naturstenssockel. Fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel och artikuleras mot torget av två lisener/ inklädda knutlådor målade i vit kulör. Botenvåningen har tvåluftsfönster med två rutor i varje båg. Övervåningen har tvåluftsfönster med tre rutor i varje båg. Fönstersnickerier, knutar, vindskivor och stuprör är målade i vit kulör. Mot torget finns en mittcentrerad pardörr i ockragul kulör. Pardörren har spegelindelning och fönster med spröjs. Mot gården ligger en öppen entréveranda i två plan. Verandan tillkom omkring 1880-talet och karaktäriseras av snickarglädje med lövsågade snickerier och bevarar äldre fyllningsdörrar med glas. Dörrar och räcke i ockragul kulör och övriga snickerier är vitmålade. Sadeltaket är täckt

med enkupigt lertegel och har två plåtinklädda skorstenar.

Huvudbyggnaden uppfördes ursprungligen som bostadshus åt postmästare och kronolänsman J Falleij. Under perioden 1822-86 användes byggnaden som Regementets sjukhus och därefter Intendentbyggnad.

Hus 2 var tidigare bostadshus till förrådsvaktmästaren. Namnet "Lottagården" etablerades under perioden 1955-1971, då Malmköpingslottakår ägde anläggningen. Numera är anläggningen privatägd och nyttjas som bostad, med gäststuga och uthus.

Bild 146. Lottagården sedd från Gustaf Adolf Torg. Till höger i bild skymtar kyrkans församlingshem (SLM D2017-0131).

Kulturhistoriskt värde

”Lottagården” med anor från 1791, var ursprungligen bostadshus för kronolänsman Jacob Falleij och postlokal. Här låg Malmköpings första postlåda. Mellan åren 1815-1866 användes byggnaden som Regementssjukhus och därefter intendentbyggnad med arrest i ett av rummen på bottenvåningen samt rum för patienter som behövde isoleras. Med lång historia förknippad med Malmköpings militärhistoria har anläggningen (hus 1-3) både, samhällshistoriskt och socialhistoriskt värde. Med bevarad arkitektur och sin placering invid Gustaf Adolf Torg är det byggnadshistoriskt- och miljöskapande värdet högt. Värdebärande komponenter är byggnadsstomme, volym, fasadmaterial och taktäckningsmaterial, snickarglädje samt entrédörrar och äldre fönster. Färgsättningen är av stor betydelse för miljön invid torget. Gårdshusen uppförda tidigt 1800-tal ingår som en viktig del i anläggningen. Trädgården är en viktig del av miljön och bidrar till fastighetens miljöskapande värde.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömessig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 147. Entrédörr på fasaden mot torget (SLM D2017-0132).

Bild 148. Mot gården artikuleras byggnaden av en öppen entréveranda i två plan (SLM D2017-0133).

Köpmannen 6, hus 2-3 "Lotta gården"

Adress	Gustaf Adolf Torg 4	Fasad	Rödmålad locklistpanel
Byggår	1800-talets första hälft	Tak	Sadeltak med tegel
Arkitekt	-	Våningsantal	1
Funktion	Bostad/uthus	Övrigt	-
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	Finns på 1787- och 1800-års kartor

Beskrivning

Byggnad 2 är ett mindre bostadshus enkelstuga/gäststuga om en våning som uppfördes under 1800-talets första hälft. Stugan har timmerstomme med naturstenssockel och fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel. Fönstren har tvåluffer och spröjs målade i vit kulör. Entrén är belägen mot gården där huset har en liten öppen veranda med kryssräcke. Entrédörren är en paneldörr i ockragul kulör. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel och har en tegelskorsten med utkragad avslutning.

som har lökformade avslutningar. Sadeltaket är täckt med enkupigt lertegel.

Hus 2, har använts som häkte och bostad åt förrådvakten.

På gården finns också en äldre ekonomi-byggnad/uthus belägen i tomtgräns (hus 3). Byggnaden om en våning uppfördes under 1800-talets första hälft och har liggande timmerstomme som målats i faluröd kulör. Grunden är delvis en utfylld torpargrund. Dörrar är svartmålade paneldörrar med bandgångjärn

Bild 149. Gästhuset (hus 2) sedd från Gustaf Adolf Torg (SLM D2017-0134).

Bild 150. Uthuset, hus 3 ligger beläget i tomtgräns och har bevarat sin ålderdomliga karaktär (SLM D2017-0135).

Bild 151. Gästhuset/gårdshuset och del av trädgården. (SLM D2017-0136).

Köpmannen 11 "Läkarvillan"

Adress	Köpmangatan 1
Byggår	1879
Arkitekt	Tillbyggnad Waldemar Conradsson
Funktion	Föreningslokal ursprungligen bostad
Värdering	Grön/2

Fasad	Gulmålad pärlspontspanel
Tak	Sadeltak med svart falsad plåt
Våningsantal	2 våningar med källare
Övrigt	-
Arkivmaterial	138938-48 samt 1884 års karta

Beskrivning

Föreningslokal om 1 ½ våning som uppfördes 1879 som bostad- och läkarmottagning. Byggnaden har stomme av trä med pågjuten sockel, putsad och avfärgad i grå kulör. Fasaderna är klädda med stående pärlspontspanel och målade i ljus gul kulör. Fönstren är symmetriskt placerade på fasaden och består mestadels av tvålufts-fönster med spröjsad indelning om fyra lika stora rutor i var båge, målade i gråvit kulör. Fasaden mot gatan pryds av en mittcentrerad frontespis. Mot gården har huset en senare tillkommen balkong med smidesräcke. Entré sker från tillbyggnad mot Köpmannagatan från 1938, efter ritningar av arkitekten Waldemar Conradsson. Entrédörren är en glasad trädörr placerad under ett utskjutande verandatak som bärs av pelare och har trätrappa med kryssräcke. Byggnaden ligger i liv med gatan och tomten omgärdas av träplank

mot Landsvägsgatan. Mot gården är tomten gräsplanterad. Taket är ett sadeltak, täckt med falsad plåt, målade i svart kulör och har tre plåtinklädda skorstenar med utkragade avslutningar. Takfoten har profilerade sparrhuvuden. På tomten finns en liten lekstuga.

Byggnaden uppfördes ursprungligen som bostad och läkarmottagning åt provinsläkaren. Tomten bildades genom sammanslagning av borgarnas källand. Vid inventeringen 2016 används lokalerna för föreningsverksamhet, av PRO Malmköping. I stora drag bevarar byggnaden sin ursprungliga karaktär från byggnadstiden.

Bild 152. "Läkarvillan" sedd från Landsvägsgatan, södra långsidan västra gaveln (SLM D2017-0137).

Kulturhistoriskt värde

”Läkarvilla” från 1879, numera föreningslokal, som har bevarat mycket av sin ursprungliga och tidsenliga karaktär. Husets historia som bostad- och läkarmottagning för provinsläkaren ger byggnaden socialhistoriskt- och lokalhistoriskt värde. Med bevarad arkitektur och placering utmed Landsvägsgatan ingår byggnaden som en viktig del av miljön utmed samhällets genomfartsled med både byggnadshistoriskt- och miljöskapande värde.

Värdebärande komponenter är volym, taklandskap, fasad och takmaterial samt äldre högresta fönster. Tillbyggnaden är välanpassad och väl avläsbar som nytillskott vilket är positivt.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 153-154. Överst ”Läkarvillan” sett från Köpmangata. Nedre bild, Landsvägsgatan, Läkarvillan tillhöger i bild (SLM D2017-0138-0139).

Bild 155. Norra fasaden sedd från gården (SLM D2017-0140).

Köpmannen 12

Adress	Tingsgatan 2	Fasad	Rosa slätputs
Byggår	1948	Tak	Sadeltak med svart takpapp
Arkitekt	Walter Malmnäs	Våningsantal	2 våningar med inredd vind
Funktion	Affärs- och bostadshus	Övrigt	Neonskylt på fasad, Lindqvists Möbler
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	138956-64

Beskrivning

Vinkelbyggt affärs- och flerbostadshus om tre våningar med källare, uppfört 1948 efter ritningar av arkitekten Walter Malmnäs. För byggnationen ansvarade byggmästare Th Lindqvist. Byggnaden har stomme av tegel med grå putsad sockel och slätputsade fasader i rosa kulör. Bottenvåningens affärslokaler har stora planfönster och affärslokalens entrédörr belägen mot Landsvägsgatan har en indragen placering i fasaden och bevarar ursprunglig glasad trädörr med naturstensomfattning. Fasadens artikuleras av två neonskyltar (troligen ursprungliga) med texten Lindqvists möbler. Mot gatan finns också två balkonger med vita plåtfronter. Lägenhetsfönstren består av tre-lufts-fönster mot gatan, mot gården finns även tvålufts-fönster samtliga med vitmålade träbågar som sitter i liv med fasaden. Mot gården ligger bostadsentré försett med litet skärmtak

och en lastentré med skärmtak. Byggnaden har ett papptäckt sadeltak, som har fyra plåtbeklädda takkupor mot gatan och fyra mot gården. Huset har två plåtinkädda skorstenar. Förutom utbytt bostadsentré och utbytta balkongfronter mot gatan har byggnaden bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär. Huskroppen ligger i direkt anslutning till gatan. Mot gården är marken grusad med plats för enstaka parkering och lastplats. Ett stängsel avgränsar mot grannfastigheten.

Fastigheten är uppförd enligt 1948 års stadsplan. Tidigare användes marken till Kålland.

Bild 156. Vinkelbyggnaden är belägen i hörnet Tingsgatan/Landsvägsgatan (SLM D2017-0141).

Kulturhistoriskt värde

Tidstypiskt affärs- och bostadshus från sent 1940-tal, efter ritningar av Walter Malmnäs och uppförd av den för Malmköping kända byggmästaren Th Lindqvist. Byggnaden har en central placering utmed Landsvägsgatan i hörnet Tingsgatan. Med bevarad och tidstypisk arkitektur är byggnaden ett gott exempel på Malmköpings folkhemsbebyggelse och har därmed byggnadshistoriskt och arkitekturhistoriskt värde. Värdebärande komponenter är fasadens slätputs, affärens neonskyltar och ursprungliga fönster om en-tre lufter som sitter i liv med fasaden. Även affärens entrédörr är ursprunglig och i tidstypiskt utförande. Husets volym samspelar med bostads- och affärshus på Landsvägsgatans motstående sida vilket bidrar till gatans inramning.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 157. Bevarad ljusskylt berättar om tidens moderniteter (SLM D2017-0142).

Bild 158. Gårdsidan med entré till bostadsdelen och lastplats till affärslokalen (SLM D2017-0143).

Köpmannen 17, hus 1-2

Adress	Storgatan 9 A-B
Byggår	1880 och 1939
Arkitekt	-
Funktion	Affärs- och bostadshus
Värdering	Grön/2

Fasad	Slätputsad grön, hus 1, gul puts, hus 2
Tak	Svart målad, falsad plåt
Våningsantal	2½ våning
Övrigt	
Arkivmaterial	Hus 1, finns på 1884 års karta.

Beskrivning

Anläggningen består av två sammanlänkade bostadshus utmed Storgatan samt ett uthus på gården. Hus 1, uppfördes omkring 1880-talet som affärs- och bostadshus om 2 ½ våning i hörnet Köpmannagatan/Storgatan. Byggnaden har pågjutet sockel, putsad i grå kulör och slätputsad fasad i grå kulör. Mot storgatan innehåller bottenvåningen affärslokaler med stora planfönster och affärsentréerna har fått en indragen placering i fasaden. Fönstren i bostadsdelen är högresta fyrluftsfönster med korsformad mittpost, målade i röd kulör. Mot baksidan har huset ett utskjutande trapphus. Bostadsentré och balkong. Fönstren mot baksidan har vitputsade omfattningar. Takfoten är kraftigt profilerad och sträcker sig över hörn. Taket är ett sadeltak som är täckt av falsad plåt målad i svart kulör och har två plåtinklädda

skorstenar med utkragade omfattningar.

Byggnaden renoverades 1939 i samband med uppförandet av hus 2. Flerbostadshuset 9B om 2½ våningar med källare, har grå putsad sockel och slätputsade fasader i ljus gul kulör. Entréporten mot Storgatan är utbytt mot aluminium men i övrigt bevarar huset sin funktionalistiska prägel med tvåluftsfönster målade i grön kulör, skärmtak över entrén och uppglasat trapphus. Mot gården har byggnaden balkonger med gröna plåtfronter. Taket är ett sadeltak täckt med svart falsad plåt som har takkupor och två plåtinklädda skorstenar. Hus 1, uppfördes ursprungligen som bostads- och affärshus till grosshandlare Lennman. Vid inventering 2016 fanns två klädaffärer belägna i bottenvåningen på hus 1.

Bild 159. Närmast i bild bostads- och affärshus från 1880-talet. Näst intill flerbamiljshus från 1939 (SLM D2017-0144).

Kulturhistoriskt värde

Två sammanlänkade bostadshus uppförda under olika tidsperioder, vilket avspeglas i arkitekturen. Hus 1, bostadshus- med affärslokaler, uppfört under 1880-talet, präglas av högresta fönster med korsformad mittpost vilket är ett typiskt stildrag för 1800-talets senare del. Det utanpåliggande trapphuset är placerat mot gården, vilket också avspeglar tidsperioden. Flerbostadshuset från 1939 (hus 2) har ett uppglasat trapphus mot gatan och tvåluftsfönster. Södra fasaden mot gården har balkonger, vilket också överrenstämmer med tidens funktionalistiska ideal. De två fastigheterna har ett dominant läge i stadsbilden utmed Storgatan, och ingår som ett viktigt inslag i den sammanhängande miljön utmed gatan. Byggnaderna har därmed såväl byggnadshistoriskt som arkitekturhistoriskt värde. Värdebärande komponenter är tidstypiska fönster, byggnadsvolym och slätputsade fasader. Affärslokalerna i bottenvåningen är av stor vikt för Storgatans karaktär av affärsgata.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 160-161. Överst butiksentréer mot Storgatan.
Nederst bostadsentré (SLM D2017-0145-0146).

Bild 162. Hus 9 A och B sett från gårdsidan (SLM D2017-0147).

Köpmannen 23

Adress	Landsvägsgatan 44
Byggår	1800-talets andra hälft
Arkitekt	-
Funktion	Bostadshus
Värdering	Grön/2

Fasad	Gulmålad locklistpanel
Tak	Sadeltak med tvåkupigt lertegel
Våningsantal	1½ våning
Övrigt	Frontespis
Arkivmaterial	138975, finns på 1884 års karta.

Beskrivning

Bostadshus om 1 ½ våning som uppförts under 1800-talets senare del. Byggnaden har trästomme med pågjuten naturstenssockel och locklistklädda fasader målade i en kraftigt gul kulör. Fönstren är utbytta till moderna trelufts-fönster med spröjs målade vita med brunmålade omfattningar. Fasaden mot gatan pryds av frontespis. Vid ombyggnad 1938 försågs byggnaden med balkong på östra gaveln. Entrén är belägen på västra gaveln och har en modern glasad dörr i vit kulör. Mot gården finns en glasad balkongdörr. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel. Bostadshuset ligger i direkt anslutning till gatan och omgärdas på baksidan av en lummig tomt. På gården finns ett litet förråd/uthus uppfört 1971 med trästomme och gjuten sockel. Fasaderna är klädda med gul locklistpanel och huset har pulpettak. Trots ombyggnader och utbytta fönster och

dörrar har byggnaden bevarat sin ursprungliga skala och taket är karaktärskapande med sitt tvåkupiga lertegel.

Huset tillhörde från början "Mamsell Malin Wihr" som föddes år 1829. Hon arbetade som sjuksköterska vid Södermanlands regemente. Under en period ägdes fastigheten av en skomakare som hade sin verkstad i en del av huset (Palmqvists skomakeri). I mitten av 1930-talet fanns en radioaffär i bottenvåningen (Grindbergs Radio) och därefter överläts fastigheten till Eskilstuna-Kuriren. Ingången var då från Landsvägsgatan. Numera är huset enbart bostad.

Bild 163. Byggnaden ligger i direkt anslutning till gatan utan förgårdsmark (SLM D2017-0148).

Kulturhistoriskt värde

Bostadshus med anor från 1800-talets andra hälft. Med sin placering ut mot Landsvägsgatan har byggnaden tidigare också inrymt verksamhet som skomakeri och senare radioaffär. Byggnaden är en del av Malmköpings äldre bebyggelsestruktur utmed Landsvägsgatan och har därmed byggnadshistoriskt- och miljöskapande värde. Värdebärande komponenter är byggnadsvolym och taktäckningsmaterial med tegel.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 164. Gårdsfasaden (SLM D2017-0149).

Bild 165. Entrén är belägen på sydvästra gaveln (SLM D2017-0150).

Kvarteret Lagmannen

Miljöbeskrivning

Kvarteret ligger vid Malma hed, strax intill Malma kyrka och upptas av en långsträckt byggnad, det f d Tingshuset som karaktäriseras av faluröda fasader och stora fönsterluckor. Entrésidan ligger i anslutning Gustav Adolf Torg som sträcker sig utmed båda sidor om Storgatan.

Namnet på torget härrör sig från Malmköpings grundare, Gustaf Adolf von Siegroth, men platsen kallades även "Stora torget". I samband med Storgatans ombyggnad 1932 anlades en plantering och en vattenfontän placerades i gräsmattan framför "Lottagården" på motsatta sidan om tingshuset (Köpmannen 6). En bronsskulptur är uppsatt i fontänen.

Gustav Adolf Torg karaktäriseras av gräsplanterade ytor med prydnadsväxter. En stor äldre lönn och en yngre lönn karaktäriserar platsen framför tingshuset. Tidigare var tingshustomten öppen även mot baksidan i anslutning till Malma

hed och dess långsträcka allé. Efter att tingshuset byggdes om till privatbostad i början av 2000-talet är gården inte längre öppen utan omgärdas av ett rödmålat högt plank.

Tingshusets västra del uppfördes 1790 och något årtionde senare byggdes huset till mot öster. Ursprungligen uppfördes huset som kombinerat tingshus och översteboställe för regementschef vid Malma hed. År 1921 flyttade regementet till Strängnäs och då fick tingshusbyggnadsskyldige köpa överstens del.

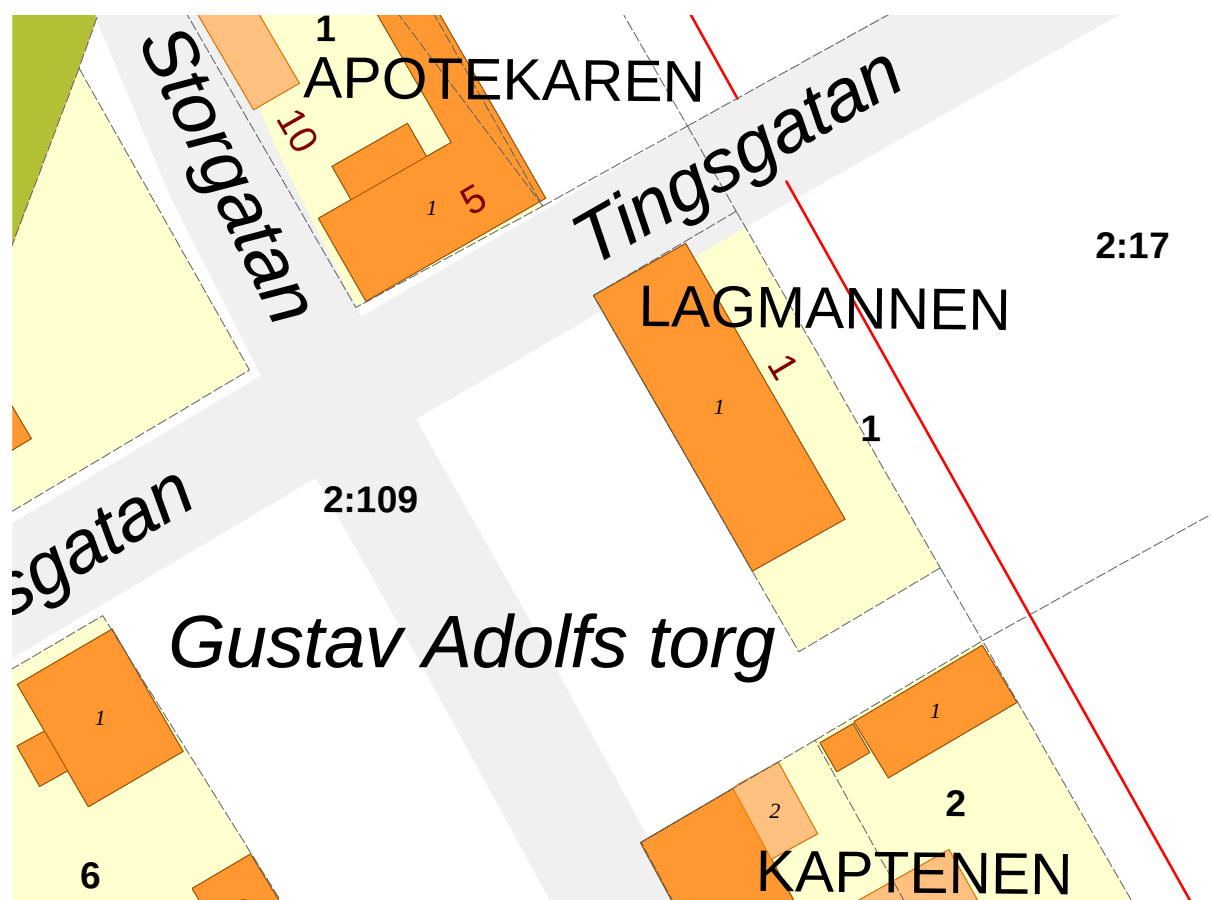

Bild 166. Kvarterskarta Lagmannen 1, upptas av det före detta Tingshuset.

Bild 167. Gustav Adolf Torg, Tingshuset till höger i bild, och rakt fram Apoteket 1, hösten 2016 (SLM D2017-0151).

Bild 168. Tingshuset före ombyggnad till privatbostad. Bilden tillhör Hembygdsföreningen. Fotograf Evert Wahberg

Lagmannen 1 "Malmköpings Tingshus"

Adress	Gustav Adolfs Torg 1	Fasad	Rödmålat timmer
Byggår	Omkring 1790, tillbyggt åt öster 1804	Tak	Sadeltak med enkupigt lertegel
Arkitekt	-	Våningsantal	1 våning med inredd vind
Funktion	Bostadshus f d Tingshus	Övrigt	Fönsterluckor, entrédörrar mm
Värdering	Blå/3, Byggnadsminne	Arkivmaterial	139011-19, 1787- och 1800 års kartor,

Beskrivning

Bostadshus om en våning med inredd vindsvåning, ursprungligen uppförd som Tingshus för Villåttinge häradsstingslag omkring 1790 och tillbyggt åt öster år 1804 med bostadsdel åt regementschefen.

Byggnaden har timmerstomme med gråputsad sockel. Fasaderna är klädda med liggande fasspontpanel, målade i faluröd kulör. Bottenvåningen har fyrluftsfönster med tvärpost och spröjs i ockragul kulör. Vindsvåningen har tvåluftsfönster med spröjs. Fönsteromfattningar och knutar är vitmålade. Mot baksidan finns fyra takkupor. Två av dessa tillkom 2014. Byggnaden präglas av symmetrisk uppbyggnad och karaktäriseras av profilerade fönsterluckor och två entréer som bevarar äldre fyllningsdörrar med små fönster. Entrédörrarna artikuleras av frontoner och pilastrar.

Förstukvistar och trappor är vitmålade. Takfoten är kraftigt profilerad och sträcker sig över hörn. Sadeltaket är täckt av enkupigt lertegel och har två tegelskorstenar med utkragade avslutningar. Tomten har på senare tid inhägnats av ett högt rött plank mot Malma hed.

Villåttinge härads gamla tingshus i Malmköping upphörde den 1 juli år 2000 att vara tingsställe för Katrineholms tingsrätt. Byggnaden hade då använts som tingshus sedan det uppfördes år 1790 och var säkerligen det då äldsta i bruk varande tingshuset. Dess historia är intimt förknippad med Södermanlands regementes historia och södra delen av den nuvarande byggnaden var fram till år 1920 bostad för regementets chef under möten. Tingshuset förklarades som byggnadsminne 1993. Byggnaden är sedan 2001 privatbostad.

Bild 169. Entrésidan vetter mot Gustaf Adolf torg (SLM D2017-0152).

Kulturhistoriskt värde

Malmköpings f d tingshus med anor från 1790 är exteriört mycket välbevarat och har ett arkitekturhistoriskt såväl som byggnadshistoriskt värde. Malmköping upphörde år 2000 att vara tingsställe för Katrineholms tingsrätt. Byggnaden hade då använts som tingshus i över 200 år och var säkerligen, det då äldsta i bruk varande tingshuset. Dess historia är intimt förknippad med Södermanlands regementes historia och södra delen av den nuvarande byggnaden var fram till år 1920 bostad för regementets chef under möten. Byggnaden är därför mycket viktig ur både lokalt som nationellt perspektiv, med både lokalhistoriskt och samhällshistoriskt värde. Tingshusbyggnaden är också en viktig symbol för Malmköping och med sin placering som huvudbyggnad invid Gustaf Adolf torg är det miljöskapande värdet högt. Värdebärande komponenter är stomme, volym, fasadmaterial, fönster, dörrar och dekorativ utsmyckning som fönsterluckor och dörrromfattningar mm. Takform och takmaterial samt profilerad och obruten takfot. Även färgsättningen är viktig.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 170. Entré med arbetad omfattning (SLM D2017-0153).

Bild 171. Efter ombyggnad till privatbostad har gården inhägnats av plank (SLM D2017-0154).

Kvarteret Målaren

Miljöbeskrivning

Kvarteret består av sju fastigheter. Till ytan är kvarteret stort och omgärdas av Landsvägsgatan, Källargatan, Malmgatan samt Fredsgatan. Här finns bebyggelse från olika tidsperioder flertalet på stora grönskande tomter. Bebyggelsen utmed Landsvägsgatan utgörs till största del av små 1800-talsgårdar som i de närliggande kvarteren Garvaren och Guldsmeden. Äldst i kvarteret är troligen "Frendiska gården" (tomt 2) som bevarar två flyglar från tidigt 1800-tal eller möjligtvis från sent 1700-tal (uppgifterna är lite oklara). I den nordvästra flygelbyggnaden öppnades Malmköpings första apotek i juli 1807. Huvudbyggnaden är från tidigt 1800-tal och numera bedrivs här försäljning av antikviteter och prydnadsföremål. Både Målaren 1 och 2 bevarar ålderdomliga gårdsmiljöer med flera byggnader på tomterna. Huvudbyggnaderna mot gatan har grönmålade fasader medan ekonomibyggnader är placerade in mot gården med faluröda fasader. I hörnet Landsvägsgatan

/Fredsgatan ligger Strykjärnmuseet. Byggnaden har på senare tid efter renoveringar återfått lite av sin ålderdomliga karaktär, vilket bidrar till Landsvägsgatans homogena och ålderdomliga bebyggelsestruktur. Utmed Fredsgatan i kvarterets sydöstra hörn ligger två 1920-tals villor (tomt 4 och 5). Av intresse är också garagebyggnaden från 1937 på (tomt 4) med fyra ursprungliga garageportar mot Malmgatan. Mitt i kvarteret på (tomt 3) som sträcker sig genom hela kvarteret ligger en magnifik jugendvilla från 1910-tal uppförd av byggmästaren Gustafsson. På den stora tomten ligger också "Harald Anderssons lusthus" ett litet bostadshus från 1800-talet som bevarar en arbetad entré med kolonner och gavelröste, som bevarar förgylld empirmålning föreställande två änglar. Den stora trädgården omgärdas av vitmålat staket mot Landsvägsgatan med vacker entréportal. I kvarterets sydvästra hörn ligger en modern villa med garage från 1990-talet. Att beakta är kvarterets ålderdomliga karaktär utmed gatan, stor luftiga trädgårdar och entréportal till tomt 3.

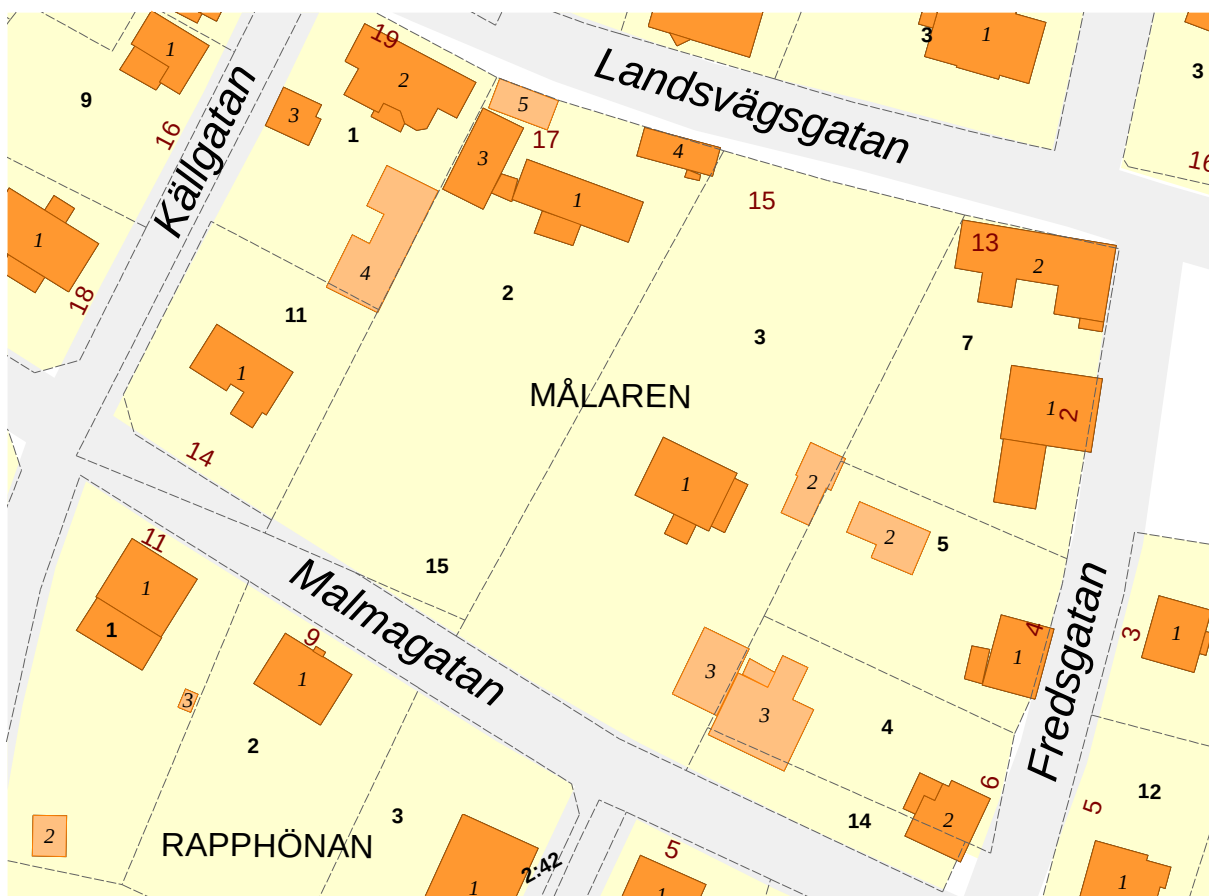

Bild 172. Karta över kvarteret Målaren.

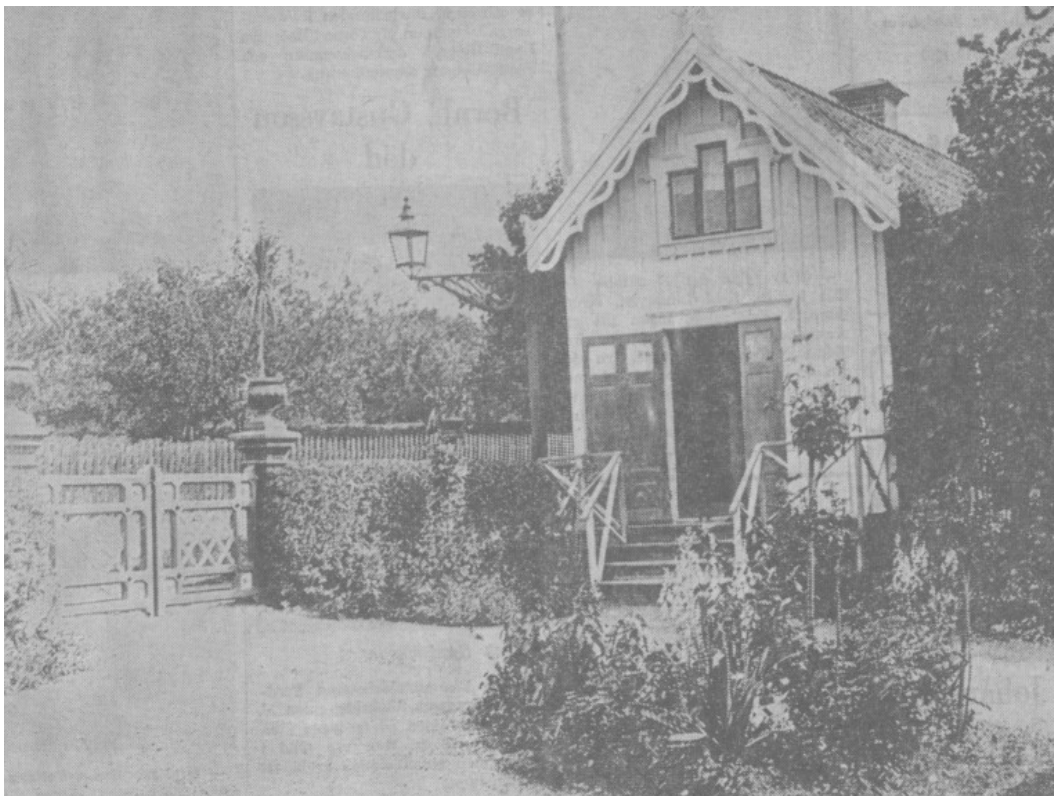

Bild 173. Nordvästra flygeln utmed Landsvägsgatan 17. Här öppnade Malmköpings första apotek 1807. Byggnaden har bevarat sin ursprungliga karaktär och har ett högt kulturhistoriskt värde. Bilden tillhör Malmköpings hembygdsförening. Okänd fotograf och årtal.

Bild 174. Portalen vid Landsvägsgatan 15 (tomt 3). Fotografiet tillhör Malmköpings hembygdsförening, okänd fotograf och årtal.

Målaren 1, hus 2-4

Adress	Landsvägsgatan 19
Byggår	1800-talets första hälft
Arkitekt	
Funktion	Bostadshus
Värdering	Blå/3

Fasad	Grönmålad pärlspontpanel
Tak	Sadeltak med tvåkupigt tegel
Våningsantal	2
Övrigt	Sammanhållen gårdsmiljö
Arkivmaterial	-

Beskrivning

Bostadshus om två våningar som uppfördes under 1800-talets första hälft och har byggts om- och till under 1920-talet. Byggnadens bottenvåning har stomme av liggande timmer och övervåningen har resvirkes stomme. Sockeln är av huggen natursten, delvis putsad, delvis gjuten med källare. Fasaderna är klädda med stående pärlspontpanel och målade i ljusgrön kulör. Byggnaden har både äldre och nyare fönster med stadels tvåluftsfönster med spröjs som är symmetriskt placerade på fasaden ut mot vägen och målade i engelskt röd kulör. Gavlarna har spetsbågiga fönster placerade i gavelröstet. Fönsteromfattningar, överstycken och dekorativa listverk är målade i en kraftigare grön kulör. Mot gårdsidan har byggnaden två entréer varav en bevarar ursprunglig dörromfattning med kannelering. En del av utbyggnaden mot gården är ett torn som har svart falsad plåt. Entrédörrarna är moderna. Sadeltaket är täckt av tvåkupigt taktegel och har en murad skorsten med utkragad avslutning, vitputsad och plåtskodd. Gården är stor och

består av flera byggnader. Hus 2 är ett litet bostadshus om en våning som uppfördes under 1800-talets första hälft med senare tillbyggd förstuga. Byggnaden har timmerstomme och putsad naturstenssockel. Fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel. Fönstren är en- och tvåluftsfönster med spröjs målade i mörkgul kulör, dörren är en modern, glasad trädörr. Sadeltaket är täckt av enkupigt tegel och har en murad skorsten, putsad i ljus röd kulör, utkragad och plåtskodd. I tomtgräs mot öster ligger ett kombinerat bostads- och verkstadshus (hus 3) som uppfördes under 1800-talets senare hälft. Bostadsdelen inreddes under 1990-talet. Byggnaden om två våningar har regelstomme och huggen naturstenssockel. Fasaden är klädda med rödmålad profilerad locklistpanel och bevarar flera ursprungliga fönster med småspröjs som har lösa innanfönster. I gavelröstet sitter spetsbågigt fönster. Dörrarna är brunsvarta plankdörrar och sadeltaket är klätt med enkupigt taktegel. Vid inventering hösten 2016, pågår ombyggnadsarbeten.

Bild 175. Norra fasaden är belägen utmed Landsvägsgatan (SLM D2017-0155).

Kulturhistoriskt värde

Välbevarad gårdsanläggning med anor från 1800-talets första hälft. Huvudbyggnaden är placerad utmed Landsväggsgatan med tillhörande ekomomibyggnader på gården. Huvudbyggnaden bär i huvudsak karaktärsdrag av det tidiga 1800-talet och har med bevarad byggnadsdetaljer och tidtypisk färgsättning både arkitekturhistoriskt- och byggnads-historiskt värde. Ekonomibygnaderna är rödfärgade och bevarar också viktiga byggnadsdetaljer. Värdebärande komponenter är huvudbyggnadens välbevarade fasad mot gatan, träpanel, utsmyckning och färgsättning samt taktäckningsmaterial med lertegel. Ekonomibygnadens ursprungliga fönster med småspröjs är också viktiga värdebärare. Det rödmålade spjälstaketet ingår som en viktig del av helheten och bidrar till det miljöskapande värdet.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 176. Södra fasaden sedd från gården (SLM D2017-0156).

Bild 177. Huvudbyggnaden sedd från Källargatan. Lägga märke till staketets arbetade avslutning (SLM D2017-0157).

Bild 178. Huvudentré bevarar ursprunglig omfattning (SLM D2017-0158).

Bild 179. (SLM D2017-0159).

Bild 180. Huvudbyggnad i grön kulör och ekonomibygggnaderna i faluröd slamfärg (SLM D2017-0160).

Bild 181. Gårdshuset bevarar flera ursprungliga fönster (SLM D2017-0161).

Bild 182. Gårdshuset sett från grannfastigheten (SLM D2017-0162).

Målaren 2, hus 1-5 "Frendinska gården" eller "Grevesmûhlska gården"

Adress	Landsväggsgatan 17	Fasad	Grönmålad locklistpanel, profilerad
Byggår	Omkring 1800-1825	Tak	Brutet sadeltak med enkupigt taktegel
Arkitekt	-	Våningsantal	1 våning med inredd vind
Funktion	Bostadshus med flyglar och gårdshus	Övrigt	Dekorativa vindskivor, snickarglädje
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	

Beskrivning

Bostadshus om en våning med inredd vind som uppfördes i början av 1800-talet (hus 1). Byggnaden har liggande timmerstomme och putsad naturstenssockel. Fasaderna är klädda med profilerad locklistpanel målad i ljusgrön kulör. Fönstren är tvåluftsfönster med spröjs som är målade i röd kulör och har något profilerade överstycken. Inbyggda knutlådor och fönsteromfattningar i grå kulör. Huvudentrén har en asymmetrisk placering på norra fasaden mot gatan och bevarar äldre fyllningsdörr med spröjsat överljus och grå målad omfattning med profilerat överstycke. Taket är ett brutet sadeltak som är täckt av enkupigt taktegel. Mot gården är huset tillbyggt med längsgående takkupa och en glasveranda som tillkom under 1800-talets senare del, men senare ombyggd. Byggnaden har fått en något indragen placering från gatan. En stentrappa leder ner på

tomten som ligger under gatunivå. Huvudbyggnaden flankeras av två flygelbyggnader.

Nordöstra flygeln (hus 2) om en våning med tunnvalvd källare, uppfördes i början av 1800-talet och har stomme av timmer och putsad naturstenssockel. Fasaderna är klädda med grönmålad profilerad locklistpanel och har inklädda knutlådor. Byggnaden bevarar äldre glasade spegeldörrar och tvåluftsfönster med spröjs i röd kulör. Gaveln mot gården har ett gavaelfönster av trappstegstyp och husets gavelspetsar pryds av dekorativ snickarglädje. Sadeltaket är klätt med enkupigt taktegel och har en murad skorsten med utkragad avslutning som är plåtskodd.

I byggnaden låg Malmköpings första apotek.

Bild 183. Huvudbyggnadens norra fasad (SLM D2017-0163).

Motsående flygel (hus 3) uppfördes under 1800-talets första hälft och har timmerstomme med naturstenssockel. Fasaderna är klädda med grönmålad profilerad locklistpanel. Långsidan mot gatan har en mittcentrerat titthål/skyltfönster som flankeras av svartmålade paneldörrar. Gaveln mot gården bevarar ursprunglig spegeldörr och ursprunglig fönstersättning av trappstegstyp. Fönstren är försatta. Gavelspetsarna bevarar särpräglad och dekorativ snickarglädje. Taket är ett sadeltak täckt av tegel.

Hus 4 ligger i fastighetsgräns och är sammanbyggd med Mälaren 1. Byggnaden uppfördes under 1800-talets första hälft, har timmerstom och fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel (mot baksidan). Mot gården vid Landsvägsgatan har fasaden grönmålad locklistpanel och en länkbyggnad är placerad mellan huvudbyggnaden och hus 4. Sadeltaket är täckt med enkupigt tegel.

På gården finns också en äldre lekstuga/gäststuga (hus 5). Byggnaden har liggande timmerstomme, målad i faluröd kulör. Taket är ett sadeltak täckt av enkupigt taktegel. Gården har också en liten röd lekstuga.

Maken Johan Victor Frendin flyttade till Malmköping och gifte sig 1872 med Christina Mathilda Grewesmühl. Oklart när de flyttade in på gården. Victor arbetade inom regementet som fanjunker och regementesväbel, men valdes också till Ordningsman i Malmköping 1877. Uppdraget som ordningsman behöll han fram till sin död på gården år 1900. Därefter har gården haft många olika ägare.

Bild 184. Hus 5 (SLM D2017-0164).

Bild 185. Huvudbyggnadens södra fasad, det lilla röda huset är en lekstuga (SLM D2017-0165).

Bild 186. Huvudbyggnaden och flyglarna sett från Landsvägsgatan (SLM D2017-0169).

Bild 187. Nordvästra flygeln sett från Landsvägsgatan (SLM D2017-0170).

Kulturhistoriskt värde

”Frendinska eller Grevesmûhlska” gården som anläggningen också kallas har anor från 1800-talets första hälft och består av man-gårdsbyggnad, flankerad av två mindre flyglar samt tillhörande ekonomibyggnader. I nord-östra flygeln öppnade Malmköpings första apotek 1807. Anläggningen är mycket välbevarad i synnerhet de två flyglarna placerade utmed Landsvägsgatan. Anläggningen har därmed både byggnadshistoriskt- och arkitekturhistoriskt värde för Malmköping. Flyglarnas dekorativa och särpräglade vidskivor ger byggnaderna också ett konstnärligt värde. Att här inrättades ortens första apotek har ett samhällshistoriskt värde.

Värdebärande komponenter är fasadmaterial, snickarglädje, ursprungliga dörrar, fönster och takform samt taktegel. Av vikt är också färgsättningen. Gården är uppkallad efter tidigare ägares namn.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 188-189. Överst anläggningen sedd från Landsvägsgatan. Nedre bild länkbyggnad (SLM D2017-0167-168).

Bild 190. Nordöstra flygeln, hus 2 sett från Landsvägsgatan (SLM D2017-0166).

Målaren 3, hus 1-3

Adress	Landsvägsgatan 15	Fasad	Gulmålad fjällpanel, rödmålat spån
Byggår	Omkring 1910, samt 1800-talet (hus 2)	Tak	Valmat med tvåkupigt tegel
Arkitekt	Uppfört av byggmästare Gustafsson	Våningsantal	2 våningar med källare
Funktion	Bostadshus	Övrigt	-
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	139181-85

Beskrivning

Bostadshus om två våningar som uppfördes omkring 1910-tal (hus 1). Byggnaden har gjuten grund med källare. Del av källare som tidigare varit garage har tegelstomme med spritputsad sockel. Bottenvåningens fasader är klädda med gulmålad fjällpanel och övervåningen är klädd med rödmålat spån. Flera olika fönsterstorlekar förekommer om en, två och treluftsfönster med spröjs i vit kulör. Av dessa är vissa ursprungliga. Husets inbyggda entrédel med liten förstukvist och ovanpåliggande glasveranda samt glasverandan/terrassen på södra fasaden har tillkommit senare. Det valmade taket är täckt med tvåkupiga röda betongpannor och har en plåtklädd skorsten med utkragad avslutning. Taket är försett med takkupor i sitt nedre takfall. Byggnaden har

fått en indragen placering på den stora tomten som sträcker sig igenom hela kvarteret. På tomten finns också ett mindre bostadshus beläget i tomtgräns mot öster (hus 2). Bostadshus om en våning som uppfördes under 1800-talets första hälft och kallas "Haralds Anderssons lusthus". Byggnaden har timmerstomme i sin äldsta del mot söder och är tillbyggd med regelstomme mot norr. Sockeln på husets äldsta del är av huggen natursten med spritputs i grå kulör. Husets norra del har slätputsad sockel. Fasaden är klädd med gulmålad locklistpanel och fönstren är enluftsfönster med spröjs som är målade i vit kulör. Entrépartiet är dekorativt utformat med kolonner på var sida om en glasad pardörr av paneltyp. Gavelröset bevarar äldre målning i empirstil. Sadeltaket är täckt av

Bild 191. Södra fasad och entréfasad (SLM D2017-0171).

enkupigt taktegel.

På fastigheten finns också ett garage från 1970-talet (hus 3) som är beläget mot Malmgatan och sammanlänkat med äldre garage från 1937 (Målaren 4). Garaget har regelstomme som står på en gjuten betongplatta. Fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel och har några två bruna garageportar. Taket är ett pulpettak som mot gaveln markeras av brunmålad längsgående panel invid takfot. Tomten är gräsplanterad med buskar och träd och har en asfalterad infart. Mot Landsvägsgatan omges tomten av ett vittmålat trästaket som har en segmentformad portal med dekorativ smidesgrind. Trots om- tillbyggnader bevarar fastigheten ursprunglig karaktär.

Bild 192. Detalj av huvudentré (SLM D2017-0170-0172).

Bild 193. Norra fasaden och östra gaveln, i bakgrunden skymtar hus 2 (SLM D2017-0173).

Bild 194. Grind med portal ut mot Landsvägsgatan (SLM D2017-0175).

Bild 195. Huvudbyggnadens garage är placerat i södra delen av tomten med infart från Malmgatan. Garaget är samman byggt med ett äldre garage från 1937 som tillhör grannfastigheten Målaren 4 (SLM D2017-0176).

Kulturhistoriskt värde

Välbevarat bostadshus i nationalromantisk stil från omkring 1910, uppfört av den för Malmköping kända byggmästaren Gustafsson, samt äldre gårdshus från 1800-talets första hälft kallat "Harald Anderssons lusthus". Huvudbyggnaden karaktäriseras av arbetad arkitektur med både fjäll- och spånpanel samt oregelbunden fönstersättning. Ett tidstypiskt nationalromantiskt drag är de småspröjsade fönstren. "Harald Anderssons lusthus" bevarar intressant entréparti med empirmålning. Mot Landsvägsgatan finns också en entréportal som ingår som en viktig del av arkitekturen.

Med bevarad och särpräglad arkitektur har byggnaderna både byggnadshistoriskt- och arkitekturhistoriskt värde. Gårdshusets empiere-målning föreställande två änglar har också ett konstnärligt värde. Värdebärande komponenter, är fasadmateriäl, äldre fönster med spröjs, taklandskap och empirmålning. Hus 2 bevarar enkupigt tegel. Portal och grind.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 196. "Harald Anderssons lusthus" uppfördes i början av 1800-talet (SLM D2017-0174).

Målaren 4, hus 2-3

Adress	Fredsgatan 6	Fasad	Gul spritputs, brunmålad locklistpanel
Byggår	1925	Tak	Valmat tak med tvåkupigt lertegel
Arkitekt	-	Våningsantal	1 våning med inredd vind
Funktion	Bostadshus och garage	Övrigt	
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	139191,139194, 96

Beskrivning

Bostadshus om 1 ½ våning som uppfördes 1925. Byggnaden har trästomme med gjutenkällare och gråputsad sockel. Bottenvåningen är reveterad och har en grov spritputs i gul kulör med inslag av slätputsade vita ytor. Övervåningen är klädd med brunmålad locklistpanel. Flertalet fönster är utbytta till moderna pivåhängda enlufts-fönster med vertikal mittpost i vit kulör. En tillbyggd förstuvist med ovanpåliggande balkong är placerad mot gården på västra fasaden. Tillbyggnaden tillkom 1941. Huvudentrén har gjuten trappa med svart smidesräcke och dekorativt skärmtak med bågform. Entrédörren är en brunmålad paneldörr. Tillbyggnadens entrédörr har brun panel med fönster och trappa av grå plåt med svart smidesräcke. Balkongen har brunt lockliträcke likt fasadpanelen. Taket är valmat och täckt av tvåkupigt lertegel och har en

muradskorsten, något utkragad och plåtskodd. En bågformad takkupa är placerad på södra takfallet. Byggnaden ligger i liv med gatan och tomten avgränsas mot gatan med häck. Infarten är grusad och tomten har stora gräsplanterade ytor med träd och buskar.

Ett garage om fyra platser (hus 3) är beläget i tomtgräns mot norr med infart från Malmgatan (tidigare tomt 14). Garaget om en våning uppfördes 1937. Byggnaden har stomme av tegel med vitputsad fasad. Gavelröstena är klädda med brunmålad locklistpanel och sadeltaket täckt med tvåkupigt taktegel. Byggnaden bevarar fyra ursprungliga glasade garageportar i brunmålad panel med spröjsade rutor. Infarten till garageportarna är grusad och garaget är sammanlänkat med närliggande fastighet garage (Målaren 3). Trots att bostadshuset har utbytta fönster och förändrad färgsättning har byggnaden bevarat sin arbetade arkitektur.

Bild 197. Huset sett från Fredsgatan (SLM D2017-0177).

Kulturhistoriskt värde

Påkostad villa från 1925 som bevarar mycket av sin ursprungliga detaljrikedom med grov spritputs, slätputs och träpanel. Även entrédörrens bågformade skärmtak och takkupan harmoniserar med varandra. Med bevarad och i viss mån särpräglad arkitektur har byggnaden både byggnadshistoriskt och arkitektoniskt värde. Med sin placering i kvarteret har byggnaden också ett miljöskapande värde. Garagebyggnaden från 1937 har bevarat tidstypisk arkitektur och ingår som ett intressant tillskott i miljön.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 198. Husets entréer är placerade mot gården på norra fasaden. Till höger i bild skimtar garaget från 1937 (SLM D2017-0178).

Bild 199. Detalj av takkupan som samverkar med entrétaket (SLM D2017-0179).

Målaren 5, hus 1-2

Adress	Fredsgatan 4	Fasad	Rödmålad locklistpanel, tilläggsisolerad
Byggår	1920-tal	Tak	Brutet sadeltak med svart falsad plåt
Arkitekt	-	Våningsantal	1½ våning med källare
Funktion	Bostadshus	Övrigt	-
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	139190

Beskrivning

Bostadshus om 1 ½ våning med källare som uppfördes under 1920-talet. Byggnaden har putsad sockel i grå kulör. Fasaderna är tilläggsisolerade och klädda med rödmålad lockpanel. Fönstren är moderna enlufts-fönster med spröjsad indelning målade i vit kulör med gråmålade fönsteromfattningar. Källaren bevarar ursprungliga tvålufts-fönster med spröjs. Entrésidan är placerad in mot gården och har tillbyggd entrébyggnad med trätrappa, altan och ovanpåliggande balkong. Entrédörren är en modern paneldörr med mittcentrerat fönster. Altan och balkongräcke består av gråmålat spjälräcke. Taket är brutet och täckt med svart falsad plåt och har en plåtinklädd skorsten med utkragad avslutning. Byggnaden är placerad i liv med gatan och tomten omgärdas av häck. Infarten är grusad och tomten är

planterad med gräsmatta och träd. På gården finns ett uthus med garage, om en våning (hus 2). Byggnaden har regelstomme och gjuten grund. Fasaderna är klädda med rödmålad lockpanel. Dörrar och garageportar är svartmålade plankdörrar. Fönstren är små enlufts-fönster, vitmålade med grå omfattningar. Sadeltaket är täckt med svarta betongpannor.

Trots tilläggsisolering, tillbyggnad mot gården och utbytta fönster har byggnaden bevarat relativt mycket av sin ursprungliga karaktär.

Bild 200. Huset sett från Fredsgatan (SLM D2017-0180).

Kulturhistoriskt värde

Tidstypisk 1920-tals villa med tillhörande förråd som trots förändringar med tilläggs-isolering och tillbyggd altan har bevarat sin 1920-tals klassicism i fråga om ursprunglig rektangulär planform inredd vindsvåning och brutet tak. Med bevarad volym och avläsbar arkitektur har byggnaden byggnadshistoriskt och miljöskapande värde. Värdebärande komponenter är volym, taklandskap och fasadkomposition.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 201. Gårdshus (SLM D2017-0181).

Bild 202. Entrén är placerad mot gården (SLM D2017-0182).

Målaren 7, hus 1-2, "Strykjärnsmuseum"

Adress	Landsvägsgatan 13/ Malmgatan 27A
Byggår	1800-talets andra hälft
Arkitekt	-
Funktion	Bostad/Museum f d flerfamiljshus
Värdering	Grön/2

Fasad	Gulmålad locklistpanel
Tak	Sadeltak med röda betongpannor
Våningsantal	2
Övrigt	Rundade locklister
Arkivmaterial	-

Beskrivning

Bostadshus och museum (hus 2) om två våningar som ursprungligen uppfördes under 1800-talets andra hälft (den västra delen av huskroppen). Därefter om- och tillbyggd vid flera tillfällen. Delar av stommen är av tegel, och delar av trä. Huset hade tidigare reveterad övervåning. Delar av bottenvåningen har haft tegel.

Byggnaden har putsad naturstenssockel i väster, övrig sockel är gjuten. Fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel. Locklisterna är rundade vilket bidrar till husets karaktär. Flera olika fönstertyper, förekommer, flertalet en- och tvåluftsfönster med vita snickerier. Tvåluftsfönstren är spröjsade med tre rutor i var båge. Alla entrédörrar är utbytta till moderna paneldörrar. Sadeltaket är täckt med röda betongpannor och har tre skorstenar. Två av dessa i tegel med utkragade avslutningar. Till-

byggnaden mot baksidan har balkong med vitt spjälräcke. Mot baksidan finns också uteplats med vitt träräcke.

Hus 1, ekonomibyggnad om en våning med senare tillbyggd garagelänga som uppfördes under 1800-talets äldre hälft (norra delen mot Fredsgatan har troligen varit stall). Byggnaden har regelstomme och gjuten grund. Fasaderna är klädda med rund locklistpanel i gul kulör. Dörrarna är moderna paneldörrar och fönstren är enluftsfönster med spröjsad indelning som är målade i vit kulör. Sadeltaket är täckt med röda betongpannor. Tomten är delvis grusad med inslag av markplattor och asfalt invid garagetillbyggnaden. Vidare finns prydnadsbuskar invid fasad och gräsmatta. Fastigheten präglas av en ombyggnad som gjordes 1978-1991. Mellan 1924 fram till 1977 fanns här livsmedelsaffär. Därefter Lars Pettersson Bomiljö 1977-1991, Sverigedräkten HB 1991-2009. Strykjärnsmuseet startades 2014.

Bild 203. Strykjärnsmuseet ligger utmed Landsvägsgatan i hörnet av Fredsgatan (SLM D2017-0183).

Kulturhistoriskt värde

Bostadshus med ekonomibyggnad med anor från 1800-talet, inrymmer numera bland annat strykjärnsmuseum. Vid senare tids renoveringar har byggnaden återfått sin prägel av äldre trähus, vilket är en viktig del av Malmköpings bebyggelsestruktur. Med sin placering utmed Landsvägsgatan ingår byggnaden som en viktig del i den historiska kontexten och har därmed byggnadshistoriskt och miljöskapande värde. Värdebärande komponenter är volym, fasadmaterial med träpanel, obruten takfot och sadeltak.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 204-205. Överst huset sett från tomten samt fasadskylt (SLM D2017-0184-0185).

Bild 206. Garaget är placerat utmed Fredsgatan (SLM D2017-0186).

Målaren 11

Adress	Malmgatan 14	Fasad	Ljust grönmålad locklistpanel
Byggår	1987	Tak	Sadeltak med bruna betongpannor
Arkitekt	-	Våningsantal	1 våning med souterrängvåning
Funktion	Bostadshus	Övrigt	
Värdering	Gul/1	Arkivmaterial	

Beskrivning

Bostadshus om en våning med souterrängvåning som uppfördes 1987. Byggnaden har gjuten grund med garage och regelstomme. Ett ytterligare garage är sammanbyggt med bostadshuset. Souterrängvåningen är putsad i grå kulör och entréplanet är klädd med ljusgrön locklistpanel. Fönstren är spröjsade och målade i engelskt röd kulör med grönmålade fönsterfoder. Östra gaveln pryds med ett burspråk.

Huvudentrén har en indragen placering i huskroppen och entrédörren i röd kulör är glasad med sidoljus. Södra fasaden domineras av en frontespis med stor balkong som har ett grönmålat spjälräcke. Balkongens undersida fungerar som tak över garageinfart och entré. Sadeltaket är täckt av bruna betongpannor. Fastigheten ligger i hörnet Källargatan/Malm-

gatan. Tomten är till stora delar gräsplanterad med uppvuxna träd och buskar och omgärdas av häck. Infarten är grusad.

Vid inventeringen som gjordes 1992 var färgsättningen annorlunda. Byggnaden var målad i rosa kulör med mörkt bruna fönster och dörrar.

Bild 207. Bostadshus med garage vid Malmgatan, södra fasaden (SLM D2017-0187).

Kulturhistoriskt värde

Gul = Byggnaden har inte ett särskilt utpekat värde i dagsläget men kan ha positiv betydelse för stadsbilden och/ett visst kulturhistoriskt värde.

Bild 208-209. Huset sett från grannfastigheten (SLM D2017-0188).

Bild 210. (SLM D2017-0189).

Kvarteret Mässen

Miljöbeskrivning

Kvarteret Mässen ligger vid Stora Torget i Malmköping och består endast av en byggnad. Byggnaden som i dag kallas Stadshuset uppfördes ursprungligen som Officersmässa år 1785-87. Byggnaden har sedermera byggts om- och till ett flertal gånger. Sitt nuvarande utseende fick byggnaden under 1800-talets senare hälft. År 1861 tillkom verandan med balkong på norra fasaden och 1890 fick byggnaden sin färgsättning i gult. På 1920-talet byggdes huset om till stadshus. Stadshuset invigdes 1923 och Stadshusklockan tillverkades 1935 vid Westerlands urfabrik i Töreboda.

Stadshuset har ett dominerande läge vid Stora torget och i Stadshusparken. Torget är asfalterat och används för parkering, men bevarar några äldre lönnar och nyplanterade träd. På torget finns också modernare belysningsarmaturer, blomsterlådor och några sittbänkar i trä. Längre

tillbaka var torget inramat av fler träd och äldre bilder visar att torgets markbeläggning delvis bestod av stenläggning.

Bakom Stadshuset i direkt anslutning till stadshusbyggnaden ligger Stadshusparken. I parken står en minnessten till ära av Malmköpings grundare Gustaf Adolf von Siegroth, rest 1927. Vidare har parken blomsterplanteringar, flera olika typer av lövträd, gräsytor, grusade gångar och sittbänkar i trä. I parken finns också en lekpark.

Minnesstenen är komponerad och skapad av major friherre K.G.A Leijonhufvud och består av 99 stenar placerad i en rundel. I mitten står Malmköpingsstenen som är hämtad på Malma hed. Övriga mindre stenar är skänkta av städer och socknar i Södermanland.

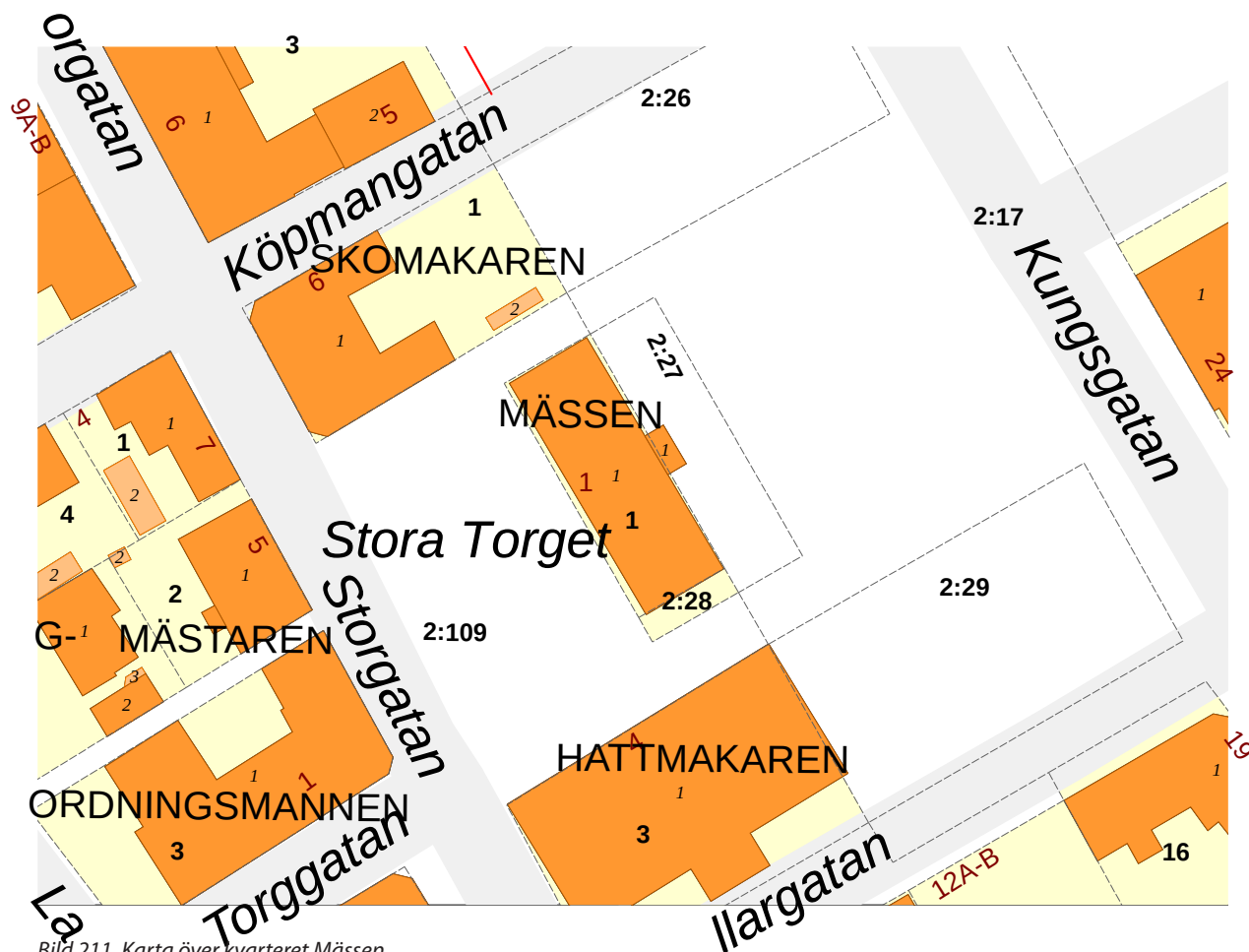

Bild 211. Karta över kvarteret Mässen.

Bild 212. Stadshuset sett från Stadshusparken. Äldre vykort

Bild 213. Oscar den II på besök i Malmköping år 1885. Fotograf David Högberg. Bilden tillhör Malmköpings hembygdsförenings arkiv. Lägga märke till att verandan och balkongen mot parken ursprungligen var större.

Mässen 1 "Stadshus/Officermässen"

Adress	Stora torget	Fasad	Gulmålad locklistpanel
Byggår	1785 tillbyggt	Tak	Sadeltak med betongpannor
Arkitekt	-	Våningsantal	2 våningar med vind
Funktion	Föreningslokal,Cafe, tandläkare	Övrigt	Balkong med balusterdockor, klocka
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	-

Beskrivning

Stadshuset om två våningar med inredd vind, uppfördes 1785-87. Nuvarande utseende fick byggnaden på 1890-talet. Byggnaden har stomme av timmer med spritputsad sockel i grå kulör. Fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel och har inklädda knutlådor. Bottenvåningen har småspröjsade tvåluftsfinster medan övervåningen har högresta fönster med korsformad mittpost och spröjs. Vindsvåningen har rektangulära tvåluftsfinster. Samtliga fönstersnickerier är vitmålade. Två entréer är placerade på fasaden mot torget. Dessa har massiva pardörrar i ek med kasettindelning. Entréerna har indragen placering i fasadlivet och omgärdas av pampiga portaler i trä, målade i brun kulör. Entréerna nås via trappor i granit med svarta smidesräcken. En klocka är symmetriskt placerad högst upp på fasaden. Mot baksidan har byggnaden veranda med

ovanpåliggande balkong. Balkongen bärs av kantiga pelare med kapital och balkongräcket utgörs av balusterdockor. Äldre bilder visar att verandan med balkong ursprungligen varit betydligt större. Likt framsidan har fasaden en mittcentrerad klocka. Takfoten är obruten och sträcker sig över hörn. Sadeltaket är täckt av betongpannor och har fyra plåtnklädda skorstenar. Ursprungligen uppfördes huset som officermäss om ett våningsplan med inredd vind. 1811 byggdes huset till åt väster. Övervåningen revs 1830 och fick en ny övervåning samt byggdes till åt öster. 1850 höjdes huset med en halvåning under tak. 1861 tillkom verandan mot baksidan och huset som ursprungligen varit rödmålat blev grönt. 1890 målades huset gult. Byggnaden köptes från Sörmlands Regemente 1922 och byggdes om till stadshus invigt 1923.

Bild 214. Stadshuset i Malmköping, ligger vid Stora Torget (SLM D2017-0190).

Kulturhistoriskt värde

Malmköpings Stadshus med anor från 1780-talet är en viktig förmedlare av Malmköpings äldre historia. Med bevarad exteriör och en intressant byggnadshistoria har byggnaden både lokalhistoriskt- och byggnadshistoriskt värde. Med sin placering vid Stora Torget utgör byggnaden ett landmärke väl synligt i stadsbilden. Byggnaden har genom sin koppling till militären ett högt symbolvärde för Malmköping.

Värdebärande karaktärsdrag är volym, takform, och takmaterial. Fasadmaterial, klocka, träfönster och äldre pardörrar. Färgsättning i gult har byggnaden haft sedan 1890-talet och mittcentrerad veranda med balkong mot parken från 1860-talet är av stor vikt för byggnadens arkitekturhistoriska värde.

Vid inventering 2016 användns lokalerna bland annat till tandläkarmottagning, café och föreningslokaler.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 215. Detalj av entréparti (SLM D2017-0191).

Bild 216. Stadshusparken (SLM D2017-0192).

Kvarteret Ordningsmannen

Miljöbeskrivning

Kvarteret Ordningsmannen ligger i anslutning till Stora Torget och består av två sammanlänkade byggnader från olika tidsperioder. Kvarteret omgärdas av Storgatan, Torsgatan och Landsvägsgatan. Mellan kvarteret och närliggande kvarteret Borgmästaren ligger en smal gränd som sträcker sig från Landsvägsgatan upp till Stora Torget.

Före HSB-husets tid, låg hotell och restaurang Fenix på platsen. Byggnaden revs 1985.

Att beakta är den smala gränden mellan Landsvägsgatan och Storgatan samt trädgården invid Landsvägsgatan.

I kvarterets norra del ligger ett affärs- och bostadshus från 1910-talet i tidstypisk arkitektur med grovt spritputsad fasad och indraget hörnparti i hörnet Torsgatan/Storgatan. Byggnaden ansluter väl till miljön runt torget.

I kvarterets södra del ligger ett flerfamiljshus från 1988-89 med HSB-lägenheter i tidstypisk arkitektur men väl anpassad omgivningen med spritputsad fasader och indragen placering på tomten vid Landsvägsgatan.

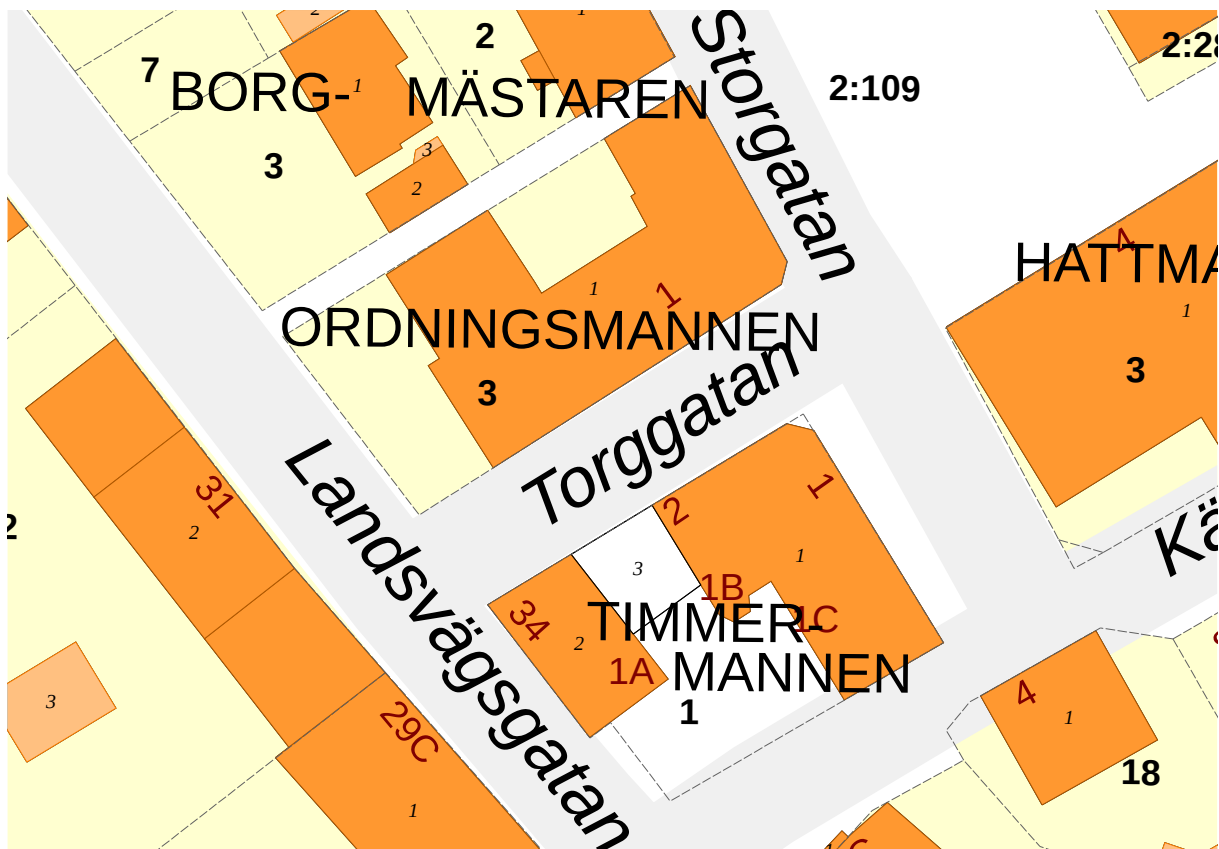

Bild 217. Karta över kvarteret Ordningsmannen.

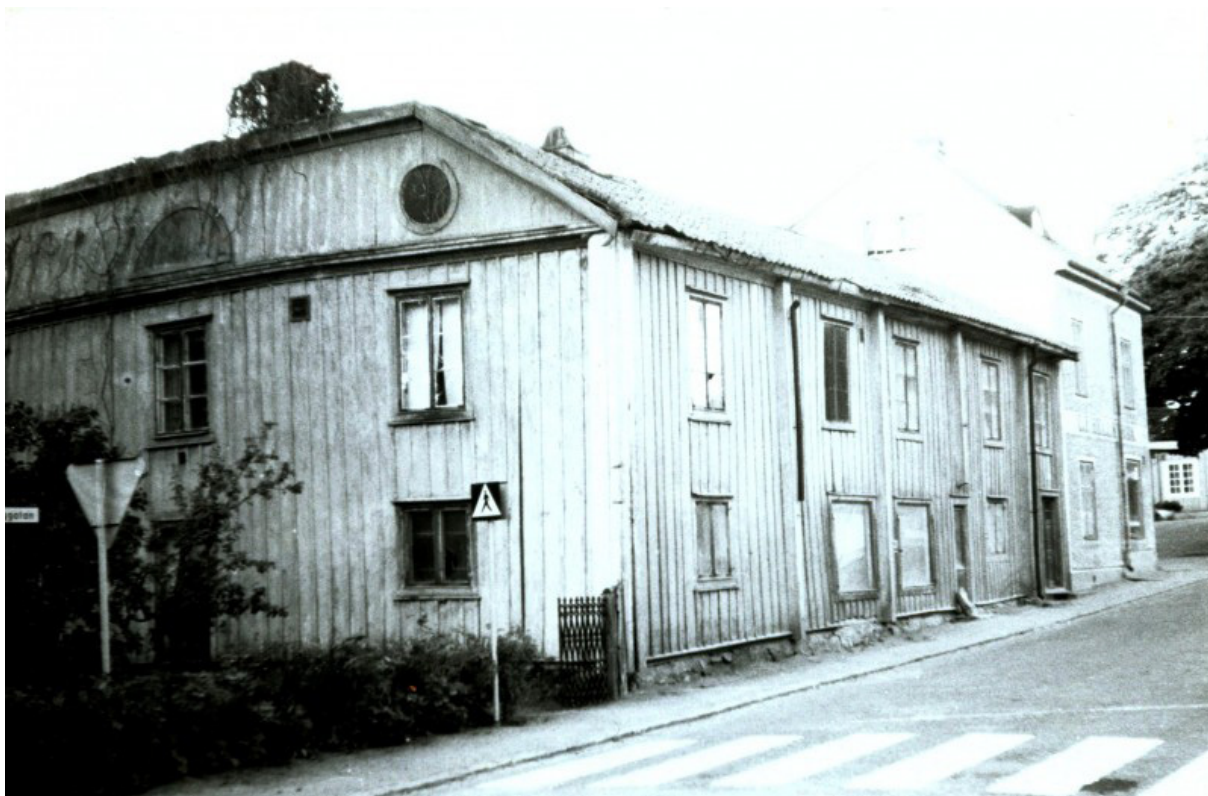

Bild 218. Kvarteret Ordningsmannen i början av 1970-talet. Den äldre bebyggelsen vid Torsgatan står ännu kvar. Byggnaden på bilden revs 1985.

Bild 219. Affärs- och bostadshuset vid Stora torget, lägg märke till torgets markbeläggning med inslag av kullersten.

Ordningsmannen 1, hus 1

Adress	Stora Torget 3	Fasad	Gul spritputs med slätputsade ytor
Byggår	Omkring 1900-1910	Tak	Valmat sadeltak med lertegel
Arkitekt	-	Våningsantal	2
Funktion	Bostads- och affärshus	Övrigt	Lunettformade takkupor
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	

Beskrivning

Fastigheten består av två sammanlänkade flerbostadshus, uppförda under olika tidsperioder. Det äldsta huset är beläget i anslutning till Stora torget.

Bostadshus- och affärshus om två våningar som uppfördes runt sekelskiftet 1900. Byggnaden har putsad sockel i grå kulör och spritputsade fasader i gulröd kulör med slätputsade detaljer. Bottenvåningen utgörs av en affärslokal med stora planfönster. Övre våningen har högresta fyrlyftsfönster med korsformad mittpost. Fönstersnickerier är målade i rödbrun kulör och fönstren har slätputsade omfattningar i vit kulör. En bred slätputsad våningsavdelande gesims artikulerar fasaden. Även hörnen är slätputsade i hörnet av Torsgatan och markeras av en ovanpåliggande smidesbalkong.

Takfoten är obruten och kraftigt profilerad. Taket är ett valmat sadeltak som är täckt av tvåkupigt lertegel med lunettformade takfönster och två skorstenar i tegel med plåtskoning. Stuprören är svarta vilket inte överensstämmer med ursprunglig gestaltning.

Från 1916 och långt framåt i tiden låg här C. F. Hellströms Manufaktur & Mode vars logga var skriven på fasadens slätputsade gesims.

Vid inventering 2016 finns affären ”systrarna-Carlssons” i bottenvåningen och huset ägs av HSB.

Bild 220. Huvudfasaden vetter mot Stora Torget (SLM D2017-0193).

Kulturhistoriskt värde

Bostads- och affärshus från 1900-talets början som har bevarat sin ursprungliga karaktär med den för Malmköping så karaktärskapande grova spritputsen med inslag av slätputsade detaljer. Byggnaden ingår som en viktig exponent vid Stora torget och har därmed både byggnadshistoriskt och arkitektoniskt värde. Med bevarad funktion så som affärs- och bostadshus är husets kontinuitetsvärde högt. Med sin placering i anslutning till Stora Torget är även miljö- och upplevelsevärde av betydelse för helheten.

Värdebärande komponenter är byggnadsvolum, fasadmateriell, taket, med obruten takfot, små lunettformade takkupor och taktäckning med lertegel, högresta fönster med korsformad mittpost i trä samt balkong med smidesräcke.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 221. Huset sett från gården (SLM D2017-0194).

Bild 222. Hörnan Torsgatan/ Storgatan (SLM D2017-0195).

Ordningsmannen, hus 2

Adress	Torsgatan 1	Fasad	Aprikos spritputs, vit slätputs
Byggår	1988-89	Tak	Sadeltak med röda betongpannor
Arkitekt	-	Våningsantal	2 ½ våning
Funktion	Flefamiljshus, HSB	Övrigt	Buspråk, balkonger i hörn
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	-

Beskrivning

Vinkelbyggt flerfamiljshus om 2½ våning med källare som uppfördes för HSB i slutet av 1980-talet. Byggnaden är sammanlänkad med det äldre affärs- och bostadshuset från 1910-talet. (hus 1)

Byggnaden har gråputsad sockel och fasaderna är spritputsade i en aprikos kulör med vita slätputsade detaljer. Husets balkonger har fått en indragen placering i fasaden och gaveln mot Landsvägsgatan har burspråk. Balkongfronterna är tidstypiskt utformade med skivtäckta fronter och grova aluminiumräcken. Fönstren är enluftsfönster försedda med korsformade smäckra spröjsar och är målade i röd kulör. Huvudentrén är placerad på fasaden in mot gården och är en röd glasad aluminiumdörr. Övriga dörrar är släta vita med sparksockel.

Takfoten är obruten och sadeltaket är täckt med betongpannor och har takkupor. Byggnadskroppen har en indragen placering på tomten mot Landsvägsgatan och omgärdas av häck mot gatan. Gården har markbeläggning av betongplattor med inslag av planteringar/buskar.

Bild 223. Byggnaden har fått en indragen placering på tomten i anslutning till Landsvägsgatan (SLM D2017-0196).

Kulturhistoriskt värde

Postmodernistiskt flerfamiljshus från 1989. Byggnaden uppfördes för HSB i tidstypisk stil, väl anpassad till det äldre bostadshuset i fråga om volym och detaljeringsgrad, men med moderna material. Typiskt för tiden är balkonger med skivtäckta fronter, kantigt burspråk och glasade aluminium portar. Byggnaden är en god exponent för sin tid och har därmed både byggnadshistoriskt och arkitekturhistoriskt värde.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 224. Detalj av tidstypiska burspråk (SLM D2017-0197).

Bild 225. Fasaden utmed Torsgatan (SLM D2017-0198).

Kvarter Skomakaren

Miljöbeskrivning

Kvarteret ligger vid Stora Torget i dess nordvästra hörn och upptas helt av ett affärs- och flerbostadshus som uppfördes omkring 1910-talet. Byggnaden bevarar många fina detaljer från byggnadstiden och är med sina hörntorn synlig på långt håll. Fasaderna kartäriseras av grov spritputs avfärgade i gul kulör och harmonierar på så sätt med omgivande äldre bebyggelse vid Stora Torget och längs Storgatan.

Markbeläggningen är asfalterad runt huskroppen i anslutning till Stora torget och Köpmangatan. Vid inventeringen 2016 används torget som parkeringsplats.

Att beakta är torgets storvuxna lönnar, vilka har positiv inverkan och högt miljöskapande värde för torget. Belysningsarmaturer har funnits under långtid men under senare tid fått en modernare utformning.

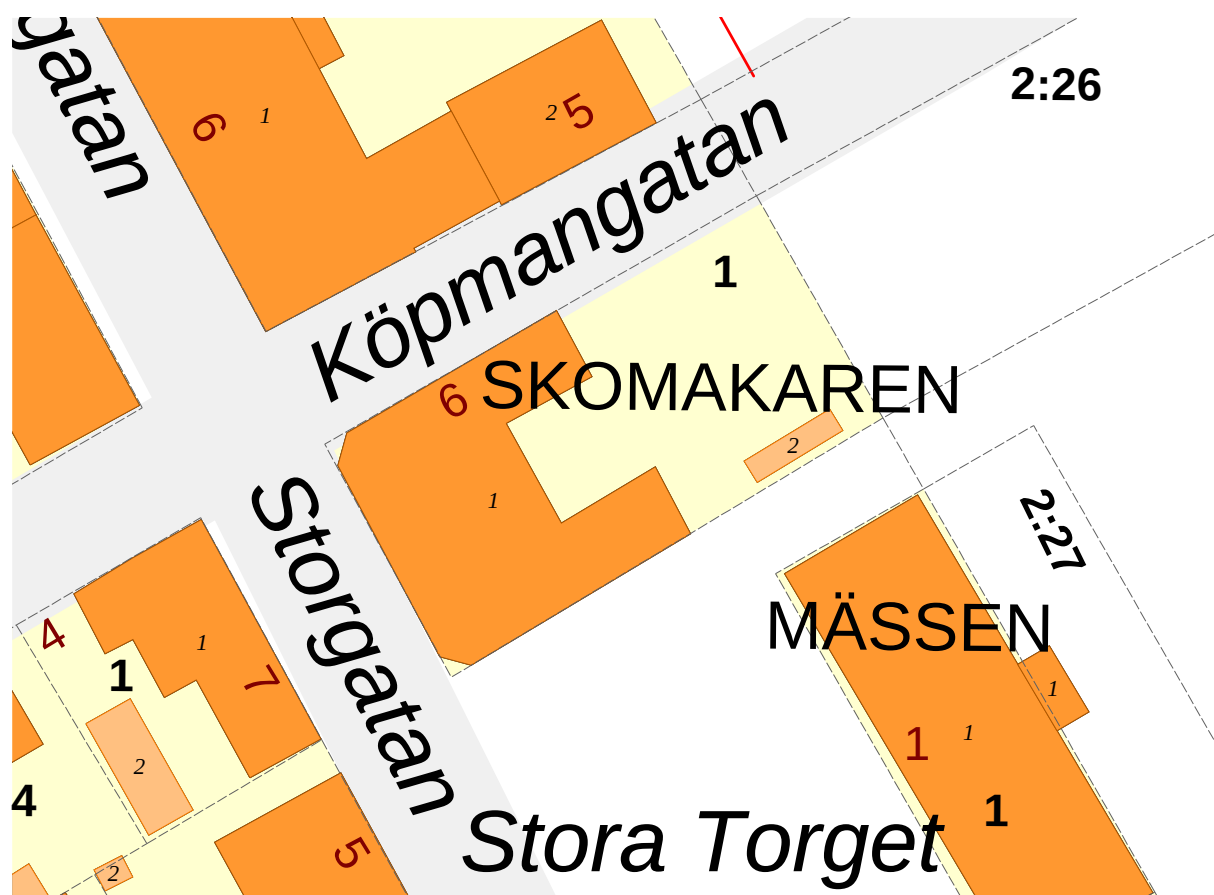

Bild 126. Karta över kvarteret Skomakaren beläget vid Stora torget.

Bild 127. Byggnaden uppfördes ursprungligen av Skrädderifirman C. E Malm & Son. Här ses Martin och Gunnar Malm samt en försäljare. Bilden tillhör hembyggnadsföreningen, okänt årtal.

Bild 128. Stora Torget i Malmköping med utblick mot Skomakaren, lägg märke till belysningsamaturen mitt i bild och uthuset. Uthuset finns kvar, med står numera på annan plats på tomten. Bilden tillhör hembygdsföreningens arkiv, okänt årtal.

Skomakaren hus 1-2

Adress	Storgatan 4, Köpmangatan 6	Fasad	Gul spritputs
Byggår	Omkring 1910	Tak	Brutet med svart falsad plåt
Arkitekt	-	Våningsantal	3 våningar med källare
Funktion	Affär- och flerbostadshus f d Skrädderi	Övrigt	Hörntorn ursprungliga detaljer, puts
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	1916 års karta

Beskrivning

Affär- och bostadshus om tre våningar som uppfördes i början av 1900-talet. Byggnaden har huggen naturstenssockel och fasaderna är grovt spritputsade i ljusgul kulör. Hörn, dörrfoder, listverk och fönsterfoder är slätputsade i vit kulör. Bottenvåningen har stora rundbågiga skyltfönster och entrédörrarna har fått en indragen placering i fasadlivet. Dessa är fyllningsdörrar med överljus målade i gulbrun kulör (Obränd Terra). Bostadsentréerna är placerade mot gården och har likt affärsentréerna överljus och speglar, målade gröna. Flertalet fönster är utbytta till moderna med kraftiga bågar, men likt ursprungliga i trä med korsformad mittpost, målade i grön kulör. Byggnaden artikuleras av två hörntorn i hörnet mot stora torget och i hörnet mot Köpmannagatan. Taket är ett brutet sadeltak täckt med svartmålad falsad plåt. Takfoten är obruten men

har fyra takkupor på takfallet mot Storgatan. Mot gårdssidan har två av våningarna längsgående balkonger med vitmålade träräcken. Gården är grusad och har en liten gräsmatta med diverse planteringar. Här finns också en förrådsbyggnad, samtida med huvudbyggnaden, ursprungligen dasslänga. Byggnaden har regelstomme och gjuten sockel. Fasaderna är klädda med liggande gul fasspontpanel i gul kulör och har fem plankdörrar med fjällpanel och överljus. Taket är ett pulpettak klätt med tjärad takpapp. Gården omgärdas av ett högt vitt plank. Byggnaden uppfördes av skräddare C I Malm som bostad, verkstad- och affärsfastighet. 1943-44 övertogs företaget av Martin Thordin, "Thordins Skrädderi & Herreklipping. Firman upphörde 1953. Vid inventering 2016 finns Tobaksaffär "Spel & Tobak" och heminredningsbutiken "Hem & Miljö" i affärslokalerna.

Bild 129. Kvarteret Skomakaren ligger på Storgatan invid Stora torget i Malmköping (SLM D2017-0199).

Kulturhistoriskt värde

Magnifikt jugendhus från 1910-talet. Typiskt för tiden är fasadens mjuka formspråk, i form med rundade burspråk som sträcker sig genom takfoten och bottenvåningens rundbågiga fönster och entréer. Tidstypiskt är också byggnadens branta tak. Med bevarad och tidstypisk arkitektur är byggnaden ett gott exempel på jugendarkitektur och har både byggnadshistoriskt och arkitekturhistoriskt värde. Med sin placering i anslutning till Stora Torget bidrar byggnaden till miljön runt torget.

Värdebärande komponenter är naturstenssockel, volym, taklandskap, fasadkomposition med sprit- och slätputs, fönstersättning och fönsterbågar i trä samt entrédörrar. På gården står ett uthus som ingår som en viktig komponent i anläggningen.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 130-131. Uthus och gårdsfasad (SLM D2017-0200-0201).

Bild 132. Typiskt för arkitekturen runt sekelskiftet är dess mjuka formspråk (SLM D2017-0202).

Kvarteret Timmermannen

Miljöbeskrivning

Timmermannen ligger i Stora torgets sydöstra hörn och omgärdas av gatorna Storgatan, Torsgatan, Landsväggsgatan och Källargatan. Kvarteret består av två fastigheter uppförda under olika tidsperioder, sammanbyggda genom en länkbyggnad i anslutning till Torsgatan.

Byggnaden närmast torget uppfördes i början av 1900-talet och karaktäriseras av grovt spritputsade fasader med slätputsade detaljer, vilket ansluter till atmosfären runt torget. I kvarterets södra del utmed Landsväggsgatan ligger ett affärs- och bostadshus från 1800-talet som karaktäriseras av liggande spontad panel med kraftig profilering.

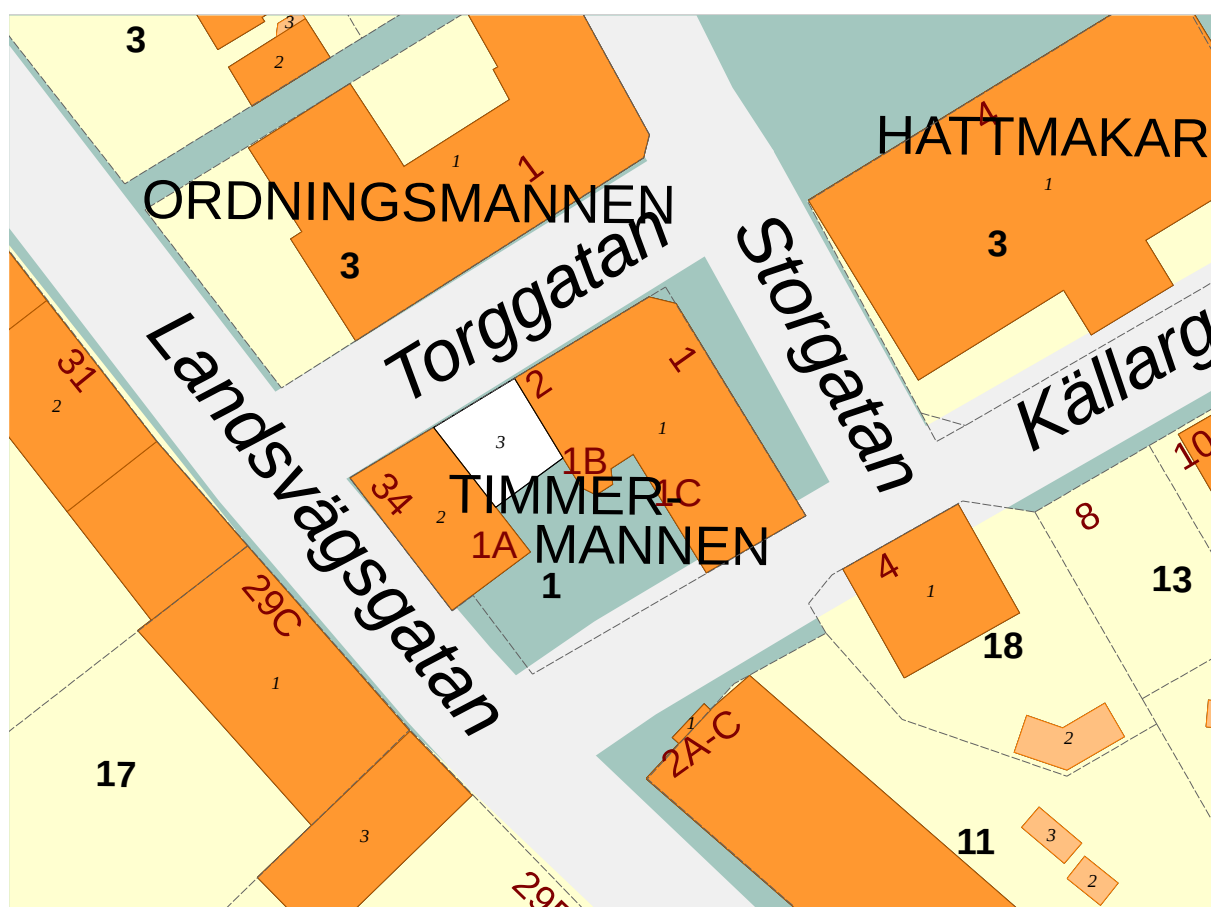

Bild 133. Karta över Kvarteret Timmermannen.

Bild 134. Hus 2, äldre bild vittnar om att huset ursprungligen haft en annan färgskala. Bilden tillhör hembygdsföreningen, okänt årtal.

Bild 135. Landsvägsgatan 34/ hörnet Torsgatan år 1970-71, bilden är fotograferad av Hans Rehnberg.

Timmermannen 1, hus 1

Adress	Landsvägsgatan 34	Fasad	Rosa liggande och stående panel
Byggår	1800-talets andra hälft	Tak	Sadeltak med enkupigt tegel
Arkitekt	-	Våningsantal	2 ½ våning
Funktion	Affärs- och bostadshus	Övrigt	Snickarglädje, arbetad takfot
Värdering	Blå/3	Arkivmaterial	1884 års karta, 140061-67, 140070

Beskrivning

Affärs- och bostadshus om två våningar med inredd vind som uppfördes under 1800-talets andra hälft. Byggnaden har troligen timmerstomme med gjuten sockel. Fasaderna är klädda med liggande och stående fasspontpanelmålade i rosa kulör. Våningsavdelade listverk artikulerar fasaden och takfoten är kraftigt profilerad och sträcker sig över hörnen. Bottenvåningen har enluftsfinster av modernare typ. Övervåningen har tvåluftsfinster med spröjsad indelning. Flertalet fönster bevarar karnisformade överstycken vilket bidrar till byggnadens karaktär. Fönsterbågar är målade i en aprikos kulör och fönsteromfattningar och överstycken är målade rosa. Dörrarna har en något indragen placering i huskroppen. Mot Landsvägsgatan finns en glasad trädörr av modernare typ. Västra gaveln samt östra

fasaden har glasade aluminiumdörrar. Mot baksidan är byggnaden sammanlänkad med Timmermannen 2. Fastigheterna sammanbyggdes 1937 genom en mindre länkbyggnad. Sadeltaket är täckt med enkupigt lertegel och har två murade tegelskorstenar med utkragade avslutningar och plåtskoning. Mot Landsvägsgatan finns en senare tillkommen takkupa med tillhörande balkong som har svart smidesräcke.

Vid inventeringen 2016 fanns Café Ottilia i bottenvåningens affärslokaler. Tidigare låg Nilssons sko affär i huset. Före skoaffärens tid låg här Konditori Continental. Konditorirörelsen upphörde någon gång under 1960-talet.

Bild 136. Timmermannen 1, uppfördes under 1800-talet (SLM D2017-0203).

Kulturhistoriskt värde

Välbevarat affärs- och bostadshus med anor från 1800-talets senare hälft. Med bevarad och tidstypisk arkitektur har byggnaden både byggnadshistoriskt- och arkitekturhistoriskt värde. Huset är placerat längs Landsvägsgatan och ingår som en viktig komponent vid samhällets genomfartsled. Bebyggelsen längs gatan är från olika tider men bildar en enhetlig och småskalig miljö av stort miljöskapande värde för Malmköping.

Värdebärande komponenter är fasadmaterial med liggande och stående panel, karnisformade fönsteröverstycken, våningsavdelande listverk och träfönster. Obruten profilerad takfot och enkupigt taktegel.

Blå = Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Bild 137. Västra gaveln sedd från grannfastigheten (SLM D2017-0204).

Bild 138. Södra fasaden och östra gaveln. I bakgrunden skymtar hus 2 (SLM D2017-0205).

Timmermannen 1, hus 2

Adress	Torsgatan 2	Fasad	Ljusgul spritputs, vit slätputs
Byggår	Omkring 1910-tal, ombyggd 1991	Tak	Valmat sadeltak med falsad plåt
Arkitekt	-	Våningsantal	2 ½ våning
Funktion	Affärs- och bostadshus	Övrigt	-
Värdering	Grön/2	Arkivmaterial	Finns på 1916 års karta

Beskrivning

Affärs- och bostadshus om två våningar med inredd vind som uppfördes omkring 1910-talet. Byggnaden har putsad sockel i grå kulör. Fasaderna är grovt spritputade i ljusgul kulör med vitputsade längsgående band och hörnkedjor. Bottenvåningens affärslokaler har stora enlufts-fönster och övriga fönster består av en- och tvålufts-fönster med spröjsad indelning målade i vit kulör. Fönstren är utbytta men bevarar ursprunglig storlek och indelning mot Torsgatan. Där finns också ett burspråk och två franska balkonger med svarta smidesräcken. Den norra fasaden mot torget har till stor del förändrats genom att fönstren vid byte blivit betydligt mindre. Södra fasaden har flera olika fönstertyper och ett utskjutande trapphus. Mot gården finns tillbyggda altaner och balkonger med svarta smidesräcken. Huset är sammanlänkat med hus 1. Länkbyggnaden om

en våning uppfördes 1937 av byggmästare S Lindqvist och har en affärslokal med två stora fönster och glasad entrédörr i trä. På taket ligger en altan. Huvudbyggnaden har moderna glasade entrédörrar. Taket är ett valmat sadeltak täckt med falsad plåt, målad i svart kulör. Takfoten är kraftigt profilerad och sträcker sig över hörn. Taket har ett flertal takkupor. Byggnaden omgärdas av asfalterad mark med plats för parkering. Gården med tillbyggda altaner ger ett brokigt intryck.

Byggnaden karaktäriseras av ombyggnaden som genomfördes 1991.

Bild 139. Huvudfasad (SLM D2017-0206).

Kulturhistoriskt värde

Affärs- och flerfamiljshus från omkring 1910-talet. Byggnaden har på senare tid förändrats genom ombyggnad och utbyte av fönster, men är fortfarande en viktig del av miljön i anslutning till Stora torget. Därmed har byggnaden ett byggnadshistoriskt värde.

Värdebärande komponenter är volym i avseende på våningsantal, takfot och takform. Fasad med både sprit- och slätputs och franska balkonger med smidesräcken. Äldre högresta fönster är av stor vikt för byggnadens karaktär. Länkbyggnaden har bevarat sin ursprungliga och tidstypiska funktionalistiska karaktär, vilket gör byggnadens historia avläsbar.

Grön = Byggnaden har ett utpekat kulturhistoriskt värde. Byggnadens ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling, färgsättning samt detaljnivå ska beaktas.

Bild 140. Länkbyggnaden mellan husen uppfördes 1937 (SLM D2017-0207).

Bild 141. Gårdsfasad (SLM D2017-0208).

Bild 142. Miljön utmed Landsväggsgatan hösten 2016. Till höger i bild kvarteret Köpmannen (SLM D2017-0209).

Källförteckning

Källor och Litteratur

Christiansson Hans; *Lilla Malma socken med Malmköping*, Sörmläns sockenbeskrivning nr 4, Eskilstuna 1946

Christiansson Hans, Malmköping. *Svenska städer och samhällen jämte landsbygd. Södermanland, del II*, Göteborg 1947

Christiansson Hans, red, *Ett stycke Sörmland. Flens kommun i tiden och historien*, Nyköping 1985

Flen, Malmköpings- och Gnestatrakten. Södermanlands hembygdsförbund, Eskilstuna 1942

Henricsson G. & Ohlsson N, red, *Kungl. Södermanlands regemente under 350 år*, Strängnäs 1977

Jacobsson L. & Karlsson S, red. *Malmköping 200 år. Episoder i helg och socken 1785-1985*, Utgiven av Malmköpingsortens hembygdsförening 1985

Johansson G, *Kvinnor kring Malmahed*, Södermanlands museum, Nyköping 1988

Leijonhufud Karl L:son, *Kungl. Södermanlands regementets historia*, Uppsala 1914-1919

Larsson A, Malm C.I. mfl, *Malmköping 1785-1935*, Nyköping 1935

Malmköpings Hembygdsförenings, *Årsböcker, utgivna från 2002-2016*, Flen

Nyström Bengt, *Vad gjorde Nordiska museet i Malmköping och Torshälla*, särtryck ur Sörmlandsbygden 1972-73, Nyköping 1973

Sörmlännigen Per, *Till Malmköping! Reseskildring i ord och bild*, Stockholm 1910

Unnerbäck, Axel, Lierud, Per, *Kulturbeskrivning av bebyggelse*, Riksantikvarieämbetet 2002

Hemsidor

<http://www.bygdeband.se>

<http://www/flen.se>

<http://www.lanstyrelsen.se/sodermanland>

Artiklar

SVD, *Ragnar Westrin*, 1987-04-30

Opublicerat material

Områden av riksintresse för kulturmiljövården i Södermanlands län (D) enligt 3 kap 6 § miljöbalken, D län beslut RAÄ 1996-08-27. Dokument uppdaterat 2011-11-19